

Mme Angie Motsheka.
Tonakgolo ya Thutotheo

Rre Enver Surty.
Motlatsatonakgolo ya
Thutotheo

Dibukatiro tse di kwaletswe barutwana ba Aforikaborwa ka fa tlase ga boeteledipele jwa ga Tonakgolo ya Lefapha la Thutotheo, Mme Angie Motshekga le Motlatsatonakgolo ya Lefapha la Thutotheo, Rre Enver Surty.

Dibukatiro tsa Rainbow ke karolo ya maiteko a mangwe a Lefapha la Thutotheo a a ikaeletsweng go tokafatsa bokgoni jwa barutwana kgotsa baithuti ba Aforikaborwa mo mephatong e merataro ya ntlha. Jaaka e le sengwe sa dilo tse di kwa godimo mo Lenaneotirong la Mmuso, porojeke e e etleediwa ke Letlotlo la Semmuso. Se se kgontshitse Lefapha go kwala dibukatiro tse ka dipuo tsotlhe tsa semmuso, mme ga di duelelwe.

Re solofela gore dibukatiro tse di tlaa tswela barutabana mosola mo go ruteng ga bona ga letsatsi le letsatsi, le mo go netefatseng gore barutwana ba digela kharikhulamo ya bona. Re netefaditse gore re kaela morutabana sentle mo tirong nngwe le nngwe ka go tsenyeletsa mesupatsela go bontsha gore ke eng se morutwana a tshwanetseng go se dira.

Re solofela gore bana ba tlaa itumelela go dira mo bukeng e fa ba ntse ba gola e bile ba ithuta, le gore wena jaaka morutabana, o tlaa abelana le bona boitumelo jwa bona.

Re go eleletsa katlego e kgolo mo tirisong ya dibukatiro tse, Wena le barutwana ba gago.

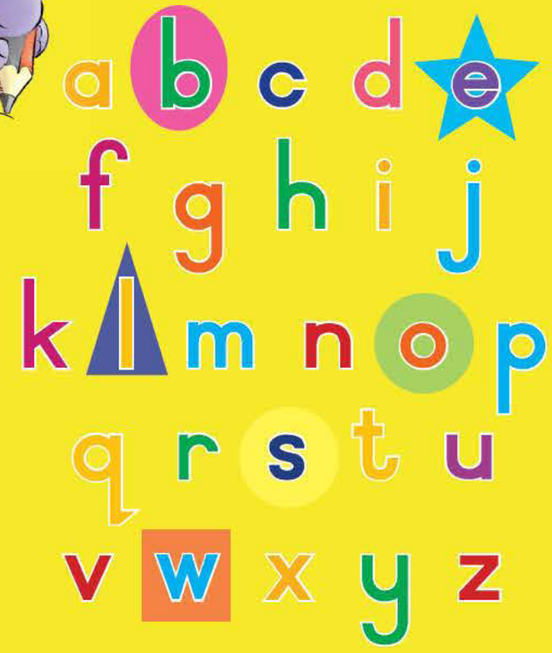

Rainbow WORKBOOKS

SETSWANA HOME LANGUAGE
GRADE 5 – BOOK 1
TERMS 1 & 2
ISBN 978-1-920458-67-6

THIS BOOK MAY NOT BE SOLD.

PUOGAE YA SETSWANA – Mophato 5 Buka I

ISBN 978-1-920458-67-6

PUOGAE YA SETSWANA

Mophato 5

Buka I
Kgweditharo
1 & 2

Leina:

Tlelase:

basic education
Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

Aforikaborwa

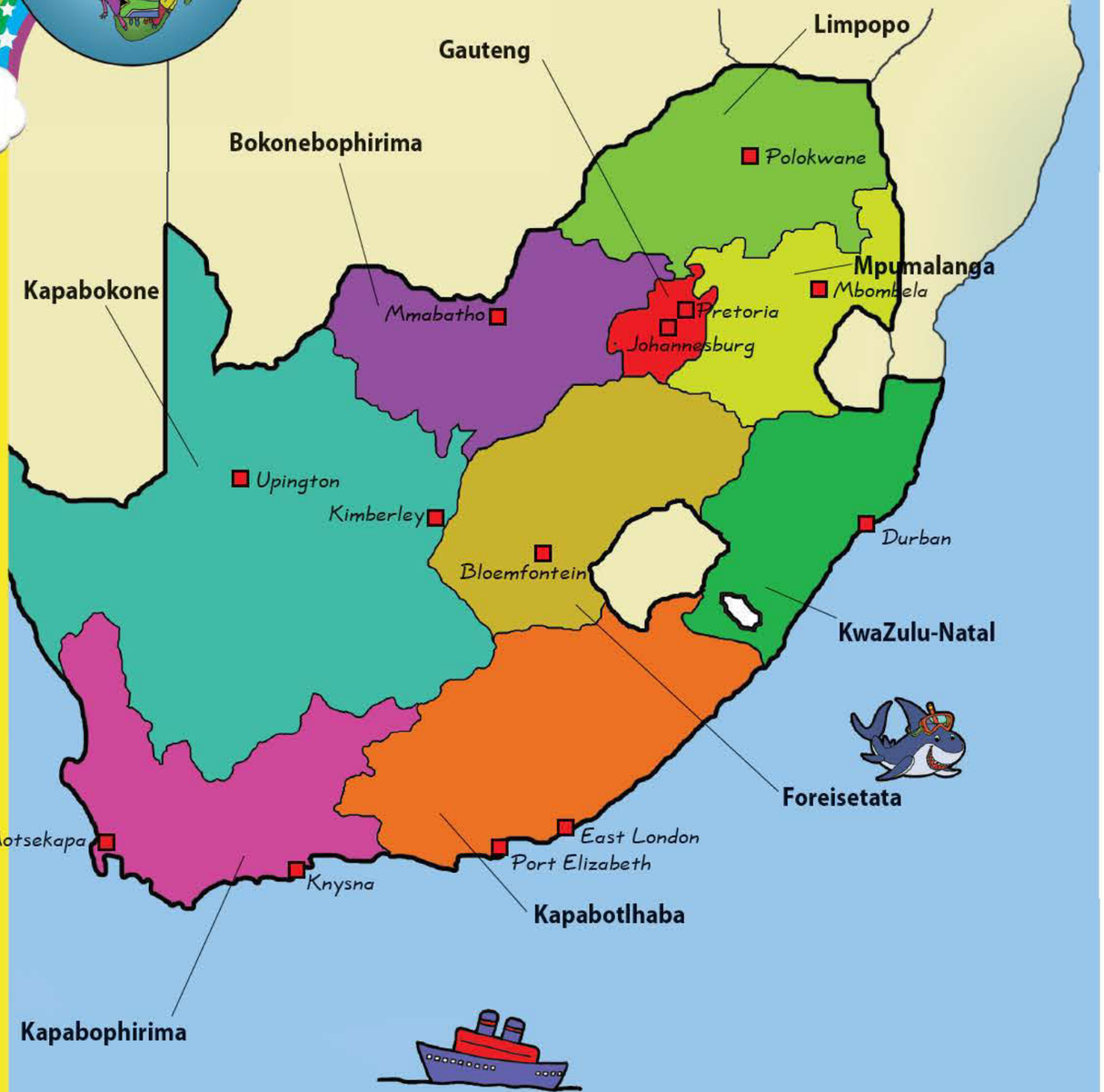

MAIKARABELO A BAŠWA BA AFORIKABORWA

Tekatekano

Tshwara motho mongwe le mongwe sentle le ka go lekalekana.O se ka wa kgetholola.

Seriti sa botho

Tlotla mongwe le mongwe. Nna bonolo le pelonomi.

Botshelo

Botshelo jotlhe bo botlhokwa. Tlotla botshelo bongwe le bongwe.

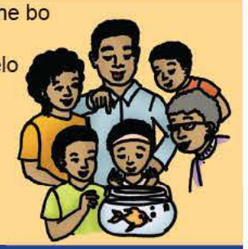

Lelapa

Tlotla batsadi ba gago. Nna bonolo le boikanyego mo lelapeng la gago.

Thuto

Tsena sekolo, o ithute mme o bereke ka natla. Obamela melao ya sekolo.

Mmereko

Thusa lelapa la gago ka mmereko kwa gaeno. Bana ba se ka ba patelediwa go batla mmereko.

Kgololosego le pabalesego

O se ka wa gobatsa, wa dipisa kgotsa wa tshosetsa ba bangwe, gape o se ka wa letla ba bangwe go dira jalo. Rarabolola tlhokakutlwisisano ka mokgwa wa kagiso.

Dithoto

Tlotla dithoto tsa batho ba bangwe. O se ka wa senya dithoto e bile o se ka wa utswa.

Bodumedi. Tumelo le dikakanyo

Tlotla ditumelo le dikakanyo tsa batho ba bangwe.

Tshireletsego

Tlhokomela lefatshe. O se ka wa senya metsi le motlakase. Tlhokomela diphologolo le dijwalo. Tshola legae le tikologo ya gago di le phepa e bile di babalesegile.

Boagi

Nna Moaforikaborwa yo o siameng e bile a le boikanyego. Obamela melao, mme o netefatse gore batho ba bangwe ba dira jalo le bona.

Kgololosego ya puo

O se ka wa gasagasa maaka le letlhoo. Netefatsa gore batho ba bangwe ga ba rogakiwe e bile ga ba utlwisiwe botlhoko.

Published by the Department of Basic Education
222 Struben Street
Pretoria
South Africa

© Department of Basic Education
Third edition 2013

ISBN 978-1-920458-67-6

The Department of Basic Education has made every effort to trace copyright holders but if any have been inadvertently overlooked, the Department will be pleased to make the necessary arrangements at the first opportunity.

This book may not be sold.

Mophato 5

Rainbow WORKBOOKS

Puo ya SETSWANA

1 Batho ba ba jaaka nna le wena 2

2 Re tlotlele leinane 36

3 Diphologolo 70

4 Motshameko 104

Buka e. ke ya ga:

SETSWANA

Buka 1

Letlha:

Pele – o tlhakanngwa tlhogo ke kgwele ya dinao

A re bueng

Kgwele ya dinao ke mengwe ya metshameko e e tumileng thata mo lefatsheng. A o a o rata?

- Mogaka wa gago mo kgweleng ya dinao ke mang?
- Ke eng se se mo dirang go nna mogaka wa gago?
- A o itshwantshanya le ena?
- Goreng?

A re buiseng

"Fa ke utlwa Pina ya Bosetšhaba ya kwa Brazil, o ka re ke a lora. Ke leka go tlhoma mogopolo mo goreng ke tlaa tshameka jang, fela ke nna ke ntse ke akanya: Go tlile jang gore ke bo ke le mo setlhopheng sa Brazil, kwa Sweden, ke le gaufi le go tshamekela naga ya gaetsho? E tshwanetse ya bo e le toro...!"

A ke mafoko a ga Pele, a le dingwaga di le 17, a tshameka motshameko wa gagwe wa ntlha wa makgaolakgang mo Sejaneng sa Lefatshe. Mosimanyana yo ke mang? O fitlhile jang mo metshamekong ya Sejana sa Lefatshe? O ikutlwa jang ka ga kgwele ya dinao, e bong motshameko o o mo tumisitseng lefatshe ka bophara?

Pele o ne a nna mo torotswaneng kwa Brazil. Lelapa la gaabo le ne le humanegile tota. Pele e ne e le mosimanyana yo o neng a rata go tshameka kgwele ya dinao ka nako e a ka bong a le kwa sekolong. O ne a le lesego ka gonne le rraagwe e ne e le motshameki wa kgwele. O ne a mo ruta fa go peipa le go nwa bojalwa e se sengwe se se molemo mo go ene.

Pele a re, "Maborazili a tlhakanngwa tlhogo ke kgwele ya dinao. Ba simolola go ithuta go raga kgwele fela fa ba simolola go ema. Go tsamaya ke selo se se tlang morago mo go bona."

O simolotse setlhopha sa gagwe sa ntlha sa kgwele ya dinao, e bong "The Shoeless Ones", a na le dingwaga di le 10. O ne a tota a itse kgwele ya dinao. Fa a le 14 ke fa a tshamekela setlhopha sa selegae sa diatleletiki.

Ka nako e, ke fa a sa dire sentle kwa sekolong. O ne a kgatlhegela go tshameka kgwele ya dinao fela. O ne a feila ngwaga o le mongwe. O tlogetse sekolo a le dingwaga di le 14 mme a simolola go dira mo

madirelong a ditlhako. Fa a ntse a gola, ke fa a simolola go ikotlhaela go bo a ne a tlogetse sekolo. O ne a boela kwa sekolong a bo a fetela kwa yunibesithing mme morago a nyala a bo a tshegofadiwa ka ngwana a le mongwe.

Fa a le dingwaga di le 15, ke fa a ya go tshamekela setlhopha se se tumileng se se neng se bidiwa Santos. Dingwaga di le pedi morago ga foo ke fa a tshamekela Brazil mo Sejaneng sa Lefatshe sa 1958 kwa Sweden. O ne a nosa dino di le lesome mo metshamekong ya bogaka, e e neng ya fenngwa ke Brazil.

Morago ga foo, o ne a tshameka dikgaisano di le dintsi mme o nositse dino tse di fetang 1 300.

Ke goreng fa Pele a ne a atlega go le kana? Go na le mabaka a le mantsi. La ntlha ke gore o ne a rata kgwele ya dinao. La bobedi, o ne a tshameka kgwele ka botlhale mme mo bofelong, o ne a sa itshamekele, o ne a dumela mo go tshamekeleng setlhopha.

Pele e ne e se fela motshameki yo mogolo wa kgwele. O ne a dira ka natla le mo mererong ya tsa ditshwanelo tsa batshameki ba kgwele. O ne a netefatsa gore fa ba lwala kgotsa ba gobetse ba nne ba ntse ba amogela dituelo tsa bona.

A re bueng

- Pele o ne a ikutlwa jang fa a ne a tshamekela naga ya gaabo motshameko wa ntlha?
- Pele o ne a dumela mo go nneng a itekanetse ka dinako tsotlhe. O itse seo jang?
- Pele o ne a boela kwa sekolong a setse a nyetse. A o akanya gore se se ne se le bonolo kgotsa se le bokete mo go ena? Naya lebaka.
- Ke eng se se go akantshang gore Pele e ne e le motshameki yo o tlhwatlhwa wa kgwele ya dinao?

A re kwaleng

Nyalanya mafoko le bokao jwa ona. Thala mola go tswa mo lefokong le lengwe le lengwe go tswa ka fa molemeng go ya kwa bokaong jwa lona ka kwa mojeng.

totisa mogopolo	itsegeng thata
tumileng	go nna le seabe
tsaya karolo	makgaolakgang
bommapodi	fenya
atlega	tsepama

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Akanya ka ga Pele

A re tlhaloganyeng

Buisa kgang ka ga Pele gape. Jaanong o ka araba dipotso tse di fa tlase.

- Ke mang yo o buang mo temaneng ya ntlha?
- A o akanya gore Pele o ne a ipela ka go tshamekela Brazil? Naya lebaka le le go sedimosetsang jalo?
- Ka gale bana ba abula pele ba ka tsamaya. Pele ene a re bana ba kwa Brazil ba dira eng?

Dipotso tse tharo tse, di bodiwa go tswa mo temaneng ya 2 ya kgang e. Di kwale. Kwala dikarabo tsa dipotso tse tharo.

Ke goreng fa Pele e ne e le motshameki yo mogolo wa kgwele ya dinao? Kwala dintlha di le tharo go tshegetsa karabo ya gago.

A re kwaleng

Tlatsa ka mafoko a a nepagetseng. Dirisa mafoko a a mo lebokosong le le fa tlase go go thusa.

dumela	nositse	motshameki	Santos	dingwaga	rata

Pele e ne e le _____ yo o mogolo wa kgwele ya dinao. O tshamekile kgwele ya dinao a le _____ di le lesometlhano, a tshamekela setlhopha sa _____. O _____ dino di le dintsi ka nako ya gagwe ya go tshameka kgwele ya dinao. O ne a atlega ka gonne o ne a _____ kgwele ya dinao mme a _____ mo go tshamekeng e le setlhopha.

A re kwaleng

Nyalanya dipolelo tse di ka fa molemeng le tse di ka fa mojeng tse di go bolelelang go le gontsi ka selo se le sengwe. Thala mola go gokaganya dipolelo tse di nyalanang.

Pele o ne a feila kwa sekolong.	O ne a tshamekela naga ya gaabo kgwele ya dinao.
O tlogetse sekolo a le dingwaga di le 14.	O ne a dira ka natla.
O ne a dira mo madirelong a ditlhako.	O ne a na le dingwaga di le 14.
O tlaa atlega.	O feditse sekolo a setse a godile.
O ne a itshamekela kgwele ya dinao.	O ne a sa ithute.

Jaanong kopanya dipolelo tse di nyalanang go dira polelo e le nngwe. Dirisa mafoko a a latelang go di kopanya:

ka gonne	gore	mme	fa fela	le

Sekao

Pele o ne a itekanetse sentle. Pele o ne a sa goge motsoko.
Pele o ne a itekanetse ka gonne o ne a sa goge motsoko.

Kwalela dipolelo tsa gago fa:

A re kwaleng

Buisa temana e e latelang. Feleletsa bobi jwa segokgo ka ga kgwele ya dinao. Tlatsa diphatlha tse di tlogetsweng.

Ke rata kgwele ya dinao. Ke ya kwa metshamekong fa fela ke kgona. Ditlhopha tse di farologaneng di apara yunifomo e e farologaneng. Batho ba goeletsa le go dira modumo go rotloetsa ditlhopha tsa bona. Ba tshegetsa ditlhopha tsa bona. Batshameki ba bangwe ba kgwele ya dinao ba tshameka bontle le go nosa dino tse dintsi. Ditlhopha di fenya motshameko fa di tshameka mmogo e le setlhopha.

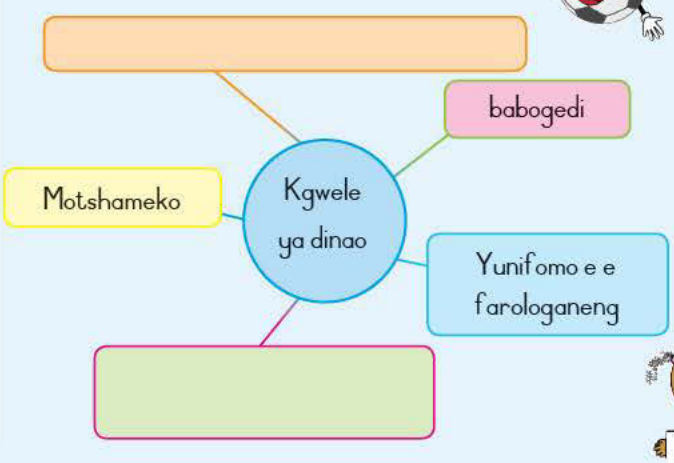

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Akanya ka kgwele ya dinao

A re buiseng

Ke rata motshameko o
Ke itumelela go bona
batshameki
Ba tlola jaaka e kete ba kgoma loapi
Ba bangwe ba bona ba taboga jaaka e kete
Ba tebetse magodu.

Baemanokeng ba goa,
Jaaka merubisi,
Fa batshameki ba fosa bolo
Ba goa jaaka e kete ba
Batla go ba bolaya
Ka mantswe a bona a a borethe.

Fa batshameki ba lwela go tshwara bolo,
Melomo ya babogedi
E tswa manga ka ntlha ya go letsa melodi
Fa setlhopha sa bona se latlhegelwa,
Ba utlwa botlhoko le go tlala lefufa
Mme ba itumela fa motshameko o fela.

Sekolo sa Pattmore Dotiro, Highveld, Harare

A re tlhaloganyeng

Leba leboko le le fa godimo morago le tlotle ka dikarabo tsa lona.

A mme batshameki ba kgwele ya dinao ba bonako? Ke mafoko afe a a go bolelelang se?
Naya lefoko le le lengwe le le kayang babogedi?
Babogedi ba ikutlwa jang fa batshameki ba fosa bolo?
A mme ba akanya gore go botlhokwa gore ditlhopha tsa bona di fenye? Ke goreng fa o akanya jalo?
O tshegetsa setlhopha sefe sa kgwele ya dinao?
O ikutlwa jang fa se latlhegelwa ke motshameko? Ke goreng fa o ikutlwa jalo?

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

A re kwaleng

Kwala polelo ya bobedi e e ganetsanang le ya ntlha mo go nngwe le nngwe ya tse di latelang.

Sekao

Pele o ne a itumetse thata.
Pele o ne a sa itumela thata.

Ba tshamekile kgwele e ntle.
Ba ne ba sa tshameke kgwele e ntle.

Moletsaphala o leditse phala.

Ba utlwa botlhoko le go tlala lefufa.

Babogedi ba a goa e bile ba a omana.

Batshameki ba bangwe ba taboga ka bonako.

A re kwaleng

Fetolela dipolelo tse di fa tlase go tswa go paka e e fetileng go ya mo pakeng ya jaanong mme o bo o kwala dipolelo tse dintšhwa gotlhelele.

Sekao

Pele o ne a nna mo toropong e nnye kwa Brazil.
Pele o nna mo toropong e nnye kwa Brazil.

Ke goreng fa Pele a ne a atlegile jaana?

O simolotse setlhopha sa gagwe sa kgwele ya dinao

O tlogetse sekolo gore a ye go tshameka kgwele ya dinao.

O thusitse batshameki ba le bantsi ba kgwele ya dinao.

Pele e ne e le motshameki yo o tlhotlhwa wa kgwele ya dinao.

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Portia o sekaseka kgang ya kgwele ya dinao

A re buiseng Buisa buka e e latelang ka ga kgang e e kwadilweng ke ntsalaagwe Pele, e bong Amo.

Amo wa Kgwele ya dinao

Kwa tshimologong ya kgang fela, Amo o kopana le ntsalae e bong Pele yo o gorogang go tswa kwa Brazil. Kwa sekolong Pele o ne a sa itse go tshameka khirikete, rakebii le fa e le yona thenese. Ga a rate go ithuta thata. O rata motshameko o le mongwe fela. Kgwele ya dinao! Pele o ruta ditsala tsa gagwe tsa mophato wa bone go tshameka kgwele. Buisa buka e, o bone gore a ba ka fenya mophato wa botlhano.

Ke rata buka e ka gonne ke rata kgwele ya dinao. Ditshwantsho tsa yona di thadilwe sentle e bile di mebalabala. Baanelwa ba teng ba lebega jaaka e kete ba tshameka kgwele ya dinao ka nnete. Ke rata ka moo mokwadi a kwadileng ka teng ka gonne o tsenya kgwele ya dinao botshelo.

Ke akanya gore batho ba ba ratang kgwele ya dinao ba tshwanelwa ke go buisa buka e jaaka ke akanya gore mokwadi o e kwadile ka bokgabane mme kgang ya gagwe e a itumedisa.

Ka Portia Nchabeleng

A re kwaleng Araba dipotso tse di ka ga tshekatsheko ya buka e.

Setlhogo sa buka e ke mang?

Ke mang yo o kwadileng tshekatsheko ya buka e?

Buka e, e bua ka ga eng?

Ke goreng fa Portia a rata kgang e?

A o akanya gore bana ba bangwe ba tlaa itumelela go buisa kgang e? Naya lebaka la karabo ya gago.

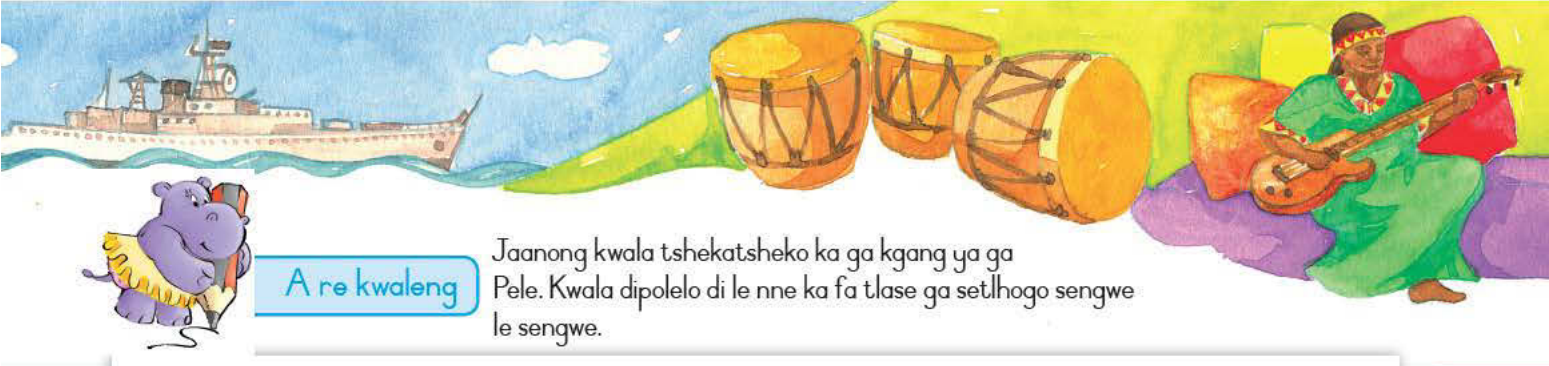

A re kwaleng

Jaanong kwala tshekatsheko ka ga kgang ya ga Pele. Kwala dipolelo di le nne ka fa tlase ga setlhogo sengwe le sengwe.

Kgang e ne e le ka ga

Pele ke sekao se se siameng mo bašweng ka gonne

Ke ratile/ga ke a rata kgang e ka gonne

O tshwanetse/ga o a tshwanela go buisa kgang e ka gonne

Boithabiso

Mafoko otlhe a a mo dipolelong tse di latelang a tlhakatlhakantswe. A siamise.

etsietkena	
aeSanja as shefalet	
wna joawlba	

lePe	
ieppa	
lkewge	

Jaanong siamisa dipolelo tse di latelang ka go kwala lefoko le le nepagetseng fa morago ga lefoko lengwe le lengwe le le tlhakatlhakantsweng. La ntlha le siamisitswe go go nolafaletsa tiro e.

Batho ba le bantsi ba ne ba tlile mo Aforikaborwa go tla go bogela (lkewge) ya (aeSanja as shefalet) _____. (lePe) _____ le ene o ne a tlile. Ga a rate go (ieppa) _____ kgotsa gona go (wna joawlba) _____, fela o rata go nna a (etsietkena) _____!

Letlha:

Nothembi – seopedi se se itshupileng

A re bueng

A o rata mmino? Batho ba le bantsi ba o rata. Tlotlang ka dikarabo tsa lona le phaposi yotlhe.

- O reetsa mmino ofe?
- Mamoratwa wa gago wa seopedi sa mosadi ke mang mo Aforikaborwa?
- Ke goreng fa o rata mmino wa gagwe?
- Mamoratwa wa gago wa seopedi sa monna sa boditšhabatšhaba ke mang?
- Ke goreng fa o rata mmino wa gagwe?

A o lemogile gore batho ba ba farologaneng ba ratile mmino o o farologaneng? A mme ba ratile baopedi ba ba farologaneng?

A re buiseng

Se ke kgang e e kwadilweng ke mongwe yo o ratang mmino.

Mme yo o letsang katara

Ke ne ka utlwa ka ga mosadi mongwe yo o neng a diragatsa kwa Kippies, e bong kwa tlelapong nngwe kwa Gauteng. O ne a apara moaparo wa setso sa seNdebele, e bile a letsa katara e e tshamekang ka motlakase. "Ga go ise go ko go nne jalo," ka rialo. Fela ke ne ke šwegašwega. Ke ne ke batla go mo iponela. Ka jalo ke ne ka ya kwa Kippies, mme ke teng kwa ke neng ka bona Nothembi teng.

Ke ne ke sa dumele se matlho a me a se mpontshang fa Nothembi a tsena mo seraleng. O ne a lebega bogolo. Mabogo le maoto a gagwe a khurumeditswe ke dibaga tsa mebalabala. O ne a ipofile ka sekhafo se se nang le ditalama tse di galelang mo tlhogong mme a rwele gape le hutshe e kgolo ya setso.

Nothembi o ne a tsholetsa seatla go dumedisa bareetsi. O ne a tsaya karata ya gagwe ya motlakase. A katara ruri! E ne e kgabisitswe ka mekgabiso ya seNdebele, e pentilwe ka mebala yotlhe e e galelang ya molalatladi.

Nothembi o ne a simolola go letsa katara. O ne a dira gore katara ya gagwe e simolole go bua, go opela, go lelela kwa godimo, go goeletsa mo go utlwisang botlhoko le mo go sisisang pelo.

Nothembi o ne a opela gape. Dipina tsa gagwe ke ka ga metsemagae: dinoka le botshelo jwa kwa dipolaseng, e le dilo tse a di gakologelwang go tswa mo botshelong jwa

gagwe jwa bongwana. Go ne go le mmino gotlhe fela. "Malome o nthutile go letsa katara ke santse ke le monnye thata," ga rialo Nothembi. "Ke ne ke opela kwa diphitlhong le kwa manyalong. Ka 1983 ke ne ka tlhama setlhopha sa me kwa Mamelodi. Go ne go se na basadi ba le bantsi ba ba neng ba letsa katara ya motlakase ka nako eo. Fa batho ba mpona, ba ne ba mpona jaaka motho yo o sa tlwaelegang. Fela ga ke akanye gore ke ne ke lebega jaaka motho yo o sa tlwaelegang. Ke ithatela mmino le go letsa katara fela. Ke ikutlwa jaaka motho yo o farologaneng fa ke diragatsa. Ke ikutlwa ke le maatla."

A re jaanong o lesego. "Ke diragatsa jaana gore ke iphedise. Ka bo1980, ke dirile jaaka mothusi wa mo lelapeng ka gonne ke ne ke tshwanelwa ke go tlamela bana ba me ba babedi."

A re bueng

- A o akanya gore Nothembi ke sekao se se siameng mo bašweng ba ba batlang go nna baopedi? Goreng o re jalo?
- Batho ba e leng dikao tse di siameng mo bašweng ba bidiwa dikgantshwane "role models". A o ka akanya ka sekgantshwane sengwe se se siameng?
- A o rata mmino wa setso kgotsa wa segompieno wa kwa dinageng tsa bophirima? Goreng o rialo?
- Nothembi o simolotse go letsa katara a santse a le monnye thata. A o akanya gore o tshwanetse go simolola go letsa katara o santse o le monnye fa o batla go nna seopedi se se tlhwatlhwa?
- Leba setshwantsho. Tlotlang ka moaparo le dibaga tsa ga Nothembi. Bolela gore di lebega jang, mebala ya tsona ke e e ntseng jang le gore a o ka rata go ipona o apare jaaka ena.

A re kwaleng

Nyalanya mafoko a a mo kholomong e e ka fa molemeng le bokao jwa ona jo bo mo kholomong ya moja. Thala mola mo magareng ga mafoko le bokao jwa ona.

šwegašwega	batsadi
bogolo	pentilwe
kgabisitswe	a na le thata
maatla	fisegela go itse sengwe

Letlha:

Akanya ka ga Nothembi

A re tlhaloganyeng

Buisa kgang ya ga Nothembi gape.

- Ke mang yo o buang mo temaneng ya ntlha? A o akanya gore ke Nothembi kgotsa mokwadi ka boena? Goreng o rialo?
- O akanya "Ke ne ke sa dumele se matlho a me a se mpontshang" go kaya eng?
- Nothembi a re o ikutlwa a le maatla fa a letsa katara ya gagwe. Ke eng o akanya gore a ka bo a ikutlwa jalo?
- A botshelo jwa gagwe bo tshwana jaaka bo ne bo ntse ka 1980? Naya lebaka la go di bona jalo.

Kwala dipolelo di le tharo tse o ka tlhalosang Nothembi ka tsona. O ka nna wa di kopolola go tswa mo setoring kgotsa o ka ikwalela tsa gago.

A re kwaleng

Dirisa mafoko a a latelang go feleletsa dipolelo tse di fa tlase.

mo	tlase	kwa	pele

Nothembi o opela go tswa _____ botennye jwa pelo. _____ a tla kwa Mamelodi, o ne a nna _____ polaseng nngwe. Diopedi di le dintsi di kwa _____ thata ka maemo ka gonne e ne o simolotse a santse a le monnye.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

A re kwaleng

Leba mafoko a a ntshitsweng mo temaneng ya bofelo ya kgang e e ka ga Nothembi. Kwala mafoko a a buang ka ga dilo tse di diragetseng ka nako e e fetileng le ka nako ya jaanong mo dikholomong tse di nepagetseng.

o lesego	dirile	ke ne ke tshwanelwa	diragatsa

nako e e fetileng	nako ya jaanong

A re kwaleng

Dirisa mafoko a a latelang go feleletsa dikarabo tsa gago. Simolola polelo ka tlhakakgolo.

kae	leng	bakae	mang	sefe

Nothembi o tsaletswe _____ ?

O tshameka seletswa _____ ?

O tlile _____ kwa Mamelodi?

O na le bana ba le _____ ?

Ke _____ yo o mo rutileng go tshameka katara?

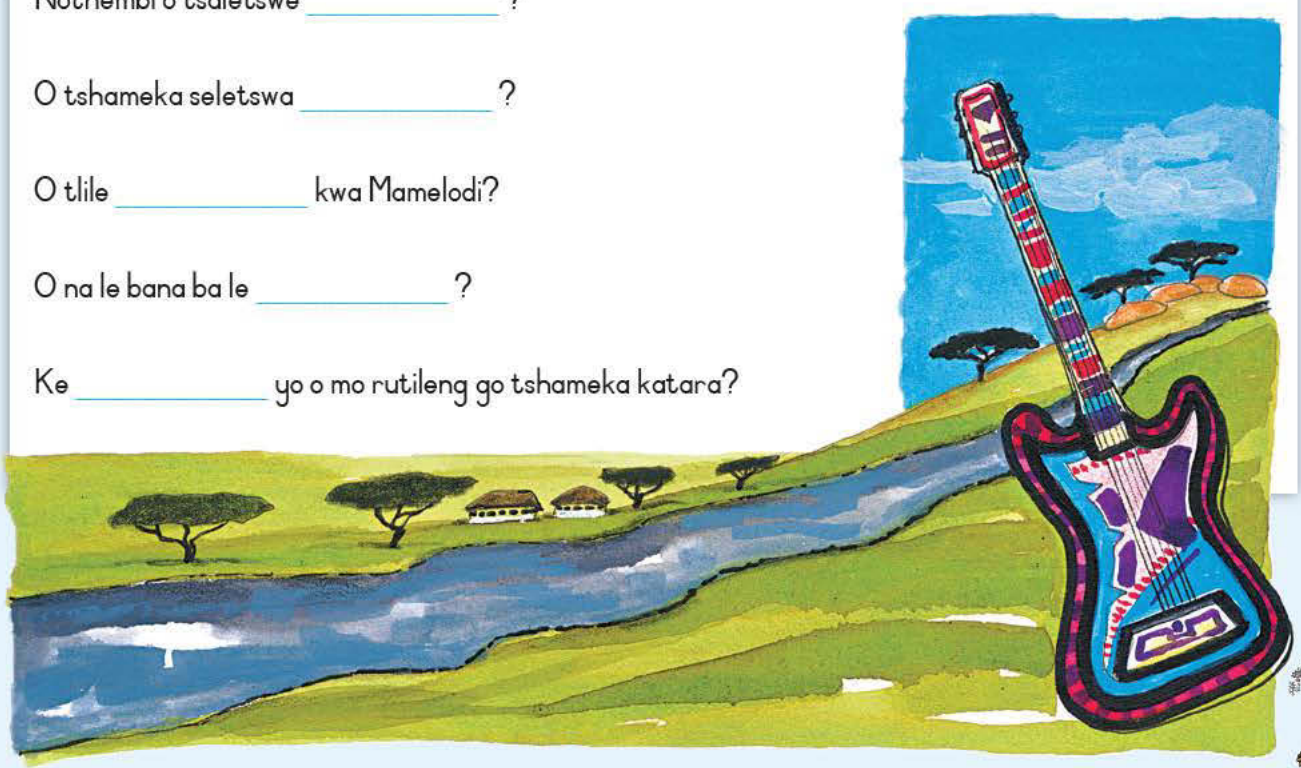

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

7

Pina ya Bosetšhaba ya Aforikaborwa

A re buiseng

Nkosi sikelel' iAfrika

Malupakanyisw' uphondo lwayo,
Yizwa imithandazo yethu,
Nkosi sikelela, thina lusapho lwayo.

Sounds the call to come together,
And united we shall stand,
Let us live and strive for freedom,
In South Africa our land.

A re tlhaloganyeng

Ditemana tse di fa godimo ke ya ntlha le ya bofelo tsa Pina ya Bosetšhaba ya Aforikaborwa. Ga se dipina tsotlhe tse e leng tsa bosetšhaba. Pina ya bosetšhaba ke e e ntseng jang?

- Ke goreng fa Pina ya rona ya bosetšhaba e kwadilwe ka dipuo tse di farologaneng? Ke goreng fa go le botlhokwa go nna le pina ya bosetšhaba?

Akanya ka dipaka di le tharo tse o utlwileng batho ba opela Pina ya Bosetšhaba. Di kwale.

A re kwaleng

Mafoko otlhe a a latelang a ka ga medumo. Tlhopha le go tlatsa ka le le nepagetseng mo polelong nngwe le nngwe.

bua	opela	ngongorega	bogola	hutsafala

Ntšwanyana e a _____ fa e sa kgone go tsena mo ntlong.

O tshwanelwa ke go ema fa o _____ Pina ya Bosetšhaba.

Nnake o a _____ fa a utlwile botlhoko.

Tsweetswee o se ke wa _____ fa ke reeditse "Takalani Sesame".

Tshwene e a _____ fa e le mo ditlhabing.

A re kwaleng

O ikutlwa jang fa o opela Pina ya Bosetšhaba ya naga ya gaeno?
Kwala dipolelo di le pedi:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Akanya ka ga mmino

A re kwaleng

Rulaganya mafoko a a latelang ka tatelano e e nepagetseng gore o kgone go tlhama dipolelo ka ona. O se ke wa lebala go simolola polelo ka tlhaka e kgolo mme o di khutlise ka khutlo, letshwao la potso kgotsa ka letshwao la tsibogo.

a go ne ka ke iponela me batla Ke matlho

mang wa mmino o Nothembi mofuta opela

ya farologaneng e na Go mefuta mo e Aforikaborwa le mmino

tota se Ke kgatlhisang e seopedi se le

A re kwaleng

Feleletsa lenaneo le le latelang la konsarata ya kwa sekolong sa gago. Dirisa mafoko a a mo lebokosong.

bosetšhaba	Chaka Chaka	mogokgo	phata	boom
bente	maboko	Jacob	hip	meropa

Lenaneo/Porogeramo

1. Mephato ya I le 2 – "Ntate _____"
2. Mophato wa 3 – "Phata _____"
3. Setlhopha sa Motanso – "_____ ya Lotus"
4. Basetsana ba meropa – "Boom di di _____"
5. Mophato wa 4 – Baboki ba ____
6. Mophato wa 5 – Bente le _____
7. Mophato wa 6 – Tlaya re dire _____ hop
8. Moopedi wa moeng – Yvonne _____ _____
9. Pina ya _____ – Nkosi Sikelel'iAfrika
10. Ditebogo – _____

A re kwaleng Dira letlhare la bokafapele jwa porogeramo ya gago.

Sekao

Letlhare la gago

Lebelela porogeramo gape. Go ka nna jang fa o ka dira konsarata ya gago? Akanya ka tse o ka di ratang mo konsarateng ya gago. O tlaa rata go nna le baopedi ba ba ntseng jang? Balelapa le ditsala tsa gago ba tlaa diragatsa ka ga eng mo konsarateng ya gago? A o batla le ba ba ka tansang?

Jaanong o kwala porogeramo ka ditiragalo di ka nna thataro tse o di batlang mo konsarateng ya gago.

Porogeramo

1.	4.
2.	5.
3	6.

Boithabiso Batlisisia gore ke katara ya ga mang e e polakilweng mo sepikareng sengwe le sengwe.

Setlhopha se se kopakopantsweng

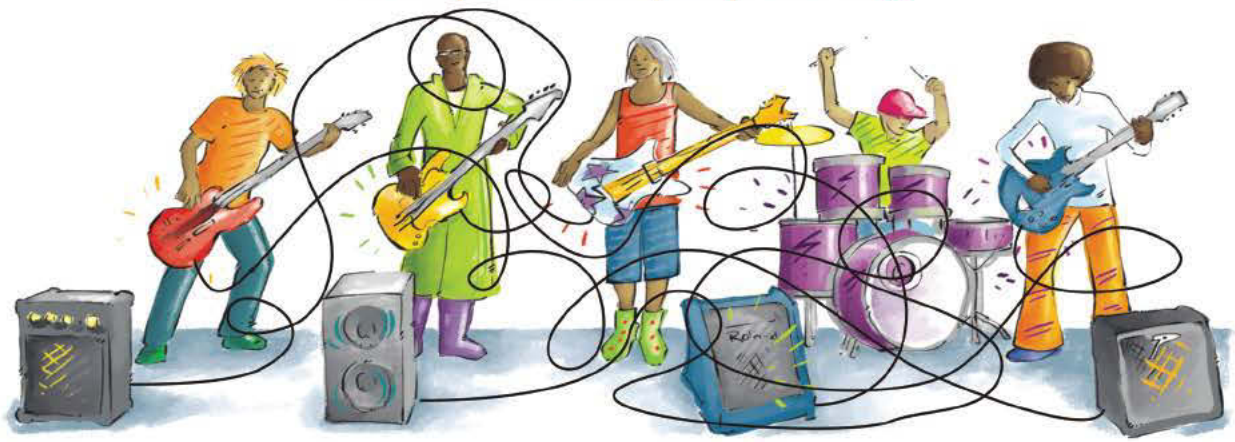

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Lisa o ya kwa lewatleng

A re bueng

Tlotla ka ga setshwantsho. Mosetsana o dira eng mo karolong nngwe le nngwe ya setshwantsho?

- Mosetsana yo o mo setshwantshong o mo sesoleng sa mo dikepeng. A mme sesole sa mo dikepeng se farologana le sesole sa mo lefatsheng le sesole sa mo difofaneng? Goreng o rialo?
- A o setse o kile wa palama sekepe kgotsa mokoro? Fa o kile wa dira jalo, tlotlela phaposi gore go ntse jang.
- A o rata go ka nna mo sesoleng sa mo dikepeng? Naya lebaka.
- A o rata lewatle? Goreng?

A re buiseng

Mosetsana yo o tsenetseng sesole sa mo dikepeng

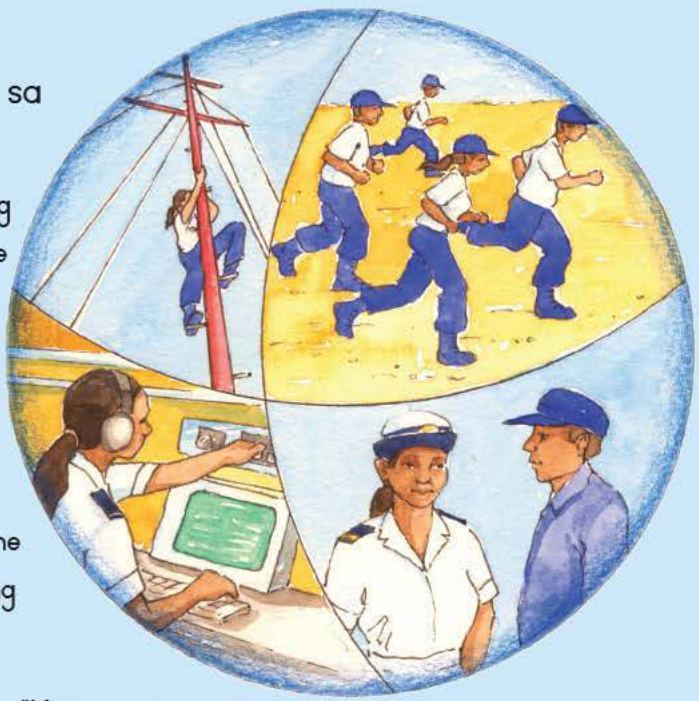

Lisa Hendricks o tsenetse sesole sa mo dikepeng fa a sena go wetsa dithuto tsa gagwe. "Ke ne ke sa rate tiro e e lapisang ya go tloga ka ura ya borobong go fitlha ka ura ya botlhano thapama," ga rialo Lisa. "Ke ne ke batla go tswela kwa ntle, ke dire dilo. Ke fitlhetse sesole sa mo dikepeng e le sona se se farologaneng mme se kgatlhisa. Bontsi jwa ditsala tsa me bo ne bo gakgametse. Ke ne ke le motho yo o sa bueng thata."

Botshelo jwa mo dikepeng bo na le go nna thata. "Katiso ya teng ya motheo ke tiro e e thata e le ruri. Fa letsatsi le wela, o a bo o lapile moo e leng gore o ka palelwa le ke go ema tota," go rialo Lisa.

E rile fa a fetsa katiso, o ne a swetsa ka go ithutela tlhaeletsano. O ne a ithuta go romela melaetsa, e bong sengwe sa dilo tsa botlhokwa thata mo sesoleng sa mo dikepeng. Sekepe sengwe le sengwe se tshwanetse sa kgona go itsise se sengwe gore go diragala eng le gore se fa kae. Di tshwanelwa ke go buisana tsotlhe kgotsa go na go romela batho ba ba kwa lefatsheng melaetsa. "Ga go ope mo sekepeng yo o ka romelang molaetsa kwa ntle ga go feta ka lefapha la Tlhaeletsano," go rialo Lisa.

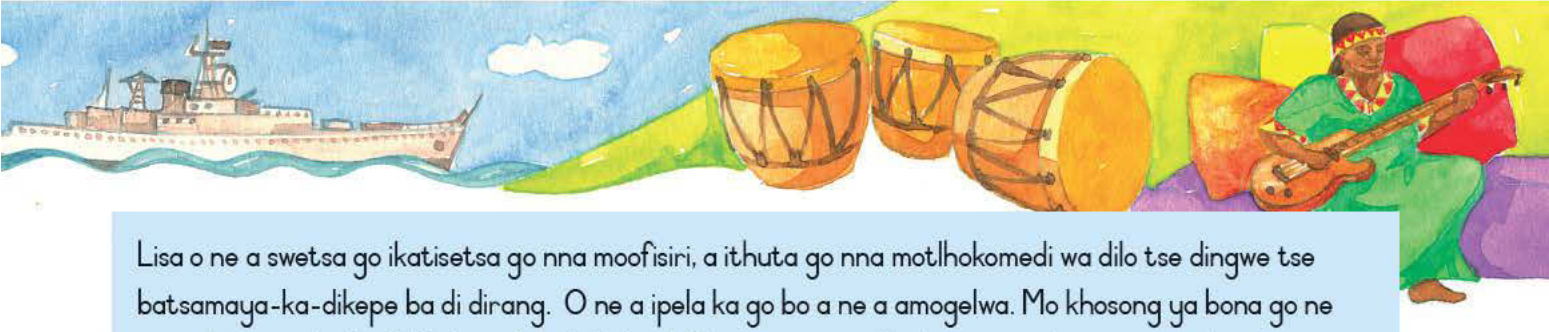

Lisa o ne a swetsa go ikatisetsa go nna moofisiri, a ithuta go nna motlhokomedi wa dilo tse dingwe tse batsamaya-ka-dikepe ba di dirang. O ne a ipela ka go bo a ne a amogelwa. Mo khosong ya bona go ne go na le banna ba le 44 le basadi ba le babedi. Khoso eo, e ne e le thata tota. Lisa o ne a tshwanetse a netefatse gore o itekanetse gore a kgone go tshwarelela.

Karolo nngwe ya katiso ya gagwe e ne e le go ya kwa lewatleng mme Lisa a re e ne e le yona karolo e a neng a e rata go gaisa. "Re ne re nna beke e le nngwe mo dikepeng re bo re nna nako e e rileng kwa tlase ga lewatle re le mo dikepeng tse di nnang kwa tlase mo metsing."

Lisa o ne a rata go nna yo o gaisang ka nako tsotlhe. O ne a tle a re o rata go nna moatemirale-moofisiri yo o kwa godimodimo mo dikepeng. Gompieno, o mo tirong e e kwa godimodimo ...oleng sa Tshireletso sa Aforikaborwa, o dira kwa embasing ya rona kwa Germany.

A re bueng

- Motho yo batho ba ka ratang go itshwantshanya le ena ke yo o ntseng jang?
- Botsa tsala ya gago: "A mme batho ba ba tshwanang le nna le wena e ka nna batho ba o ka ratang go itshwantshanya le bona?"
- Motho yo o ratang go itshwantshanya le ena ke mang?
- A o akanya gore Lisa Hendricks ke motho yo batho ba ka ratang go itshwantshanya le ena? Goreng o rialo?
- Lisa a re ikatiso ya motheo e ne e le bothata e le tota. O akanya gore ikatiso ya motheo ke selo se se ntseng jang?
- Lisa a re o tsenetse sesole sa mo dikepeng ka gonne o ne a bona se ka mo itumedisa. Ke eng se se dirang gore o akanye gore o ne a bona se ka mo itumedisa?
- A o itse gore embasi ke eng? Ke goreng fa dinaga di tlhoka go nna le diembasi?

A re kwaleng

Rulaganya mafoko a a latelang ka tatelano ya ditlhaka tsa alefabete. Naya kholomo nngwe le nngwe nomore go tloga ka 1 go ya go 6.

___ swetsa	___ borobongwe	___ tsenetse
___ sona	___ botlhano	___ tiro
___ sengwe	___ botshelo	___ tlhaeletsano
___ se	___ batho	___ thata
___ sesole	___ buang	___ teng
___ sekepe	___ banna	___ tota

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Botshelo ba ga Lisa ba mo sesoleng sa mo dikepeng

A re tlhaloganyeng

Buisa kgang e e ka ga Lisa Hendricks gape.

Ke goreng fa Lisa Hendricks a ne a tsenela sesole sa mo dikepeng?

- O akanya gore o kaya eng fa a re tiro ya "borobongwe go ya go botlhano"? Ke efe e e nepagetseng mo dikarabong tse tharo tse di fa tlase fa?

	1. Tiro e e simololang ka ura ya borobong mo mosong letsatsi lengwe le lengwe e bo e khutla ka ura ya botlhano thapama.
	2. Tiro e o direlang motho mongwe.
	3. Tiro e e bodutu e e tshwanang ka dinako tsotlhe.

- Ke goreng fa ditsala tsa ga Lisa di ne di gakgamaditswe ke fa a ne a tsenela sesole sa mo dikepeng?
- Ke dikarolo dife tsa katiso tse Lisa a neng a bona di le thata?
- Ke eng se a neng a se itumelela thata mo katisong ya gagwe?
- A Lisa o ne a dira sentle mo sesoleng sa mo dikepeng? Naya mabaka a karabo ya gago.

A re kwaleng

Dirisa mafoko a a latelang go feleletsa dipolelo tsa gago.

gakgametse	farologana	kgatlhisa	ipela	thata

Ke _____ ka go nna moAforikaborwa.

Leeto la sekolo la go ya kwa boemeladikepe le ne le _____ e le tota.

Ke ne ke _____ fa kgaitsadi a ne a dumela go nkisa kwa motshamekong wa kgwele ya dinao.

Ke bona tiro ya sekolo e le bonolo, fela metshameko mengwe yona e _____.

Re mawelana fela re _____ e le tota.

A re kwaleng

Se, ke se Lisa a neng a se dira moso mongwe le mongwe fa a ne a ikatisa.
O beile ditirwana ka thulaganyo e e fosagetseng. Mo thuse go di rulaganya.

Nako	Tiro
05:30	O ja dijotshegare
06:30	Ikatisa diura di le 2
08:30	Tsenela dithuto
09:00	O a tsoga
13:00	O ja difitlholo

Nako	Tiro
05:30	
06:30	
08:30	
09:00	
13:00	

A re kwaleng

Dirisa mafoko a a latelang go feleletsa dipolelo tse di fa tlase.

fa gare	mo	ka	godimo	kgabaganya	pele	teng

Ke tsoga _____ ura ya bo 6 _____ mosong.

Ke jela sefitlholo mo _____ ga sekotlolo se se phatsimang _____ ga 07:30.

Ke nna mo _____ ga setulo se se _____ ga maotwana a a kwa morago.

Ke _____ tselafefo ya N1 ka 08:00 mo mosong.

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Leboko ka ga lewatle

re buiseng

Lewatle

Lewatle ke lefelo le le ntle thata
Le na le dilo tse dintsi tse
dintle ka mowa o o fodileng.
Mo motlhabeng go na le dikgopane di le dintsi
Ka mebala e mentle e mo lebenkeleng
e ka rekisiwang.
Mo lewatleng o tlaa fitlhela dilo tsa
mefutafuta ka go farologana.
Dingwe di a loma, dingwe di a bolaya
mme tse dingwe di a ponya.
Ke tlaa rata go palama dolofine.
Fa fela šaka e se mo letlhakoreng la me.
Ke rata lewatle, jaaka o bona.
Le diretswe nna le wena.

Nabila Jeeva

A re tlhaloganyeng

- A mme Nabila o rata lewatle? Goreng o re jalo?
- Ke eng se o ka se bonang mo motlhabeng wa lewatle?
- Ke goreng fa a tshaba dišaka?
- O utlwa lewatle e le selo se se ntseng jang?

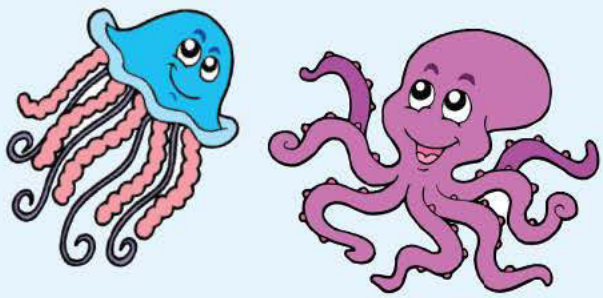

Thala sediko go dikologa dilo tsa mo lewatleng tse di lomang kgotsa di ka bolayang le fa e le go ponya batho:

mofero wa lewatle | dišaka | marang a a nang le lebolela | makakaie

dikgopane | mankakarapa | makwati | dinnete tsa go tshwara ditlhapi

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

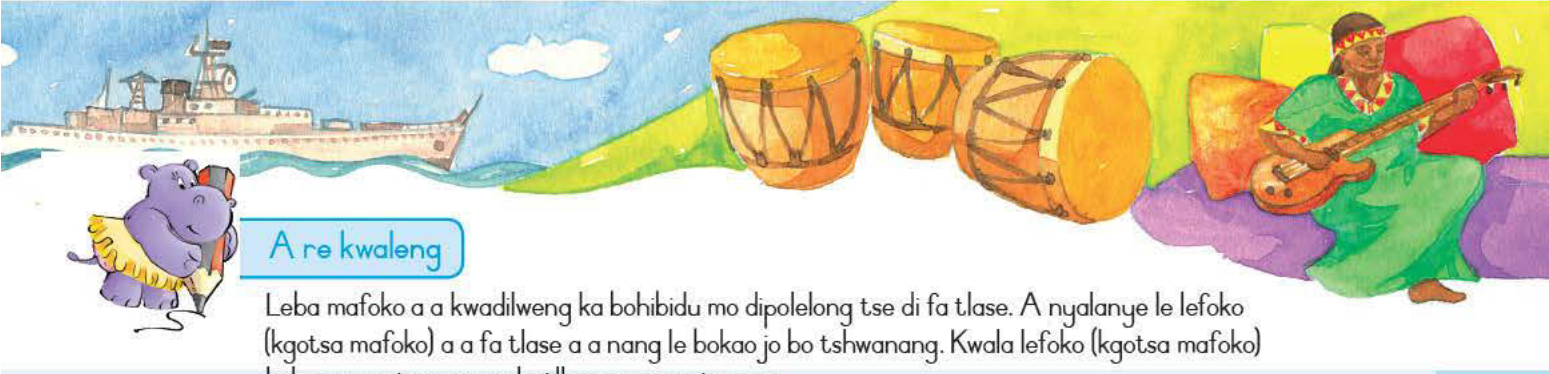

A re kwaleng

Leba mafoko a a kwadilweng ka bohibidu mo dipolelong tse di fa tlase. A nyalanye le lefoko (kgotsa mafoko) a a fa tlase a a nang le bokao jo bo tshwanang. Kwala lefoko (kgotsa mafoko) le le nepagetseng mo phatlheng e e neetsweng.

digela	bokete	ipela	tlhaeletsano	dirang bontle thata

Fa ke ka dira ka thata ke tlaa nna moithuti yo o gaisang tota. _____

Dithuto tse dingwe tsa sekolo di thata go feta tse dingwe. _____

Go botlhokwa gore dikepe di nne le kgolagano magareng ga tsona. _____

Ke gaufi le go fetsa Mophato wa 4 ke bo ke ya kwa Mophatong wa 5. _____

Ke ikutlwa ke le motlotlo ka gonne ke dirile sentle mo tekong ya me. _____

A re kwaleng

Feleletsa ka mafoko a a tlogetsweng.
Dirisa mafoko a a mo lebokosong.

jaaka	a neng	jalo	go gaisa	ka thata	go nna	mme

_____ mosetsanyana yo monnye Lisa o ne a batla go dira sengwe se se fapologaneng. Ka _____ o ne a swetsa go ya kwa lewatleng. Go ne go na le mosetsana yo mongwe yo o neng a ikatisetsa _____ lesole la mo dikepeng. Lisa o ne a tshwanelwa ke go dira _____. Selo se se neng se le thata mo go ene e ne e le katiso ya motheo e _____ a tshwanelwa ke go e dira. Selo se a neng a se rata _____ e ne e le go dira mo dikepeng. Sesole sa mo dikepeng e ne ya nna boiphediso jwa gagwe _____ o ne a atlega e le tota.

Letlha:

Posekarata e e yang kwa tsaleng

A re kwaleng

Lisa o tsamaya ka dikepe gangwe le gape ka gonne o mo sesoleng sa mo dikepeng. Go na le mekgwa e le mentsi ya go tsamaya. Feleletsa lenaneo le le latelang. Kwala selo se le sengwe se se siameng (se sentle) le se le sengwe se se bosula (se se sa siamang) ka ga nngwe le nngwe ya mokgwa wa go tsamaya.

Mokgwa wa go tsamaya	Selo se se siameng	Selo se se sa siamang
Ka sekepe		
Ka baesekele		
Ka terene		
Ka bese		
Ka maoto		

A re kwaleng

Lisa o kwaletse tsala ya gagwe posekatara fa a ne a tsenetse katiso ya motheo. Fela o ne a dira diphoso. Mo thuse go di siamisa. Sekeletsa diphoso mme o kwale lefoko le le nepagetseng ka fa tlase ga nngwe le nngwe ya tsona.

Nikky

Ke mo bogareng jwa khos ya me ya katiso ya mtheo

mme ke bona e le tata go gaisa. Fela ke tlaa neteatsa

gore ke a e fetsa mm eke dire sentla. Karolo e e lalang

ya khoso ke go ithutila tlhaeletsano mme ke

e ipumeletse e le tota. Karolo ya bofelu e bile e le e e

gaiseng tota ke go palama sepepe. Ke fela pelo.

Ka lorato
Lisa

Setempe

Ms N Makhoba
52 Spring Rd
Mamelodi
0021

A re kwaleng

Kwalela tsala posekarata o mo tlotlele ka ga sengwe se o se dirileng se se kgatlhisang.

- Kwala dipolelo di le thataro.
- Netefatsa gore o kwala aterese ya tsala ya gago mo posekarateng.

Setempe

Boithabiso

Batla maina a dipalangwa tse di farologaneng mo maleaneng (phazeleng) a a fa tlase fa.

a	b	c	l	e	f	g	h	i
k	o	l	o	i	m	n	o	s
t	l	u	r	t	b	e	s	e
b	s	l	i	n	o	h	l	k
t	e	r	o	k	o	p	r	e
u	y	w	u	r	p	d	a	p
t	h	e	k	e	s	i	l	e
e	m	e	l	e	n	s	e	k

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Peter – ngwana yo o nnang mo mebileng

A re buieng

Ilotlang ka ga setshwantsho. Bana ba, ba fa kae? A ba na le legae le ba losika? A o akanya gore ba ya sekolong? A o akanya gore ba na le se se lekaneng se ba ka se jang?

A re buiseng

Peter Phake o na le dingwaga di le 14. Mo dingwageng di le tlhano tse di fetileng, Peter o ntse a nna mo mmileng le "ditšhomi" tsa gagwe. Mo go sona sebaka se, o ntse a sena ope yo a ka mo kayang jaaka wa losika. Fela jaanong Peter o bone lesika le le ntšhwa. O nna jaanong le nkokoaagwe tsala ya gagwe. Se ke setori sa ga Peter:

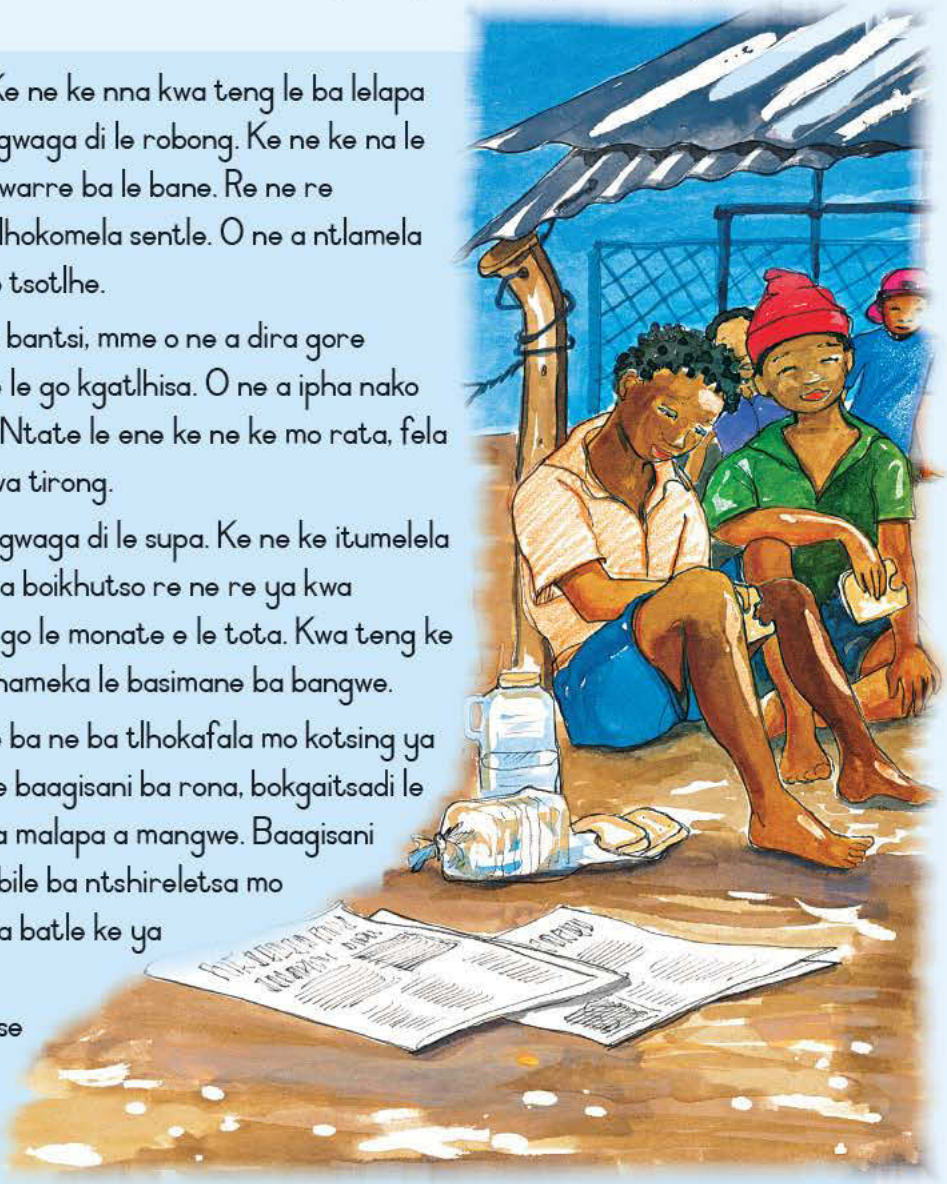

Ke tsaletswe kwa Katlegong. Ke ne ke nna kwa teng le ba lelapa la gaetsho go fitlha ke nna dingwaga di le robong. Ke ne ke na le bokgaitsedi ba le babedi le barwarre ba le bane. Re ne re humanegile fela mme o ne a ntlhokomela sentle. O ne a ntlamela ka tse ke di tlhokang ka dinako tsotlhe.

Le fa go ne go na le bana ba le bantsi, mme o ne a dira gore rotlhe re ikutlwe re kgethegile le go kgatlhisa. O ne a ipha nako ya go nna le rona a tlotla fela. Ntate le ene ke ne ke mo rata, fela o ne a nna sebaka se seleele kwa tirong.

Ke simolotse sekolo fa ke le dingwaga di le supa. Ke ne ke itumelela go ithuta e le tota. Ka malatsi a boikhutso re ne re ya kwa Senekal re etela nkoko. Go ne go le monate e le tota. Kwa teng ke ne ke disa dikgomo ke bo ke tshameka le basimane ba bangwe.

Maswabi ke gore mme le ntate ba ne ba tlhokafala mo kotsing ya sejanaga. Ke ne ka ya go nna le baagisani ba rona, bokgaitsadi le bomorwarre ba ya go nna le ba malapa a mangwe. Baagisani ba rona ba ne ba le pelontle e bile ba ntshireletsa mo ntlong ya bona, fela ba ne ba sa batle ke ya sekolong. Ke ne ke dira kwa lebenkeleng la bona. Se, se ne se sa intumedise mme ka ngweega.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

Ke ne ka palama terene kwa Gauteng. Ke ne ke sa itse kwa ke yang teng fela ke ne ka kopana le basimane ba bangwe kwa Park Street. Ba ne ba nnaya dijo. Ba ne ba mpolelela fa ke le tsala ya bona. Ke ne ka dumela, fela le bona ba ne ba sa mpolelele gore go iwa jang kwa sekolong. Ba ne ba nna mo mmileng.

Ke nnile dingwaga di le tlhano tse di latelang tseo mo mmileng. Ke ne ka tshwarwa ka gonne maphodisa a ne a akanya gore ke utswitse dijo kwa lebenkeleng. Ke nnile kgwedi kwa teronkong.

Fa ke tswa teng ke ne ke akanya thata ka ga botshelo ba me. Ke ne ka kopana le mosimane mongwe yo o neng a tlile go tshameka mo phakeng kwa ke neng ke ile teng ke le esi. O ne a mpolelela gore nka nna ka tla go nna le nkokoaagwe fa fela nka ya sekolong. Go tloga ka motsi oo, ke ntse ke nna le ena. Ke itumetse jaanong. Ke nna le batho ba ba ntlhokomelang, ke tsena e bile ke a ithuta.

A re bueng

- A re bueng ka se se mo tshwantshong.
- A re tlhalogano ke eng magareng ga ngwana yo o nnang mo mmileng le yo o nnang le balelapa la gagwe?
- Lelapa la gaabo Peter le ne le humanegile. A mme go ne go mo tshwenya? Goreng o re jalo?
- Go ne ga diragala eng fa batsadi ba ga Peter ba tlhokofala?
- O akanya gore ke lebaka lefe le le neng le dira gore baagisani ba gaabo ba mo ganele go ya sekolong?
- Ke eng se se dirileng gore Peter a nne botsalano le bana ba a neng a sa ba itse fa a fitlha kwa Gauteng?

A re kwaleng

Nyalanya mafoko le bokao jwa ona.

A kwale ka go a ntshofatsa mo thanoding ya gago.

kgethegileng	go tsewa ke mapodisi
itumeletse	go tlhokomela setlhopha sa diphologolo
disa	go tsholwa ke mongwe o babalesegile
ntshireletsa	go bona boitumelo go tswa mo go sengwe
tshwarwa	mongwe yo o tshwanang a le esi

Letlha:

Akanya ka ga Peter

A re tlhaloganyeng

Peter o ntse sebaka se sekae mo mmileng? Naya lefoko le lengwe boemong jwa "tšhomi"? Dikarabo tse tharo ke tse.
E e nepagetseng ke efe?

	1. Barwarre le bokgaitsedi
	2. Mme le ntate
	3. Ditsala

Peter o ne a na le dingwaga di le kae fa a tshwarwa?

Peter o nna le mang jaanong?

A o akanya gore Peter o tlaa nna le nkokoaagwe tsala ya gagwe kgotsa o akanya gore o tlaa boela kwa mmileng gape? Goreng o rialo?

Kwala mafoko a le mabedi a a go bolelelang gore Peter a ne a rata sekolo thata.

A re kwaleng

Tlhopha le go thalela lefoko le le nepagetseng mo polelong nngwe le nngwe.

1. Peter o ne a kgatlhiwa/kgatlhega/kgatlhisang ke go disa diphologolo tsa kwa Senekal.
2. Peter e ne e le ngwana yo o kgatlhisang/kgatlhiwang/kgatlhegisang thata kwa sekolong ka gonne o ne a ithuta.
3. Mmaagwe Peter o ne a mo tlotlela dikgang tse di itumedisang/itumetseng/itumelelang fa a na le nako.
4. Peter o ne a rata sekolo mme a kgatlhisega/kgatlhelwa/kgatlhegela go ithuta Setswana thata.

O akanya gore go kgatlhega go kaya eng? Kwala dipolelo di le tharo ka ga sengwe se se go kgatlhang thata. Naya lebaka le le dirang gore se go kgatlhe:

A re kwaleng

Baya dipolelo tse di latelang mo kholomong e e nepagetseng.

1. Peter e santse e le mošwa.
2. Peter o ne a nna le balelapa la gaabo go fitlha a le dingwaga di le robongwe.
3. O nnile le malatsi a boikhutso a a monate le nkokoaagwe kwa a neng a disa diphologolo teng.
4. Batsadi ba ga Peter ba tlhokofetse mme o ne a ya go nna le baagisani ba bona.
5. Peter o nna le nkokoaagwe tsala ya gagwe.
6. Peter o itumetse e le tota.

Go diragetse eng mo nakong ya jaanong	Go diragetse eng mo nakong e e fetileng

A re kwaleng

A dipolelo tse di latelang di go naya dintlha kgotsa kakanyo fela?

Sekao:

Peter o ne a nna mo mebileng sebaka sa dingwaga di le tlhano.(ntlha)
Peter o tlaa dira sentle kwa sekolong sa gagwe se se ntšhwa. (kakanyo)

Peter o ne a nna le batsadi ba gagwe kwa Katlegong.	
Ke akanya gore bana botlhe ba ba nnang mo mebileng ba tswa kwa metsemagaeng.	
Peter o simolotse sekolo a le dingwaga di le supa.	
Gauteng ke lefelo le le botoka thata mo Aforikaborwa.	
Peter o nna le nkokoaagwe tsala ya gagwe.	

Letlha:

Go ya sekolong

A re buiseng

Sekolo ke lefelo le go ithutiwang le go
ithabisa kwa go lona

Fa kotara e khutla, tiro ya sekolo ya bo e dirilwe.

E nna sebaka sa beke fela re bo re boela gape

Mme dibuka tsotlhe tsa rona di bo di tlhotlhorwa gape di tsena mo dikgetsaneng.

Barutabana ba re goa,
"A metlholo ruri!"

Thutafatshe le hisetori? Ijoo! Inketleleng ke a kopa.

Go ise go ye kae, ngwaga o fedile, tiro ya ngwaga le yona e wetse
Re bo re tsena mo malatsing a boikhutso.

Kim Muller le Nadine Phillips

A re tlhaloganyeng

Tlhophela leboko le le fa godimo setlhogo se se maleba go tswa mo lenaneong le le fa tlase:

	1. Bana ba kwa metsesetoropong
	2. Sekolo
	3. Malatsi a boikhutso a monate

- Dibuka di tsenngwa ka mo teng ga "kgetse". O ka dirisa eng gape go tshola dibuka tsa gago tsa sekolo?
- Go diragala eng mo bofelong jwa kotara nngwe le nngwe?
- Fa o bona ke goreng fa barutabana ba goa baithuti ba re "A metlholo ruri"?
- A o akanya gore baithuti ba babedi ba ba kwadileng leboko le le fa godimo ba rata thutafatshe le hisetori? Tshegetsa ka lebaka.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm

A re kwaleng Polelo nngwe le nngwe e e fa tlase e na le lefoko le le ntshofaditsweng. Nyalanya lefoko lengwe le lengwe le le tswang mo lenaneong le na le bokao jo bo farologaneng. Kwala karabo ya gago go latela polelo nngwe le nngwe.

simolola	feila	kgatlhisa	bua sentle	baitumela

Barutabana ba selekega fa baithuti ba sa ithute. _____

Dirutwa tse dingwe kwa sekolong di a lapisa go gaisa tse dingwe. _____

Sekolo se emisa dithuto kwa bofelong jwa ngwaga. _____

Ke solofela gore ke tlaa falola fa ngwaga o fela. _____

Barutabana ba omana fa baithuti ba sa reetse ka tlhoafalo. _____

A re kwaleng Tlatsa ka mafoko a a tlogetsweng.

ene	bona	tsona	sona	bona

Peter, mosimanyana wa kwa Katlegong, o ne a nna le balelapa la gaabo mme _____ a fudugela gongwe. Batsadi ba _____ ba ne ba tlhokafetse ka kotsi ya sejanaga. Dijo _____ o ne a di bona ka sewelo. Kwa Gauteng o ne a kopana le setlhopha sa bana ba ba nnang mo mebileng. O ne a _____ e le _____ fela se se ka mo pholosang mo mathateng.

Letlha:

Go nna mo kotsing le go tswa mo go yona

A re kwaleng Rulaganya dipolelo tse di latelang ka tatelano e e nepagetseng. Di neele dinomore tsa go tloga ka I go ya go 5.

	Peter o ne a lalediwa go ka nna le nkokoaagwe tsala ya gagwe.
	Peter o ne a ngweegela kwa Gauteng.
	Peter o ne a nna le baagisani ba bona.
	Batsadi ba ga Peter ba ne ba tlhokafala.
	Peter o ne a tlwaetse go etela nkokoaagwe kwa polaseng ya Senekal.

A re kwaleng Kwala setori ka ga mongwe yo o mo itseng yo a kileng a tsena mo bothateng. E ka nna kwa gae kgotsa kwa sekolong. Kwala ditemana di le tharo fela. Dirisa mafoko a a latelang:

ena/rona	sona/wena	yona/bona	lona/tsona

Dirisa dipotso tse go go thusa ka go akanya ka ga se o ka kwalang ka ga sona. Mongwe le mongwe yo o tlaa buisang setori sa gago, a kgone go bona dikarabo tsa dipotso tse.

- Setori sa gago se ka ga mang?
- Mošwa yo o mo go sona o nna kae?
- Motho yo o tsene leng mo bothateng?
- Ke goreng fa motho yo a ne a tsena mo bothateng?
- O tsene jang mo bothateng?
- O diragaletswe ke eng?
- Motho yo o ithutile eng go tswa mo diphosong tsa gagwe?

A re kwaleng Akanya e le wena Peter. O tlhoka go kwalela nkokoagwe tsala ya gago lekwalo o mo kope gore a o ka tla go nna le ena.

Kwala ditemana di le pedi. Mo temaneng ya ntlha o mmolelele gore o mang le gore ke goreng o mo kwalela lekwalo. Mo temaneng ya bobedi mmolelele gore o tlaa tsena sekolo le gore ke goreng fa o batla go tsena sekolo.

Gakologelwa:
- Kwala aterese ya gago.
- Simolola lekwalo le go le konosetsa sentle.
- Simolola polelo nngwe le nngwe ka tlhaka e kgolo.
- Dirisa dikhutlo ka nepo.

Teacher

Date:

Sign:

Boithabiso Thusa Peter gore a bone tsela ya go ya kwa lelapeng la ga nkokoaagwe tsala ya gagwe.

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Tshoswane le lephoi

A re bueng

nagana gore diphologolo di a thusana? Jang?

- A phologolo e nnye e ka thusa phologolo e kgolo? Jang?
- A motho yo monnye a ka thusa motho yo mogolo? Jang?
- A o nagana gore diphologolo di a buisana? Naya mabaka go karabo ya gago.

A re buiseng

Tshoswane le lephoi

Tsatsi lengwe le le mogote, tshoswane e ne e ntse go bapa le noka. "Go ka nna monate jang go thuma," ya nagana. Ya tsenya leoto le le lengwe mo nokeng, le le lengwe le le lengwe. Ka bonako, ya wela mo teng. Metsi a ne a elela ka maatla moo e neng e sa kgone go tswa.

"Thuso!" ya goeletsa. "Ke a nwela!" Fela go ne go se ope yo o utlwang go goeletsa ga yona. Fa tshoswane e utlwa gore e le ruri e ya go nwela, lephoi la feta le fofa. La bona gore tshoswane e mo kotsing mme la latlhela letlhare mo metsing. Le ne e kete ke sekepe se sennye mme tshoswane ya palama mo godimo.

"Ke a leboga lephoi. Tsatsi lengwe ke tlaa go thusa."

Lephoi le ne la tshega. "O monnye thata go ka nthusa, tshoswane e nnye." Mme la fofela kgakala.

Go ne ga feta dikgwedi di le dintsi. Jaanong, tsatsi lengwe, tshoswane ya bona lephoi le kotame mo setlhareng.

Pele a ka re "dumela" monna a tlhaga ka bora le lerumo. O ne a tlile go thuntsa lephoi. Ka bonako, tshoswane ya tlolela mo leotong la monna mme ya mo loma. "Itšhuu!" monna a goeletsa le go diga lerumo la gagwe.

"Ke a leboga," lephoi la bua jalo fa le fofela kgakala. "O monnye, fela o bolokile botshelo jwa me."

A re bueng

...ng tshoswane e ne e batla go thuma?

- Go diragetse eng ka yona?
- Lephoi le e bolokile jang?
- Tshoswane e bolokile jang lephoi?

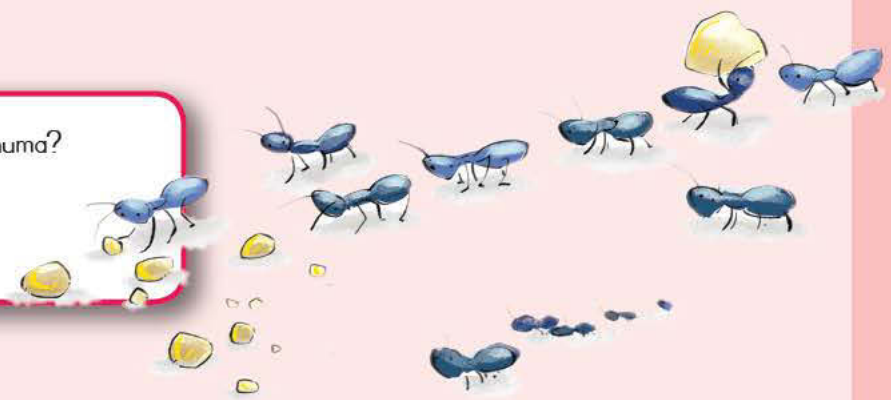

A re kwaleng

...aya mafoko ano ka thulaganyo ya alefabete. Naya mafoko mo kholomong e ...ngwe le e nngwe nomore go tswa go 1 go ya go 5.

	monna
	monnye
	mme
	monate
	metsi

	bolokile
	bua
	bonako
	botshelo
	ba

	leboga
	le
	lephoi
	leoto
	lengwe

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Go nagana ka ga tshoswane le lephoi

re tlhaloganyeng

O nagana gore kgang e e diragetse ka setlha sefe sa ngwaga? Tlhopha se le sengwe.

dikgakologo	letlhabula	selemo	mariga

Goreng o bua jalo? Kgang e ke leinane. Leinane ke eng? Tlhopha e le nngwe ya dikarabo tse:

	1. Kgang e e nang le badiragatsi ba diphologolo le go ruta thuto e e rileng
	2. Kgang ya badimo le bagaka
	3. Lekwalo le le khutshwane

Tlhopha mafoko a mararo a a tlhalosang tshoswane.

segatlhamelamasisi	sematla	bosilo	boithamako	tlhokomelo
legatlapa		mogaka		

Dirisa mafoko a mararo go kwala dipolelo di le tharo.

A re kwaleng

Thala mola go nyalanya tshimologo ya polelo e nngwe le e nngwe e e ka fa molemeng ka bokhutlo jo bo nepagetseng ka fa mojeng.

Go ne go le mogote		go se ope yo o e utlwileng.
Lephoi le ne le sa dumele tshoswane fa		a latlhela letlhare fa fatshe.
Lephoi le bolokile tshoswane fa		tshoswane e mo loma.
Monna o ne a goeletsa fa		e re e tlaa thusa lephoi.
Tshoswane e ne ya goeletsa kwa godimo fela		tshoswane e ne e utlwa o ka re go thuma go monate.
Motsomi o ne a tsaya boro le lerumo la gagwe		go thuntsha lephoi.

A re kwaleng

Kopanya dipolelo. Dirisa mafoko a a fa tlase.

le	gonne	fela

Sekao:

Lephoi le ne la digela letlhare mo metsing.
Le ne le batla go thusa tshoswane.
Lephoi le digetse letlhare mo metsing
gonne le ne le batla go thusa tshoswane.

Tshoswane e ne e utlwa mogote.
E ne e batla go thuma.

Monna o ne a tshwere bora le lerumo.
O ne a batla go thuntsha lephoi.

Lephoi le ne la tshega.
Le ne le sa nagane gore tshoswane e ka thusa.

Monna o batlile a thuntsha lephoi.
Tshoswane e ne ya mo loma.

A re kwaleng

Tlatsa mafoko a a tlogetsweng. Ya ntlha e dirilwe jaaka sekao.

bongwe	bontsi
mmoto	meboto
tshoswane	
	dinotshe
	dintshi
monang	
lephoi	

Ditshoswane di tlisa dikgang tse di monate gae

re buiseng

Ishoswane go Tshoswane

Ditshoswane di tlhaeletsana jang? Ga di kgone go bua fela di tlhoka go bolelana gore go diragala eng. Di dira jang seno? Di neelana ka monko o o kgethegileng.

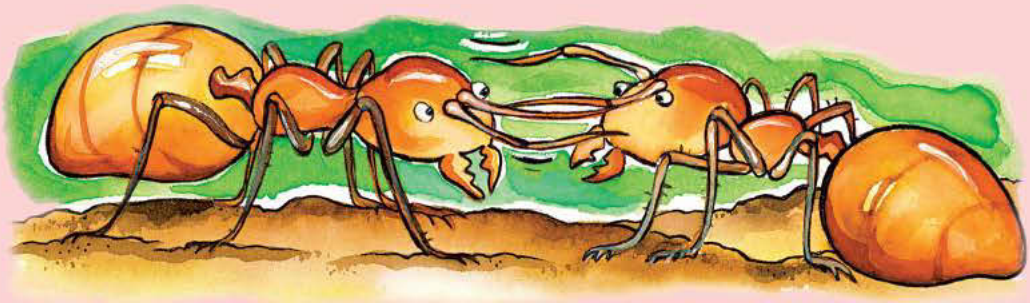

O ja samentšhisi. Mafofora a borotho a wela fa fatshe. Oo! ga go tshwenye.
Ga go na ditshoswane fano! Fela ema pele! Go na le tshoswane e le nngwe kgotsa di le pedi tse di sekasekang mafofora. Fa go le jalo, seo ga se bothata. Ditshoswane di le mmalwa ga di ise di utlwise ope botlhoko. Fela leba o di atametse. Diphologolo tse dinnye di fokafokisa manaka a tsona mo moweng.

Ka bonako, e nngwe ya tsona e taboga go kgabaganya fa fatshe mme e nyelele. Mmatlisisi o bone dijo, mme o ya go bolelela setšhaba sa ditshoswane. Fela e tshwanetse go gakologelwa tsela e e boelang morago kwa dijong. Tshoswane ga e tlogele dikgato tsa maoto. E tlogela motlhala wa monko.

Fa mmatlisisi a fitlha kwa mosimeng o bolelela ba bangwe ka monko wa yona gore o bone dijo. Jaanong go nna le boitumelo jo bogolo. Ka pele ba a tsamaya, ba taboga fa morago ga mmatlisisi go bapa le motlhala wa monko wa o a o tlogetseng kwa morago. Ka tshoganyetso go na le mola o moleele wa ditshoswane fa fatshe. Mafofora a le a borotho a mo tseleng ya ona ya go boela kwa mosimeng.

A re tlhaloganyeng

e di "buisana" jang?

- Di bona jang tsela ya tsona ya go boela kwa mosimeng wa tsona?
- A o nagana gore ditshoswane ke dibopiwa tse di phepa kgotsa tse di leswe? Naya mabaka go karabo ya gago.
- Nyalanya mafoko a a mo molemeng mo lebokosong le le fa tlase le bokao jwa ona. Thala mola go tswa mo lefokong le lengwe le le lengwe go ya kwa bokaong jwa lona.

Tlhaeletsana	mongwe yo o romilweng go ya go batla tshedimosetso
Lenaka	setlhopha se segolo sa ditshoswane se se tshelang mmogo
Setšhaba sa ditshoswane	bua
Mmatlisisi	dilo tse di golang mo tlhogong ya tshenekegi

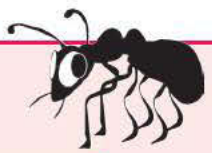

A re kwaleng

Dirisa mafoko a go feleletsa dipolelo.

ke	go	o	seo	ga

Ditshoswane _____ di bue. Di dirisa manaka a tsona go tlhaeletsana.

Fa _____ diga mafofora a borotho, ditshoswane di a a sela.

Ga _____ kgathalesege gore a o diga mafofora a dijo. Ditshoswane di tlaa ja mafofora.

_____ ke nnete! Kgosigadi ya ditshoswane e nna kwa legaeng la ditshoswane.

Ijaa! Leba sele. _____ setšhaba sa ditshoswane.

Letlha:

Go rulaganya kgang

re kwaleng Baya dipolelo tse ka tatelano e e nepagetseng go dira temana.

Morago ga tobaka tshoswane e ne ya nagana gore e tlile go nwela mme e ne ya goeletsa go batla thuso.

Mo letsatsing le le mogote, tshoswane e ne ya swetsa go itsidifatsa ka go tsena mo nokeng.

"O se ka wa tshwenyega," ga bua lephoi. "Ke tlaa go thusa."

Ka go tlhoka lesego, e ne ya inamela kgakala mme ya wela mo teng.

"Ke a leboga. O bolokile botshelo jwa me," ga bua jalo tshoswane. "Tsatsi lengwe ke tlaa go thusa."

A digela letlhare mo teng ga noka.

Tshoswane ya dirisa letlhare go nna sekepe.

A re kwaleng Tlatsa dipudula tsa puo.

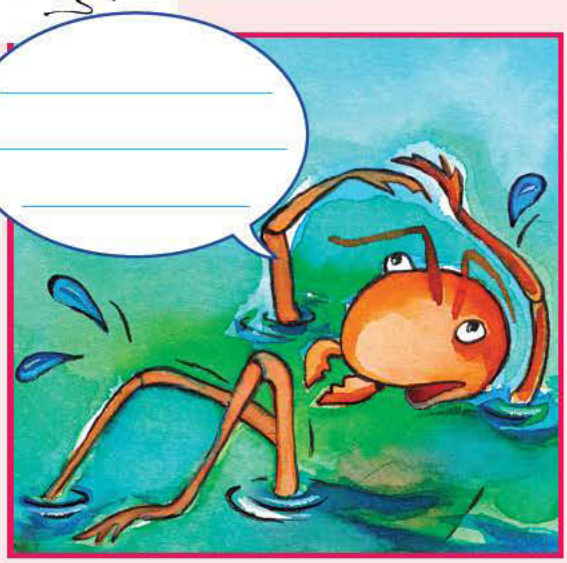

Boithabiso

Leba gore o ka fetola tlhaka e le nngwe mo kgatong e nngwe le e nngwe go dira lefoko le le ntšhwa.

Sekao:

Fetolela baka go lapa mo dikgatong di le nne.

baka	bapa	lopa	bopa	lapa

Jaanong thala mola ka fa tlase ga tlhaka e e fetogang mo kgatong nngwe le nngwe:

bala go baka ka dikgato di le nne

baka	bana	bala	bapa	baka

noka go boka ka dikgato di le tharo

noka	loka	boka

bontle go maswe ka dikgato di le nne

bontle	mantle	masula	maswe

Leka go itirela eno ka bowena:

lee go sele ka dikgato di le tharo

Karabo: lee leetlo lesa sele

Letlha:

Go tlhamiwa ga Leinane ka ga Basarwa

A re bueng

gana gore lefoko botlhami le kaya eng?

- A o kile wa tlhama sengwe?
- O nagana gore lefatshe le tlhodilwe ke mang?
- O nagana gore o tlhodilwe ke mang?

re buiseng

Botlhami ba leinane ka ga Basarwa

Mmaselepe o ne a le gona kwa tshimologong ya lefatshe. Notshe e ne e mo kukile go kgabaganya metsi a a lefifi a a diphefo a a neng a khurumeditse lefatshe le leswa.

Notshe e ne ya utlwa e gatsela le go lapa. E ne ya batla lefatshe le le thata fao e ka bayang morwalo o fa fatshe. E ne ya fofa ka iketlo ka iketlo, gaufi gaufi le metsi. La bofelo, mo godimo ga metsi go ne go kokobetse lebolomo le legolo le lesweu le le neng le bulegile halofo.

Ya baya Mmaselepe mo pelong ya lebolomo le go jala peo ya ntlha ya motho mo go ena. Peo e ne e bolokesegile go tswa go diphefo le metsi.

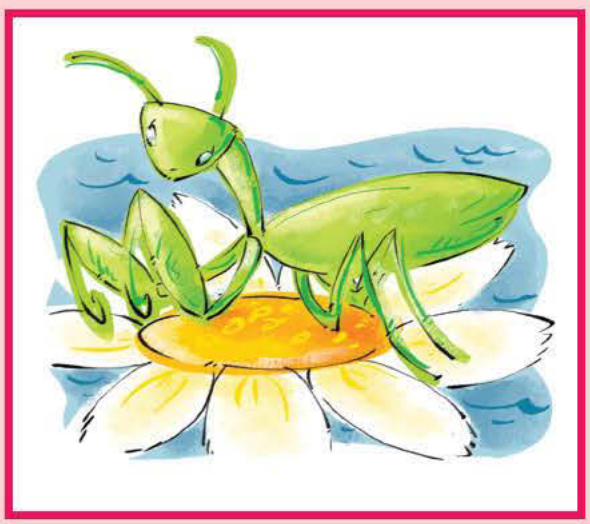

Go sale jalo notshe ya swa. Mmaselepe a tsoga mo letsatsing la mo mosong mme motho wa ntlha wa Mosarwa a tsalwa.

Mmaselepe ke modimo wa Basarwa yo o tlhodileng le go taya dilo tsotlhe maina. Mmaselepe o romela pula le go tlisa go tsoma go go siameng. O sireletsa batho mo malwetseng le mo kotsing. Fela Basarwa ga ba rapele Mmaselepe. Ba rapela letsatsi, ngwedi le dinaledi, fela e seng go Mmaselepe.

A re bueng

ile wa bona mmaselepe?

- O dirisa mafoko afe go tlhalosa mmaselepe?
- Ke dilo dife tse di siameng tse maselepe e di direlang Basarwa?
- Go botlhokwa go direla batho ba bangwe dilo tse di siameng?
- Bua ka ga dilo di le pedi tse di siameng tse o di dirileng.

A re kwaleng

Nyalanya mafoko le bokao jwa ona.Thala mola go tswa go lefoko le lengwe le le lengwe go bokao jwa ona. Kwala mafoko a gago mo thanoding ya gago.

LEFOKO	BOKAO
Gajaana	pula e na thata
Matlakadibe	sengwe se se thata go ka se itshokela
komota	go thibela kotsi go ka diragala
Morwalo	tiileng
Sireletsa	jaanong

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Go nagana ka ga Mmaselepe, Basarwa le notshe

re tlhaloganyeng

le le kayang Basarwa ke eng? Tlhopha go tswa mo mafokong a:

Bushmen	Xhosa	Zulu	Tsonga

Notshe le mmaselepe di netefatsa gore ngwana wa ntlha wa Mosarwa o a tsalwa.

Goreng o nagana gore notshe e ne e tlhophilwe? Tlhopha lefoko le le botoka go gaisa go feleletsa polelo e:

loma	utlwisa botlhoko	raga	loma

Mokwadi o tlhophile notshe ka gonne e ka kgona go _____ ditshenekegi tse dingwe tse di ka lekang go e emisa.

Mmaselepe e sireletsa Basarwa mo go eng?

Basarwa ba rapela mang?

A re kwaleng

Thala mola ka fa tlase ga lefoko le le dumang ka go tshwana le la ntllha.

bonya	bona	monya	bula	jaanong
utlwa	upa	ungwa	utlwa	utlwana
pina	pila	bina	phini	pita
pelo	pela	pele	peo	pina
tsalwa	tsala	tsere	tselwa	tsepa

A re kwaleng Feleletsa lenaneo.

Sekao: telele	telejana	teleletelele
kgolo		
nnye		
lefifi		
khutshwane		
gaufi		

A re kwaleng Kwalolola dipolelo. Simolola polelo e nngwe le e nngwe ka Maabane.

Sekao:

Pula e na ka magadima le diphefo.
Maabane pula e ne e na ka magadima le diphefo.

Notshe e kuka Mmaselepe mo molomong wa yona.

Notshe e baya Mmaselepe mo magareng a lebolomo.

Peo e bolokesegile kgatlhanong le bosa bo bo maswe.

Mmaselepe o sireletsa batho mo kotsing.

Thala mola ka fa tlase ga sediri mo dipolelong tse di fa godimo.

Sekao:

Anna o phophotha ntšwa.
Pula e a nkolobetsa.

Go na le maina a a kgethegileng go dikarolo tse di farologaneng tsa polelo. Nngwe ya tsona ke sediri. Go le gantsi ke leina, mme go le gantsi se tla kwa tshimologong ya polelo. Se go bolelela gore ke mang kgotsa eng se se dirang kgotsa e nna sengwe.

Letlha:

Boikobo kgotsa tshwerwe ke tlala?

A re buiseng

Dingwe tsa bommaselepe di feta boleele jwa disentimitara di le 10. Go na le dikgato di le tharo mo botshelong jwa mmaselepe: lee, moroba, le mogolo. Meroba e mennye mme ga e na diphuka. Mmaselepe o tshela bokana ka ngwaga o le mongwe.

Bommaselepe ba lebega ba le boikobo thata fa ba batla dijo. Ke tshenekegi e le nngwe fela e e ka sothang tlhogo ya yona dikerii di le 180 kgotsa go feta. Ke halofo ya sediko. Mmaselepe o dirisa pono ya yona e ntle go tsoma.

Fa e ikhutsa e tshwara maoto a yona a a kwa pele mo maemong a a lebegang o kete e a rapela. Maoto a yona a a kwa pele a na le lerapo le le bogale le le dirisediwang go tshwara motswasetlhabelo wa yona. Bommaselepe ba tshwana le tikologo ya bona, go le gantsi botala kgotsa bothokwa. Ba emela motswasetlhabelo wa bona go atamela, mme ba bo ba mo tshwara ka bonako le go mo ja.
Bomaselepe e bile ba ja le meselenyane e mennye, dinoga, digwagwa, dinonyane le dipeba.

Batho ga ba nagane gore mmaselepe ke selo se se tshwenyang. Balemi ba bangwe ba ditshingwana ba godisa bommaselepe go ja ditshenekegi tse di botlhole mo ditshimong tsa bona. Mamanthwane, dinonyane le meruthwane di ja bommaselepe.

A re tlhaloganyeng

Go eng mmaselepe a bidiwa "mmaselepe"?

- Fa o lebeletse mmaselepe, o lebega a le monnye thata. A go jalo? Naya mabaka go karabo ya gago.
- A o nagana gore a ka iphitlhela manaba a gagwe? Naya mabaka go karabo ya gago.
- Dikgato di le tharo mo botshelong jwa mmaselepe ke dife?
- Kwala dipolelo di le pedi ka ga gore bommaselepe. O tshwara jang dijo tsa gagwe.

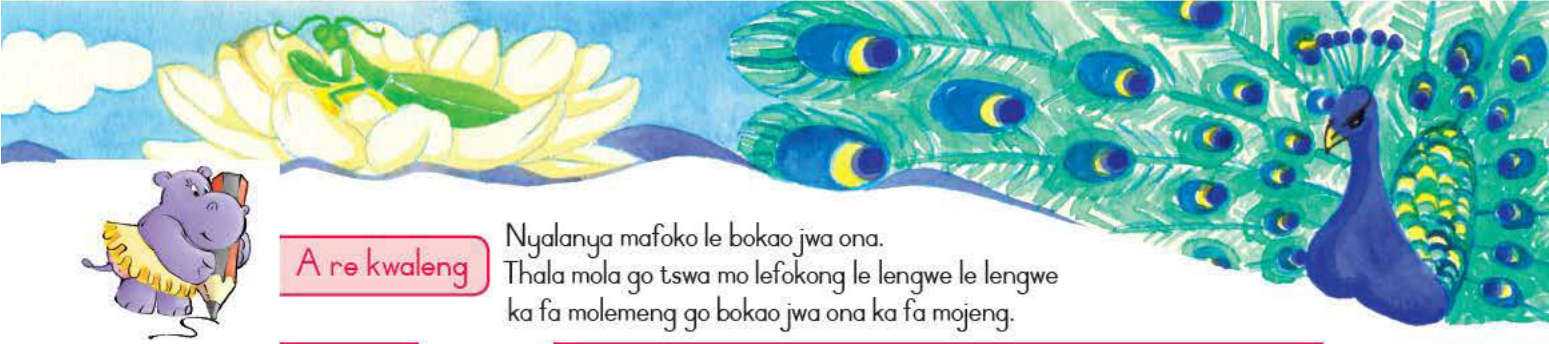

A re kwaleng

Nyalanya mafoko le bokao jwa ona.
Thala mola go tswa mo lefokong le lengwe le lengwe ka fa molemeng go bokao jwa ona ka fa mojeng.

Boikobo	lefelo
Marapo	fa nama e somogile go sala . . .
Setlhabelo	go nna bonolo
Tikologo	maemo a a farologaneng a dilo di diragalang mo go ona
Dikgato	phologolo e e bolailweng ke e nngwe go e ja
Kotsi	bodiphatsa jaaka tshetlho

A re kwaleng

Baya dipolelo ka tatelano e e nepagetseng go dira temana. O se ka wa lebala go simolola polelo ya gago ka tlhakakgolo le go e feleletsa ka khutlo.

Mmaselepe o thantse mo letsatsing la mo mosong mme motho wa ntlha wa Mosarwa a tsalwa.
Morago ga moo notshe ya swa.
La bofelo, mo godimo ga metsi go ne go kokobetse lebolomo le legolo le lesweu le le neng le bulegile halofo.
A baya Mmaselepe mo pelong ya lebolomo le go jala peo ya ntlha ya motho mo go ena.
Mmaselepe o ne a le teng kwa tshimologong ya lefatshe.
Notshe e mo kukile go kgabaganya metsi a a diphefo a mantsho a a khurumeditseng lefatshe.
Mmaselepe ke modimo wa Basarwa yo o botlhole le go naya dilo tsotlhe maina.
Mmaselepe o romela pula le go tlisa go tsoma go go siameng.

Letlha:

Go le gontsi ka ga Mmaselepe

A re kwaleng

Kwala pegelo ka ga Mmaselepe. Kwala dipolelo tse pedi ka fa tlase ga setlhogo se sengwe le se sengwe.

Mmaselepe

ka _____

O lebega jang

O phela kae

Ditshenekegi tse di jang Mmaselepe

Dijo tse Mmaselepe o di jang

Lebaka le le kgatlhisang le ke le ithutileng e ne e le

A re kwaleng

Nyalanya diane le bokao jwa tsona.
Thala mola go tswa go seane go ya kwa bokaong jwa sona.

SEANE
Le fa mokoko o sa lele letsatsi le ntse le tlhaba.
Botlhale ba phala bo tswa phalaneng.
Noga ga e latelelwe mosimeng.

BOKAO
O se ka wa ya kwa mafelong a a kotsi.
Ngwana a ka kgona go gakolola mogolo.
Ga go ope yo o botlhokwa moo re ka se kgoneng go dira kwa ntle ga gagwe.

Jaanong kwala seane sa gago. E ka nna se o setseng o se itse kgotsa se o se itlhamelang.

Mootshameko

A o ka tlhatlhamolola khoutu? Kwala tlhaka e nngwe le e nngwe ka fa tlase ga nomore ya rula. Batlisisa molaetsa

A 0, 7	I 9	V 8
E 2	N 10, 14	Y 3
F 12	O 4	? 15
G 11	R 1	
H 6	U 5, 13	

A LE _ _ _ _ _ _ _ _ _

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Phikoko e iponela moputso

re bueng

lela setshwantsho sa phikoko. Bua ka ga diphuka tsa yona, mogatla wa yona, dinao tsa yona, le tsela eo e emang ka yona.

- A o nagana gore ke nonyane e ntle? Ke eng se sentle ka ga yona?

re buiseng

Bogologolotala, phikoko e ne e le nonyane e e se nang mebalabala. Diphuka le mogatla wa yona di ne di le thokwa le go nna leswe, mme e ne a na le maoto a a tshegisang a sosobane. Tsatsi lengwe, fa Phikoko e ntse e nopola dijo fa fatshe, Indra, modimo wa legodimo, a feta.

"O ya kae o le mo lebelong jaana?" ga botsa Phikoko.

"Kgosi e e pelomaswe Ravana o leka go ntshwara. Mme le fa ke le modimo le go ka kgona go dirisa legadima go utlwisa batho botlhoko, ga go na sepe se se ka kgomang Ravana. Se fela nka se dirang go itshireletsa ke go iphitlha. Fela ga go na lefelo le nka iphitlhang mo go lona."

"Tlaa ka bonako. Ke tla tsholetsa mogatla wa me mme o tla iphitlha mo morago ga ona."

Ravana ga a ka a bona Indra mme a mo feta a tsena mo teng teng ga sekgwa.

"Ke a leboga, ke a leboga," ga bua Indra. "Ga o na sepe fela o segatlhamelamasisi. Go go leboga bonatla jwa gago, ke tlaa go dira nonyane e ntle go gaisa mo lefatsheng."

Jaaka a ntse a bua, phikoko ya fetoga. Diphuka tsa gagwe tsa nna botala jwa legodimo jo bo galalelang mme mogatla wa nna fene e ntle e e botala jwa tlhaga ka matlho a gauta.

Phikoko ya itebelela mo metsing mme ya bona ka moo e leng ntle ka teng.
E ne ya nna mabela le go tsamaya e isitse tlhogo kwa godimo. Nako le nako fa e bona phikoko e e namagadi yona diphuka tsa yona di ne di santse di le thokwa, e ne e bula mogatla wa yona go bontsha gore e ntle jang.

Fela ke eng se se sa fetogang? Maoto a gagwe! Mme nako le nako fa Phikoko a lebelela maoto a yona le go bona gore a maswe jang, e diga mogatla wa yona le go goelela!

Kwa India wa bogologolo go ne gatwe nako le nako fa Phikoko e goeletsa, go ne go kaya gore go ya go nna le legadima le maru a a dumang le pula. Indra, modimo wa maru le legadima, o dirile moromiwa wa gagwe.

e bueng

ko e ne e lebega jang pele e fetolwa?

- E ne e lebega jang fa e sena go fetolwa?
- E ne e itshola jang morago ga gore e nne ntle thata?
- A o itse mongwe yo o naganang a lebega bontle thata?
- O itshola jang?

A re kwaleng

Buisa ditlhaloso o bo o tlatsa diphatlha tse di se nang sepe ka mafoko a a botoka go gaisa go tswa mo lenaneong.

se nang sepe	senatla	mabela	goeletsa	moromiwa

Selelo se se kwa godimo se se tlhabang _____

Mongwe yo o re tlisetsang dikgang go tswa go mongwe _____

Ga a montle gotlhelele _____

Go nna motlotlo thata ka ditebego tsa gago _____

Kgona go lebagana le go mekamekana le kotsi _____

Go nagana ka ga phikoko

re tlhaloganyeng

nophela kgang setlhogo se se botoka go gaisa:

	Indra o tshabela modimo yo o maatla thata
	Phikoko e bone jang diphuka tsa yona
	Phikoko e e namagadi

Leinane ke kgang e go le gantsi e nang le badiragatsi ba diphologolo, mme e ka ga ditiragalo tseo e seng tsa nnete. E a re ruta.

- A o nagana gore Phikoko e ne e siame pele e fetoga go nna nonyane e ntle kgotsa morago ga fa e sena go nna ntle? Naya mabaka a karabo ya gago.
- A o nagana gore kgang ya phikoko ke leinane? Bolela gore goreng.
- Goreng Indra a fetotse diphuka le mogatla wa phikoko?

A re kwaleng

Dirisa mafoko go tswa mo lebokosong le le tlhalosang gore phikoko e ne e lebega jang pele e nna ntle le morago ga gore e nne ntle.

se nang sepe	montle	botala jo bo galalelang jwa legodimo	botala jwa tlhaga	thokwa
leswe	matlho a mmala wa gauta	tshegisang	matsutsuba	

Pele	Morago

A re kwaleng

eba setlhogo le polelo ya ntlha ya leboko le le fa tlase. Di go bolelela gore le ka ga eng. Dipolelo tse dingwe ke dipolelo tse di tshegetsang. Di go bolelela go le gontsi ka polelo kgolo. Le fa go le jalo, dingwe tsa dipolelo tse ga se tsa leboko le. Dipolelo tse ga di go bolelele go le gontsi ka polelo kgolo. O se ka wa tsenyeletsa dipolelo tse fa o kwalolola leboko.

Phikoko

Phikoko, Phikoko, mebala ya gago e mentle,
serobele se sennye se se itumetseng
botala jwa lewatle jo bontle joo, ke eletsa o ka re
o ka bo o le wa me, dipopego tsa gago tse dintle
di tshwana le motshewabadimo, Ka mebala e
mentle ya botala jwa tlhaga, botala
jwa legodimo le serolwana,

O tlola fa, o tlola fale motsamao wa gago o
montle, o maemo le go nna motlotlo, Mme modumo
wa selelo sa gago o kwa godimo thata, matlho a
gago, a botala jwa tlhaga jo bo makatsang le bontle

Tšhipi! tšhipi! o bitsa ditsala tsa gago
E le ruri o pono e e tshwanetseng go bonwa.

Kwalolola leboko kwa ntle ga dipolelo tseo e seng tsa lona:

Letlha:

Thekiso ya seotlwana, Phikoko

A re buiseng

Tesolo sa Phikoko kwa Nelspruit: phikoko e ntle e botala jwa legodimo e a rekisiwa. e na le dikgwedi di le 14. E ikgodiseditswe ke mong, ke tlhago e ntle, e bokgwabo. E tshosetsa batseneledi go tswa mo kagong. E phela jaaka seotlwana sa tshimo mme ga e tlaletlale. E robala mo tshimong kgotsa mo ntlwaneng e kgolo. E tsaya dinonyane tse dingwe sentle.

R250 madi seatleng

Leletsa Moh. Nguni mo go

083 041 5678

A re tlhaloganyeng

- O rekisa eng
- O batla bokae fa a rekisa nonyane?
- "E tshosetsa batseneledi go tswa mo kagong" go kaya eng?
- A o nagana gore nonyane e bokgwabo kgotsa tlhaga? Naya mabaka go karabo ya gago.
- A e a tlotla? Naya mabaka go karabo ya gago.
- Go "robala" go raya eng?

A re kwaleng

hala mela go tswa mo mafokong a a ka fa molemeng wa lebokoso go
afoko a a ka fa mojeng a a feleletsang polelo.

Phikoko e ne e kwakwanta	e ntle e itekanetse.
Diphuka tsa yona di ne di	ka lentswe le le kwa godimo ka nako ya motshegare.
E ne e goeletsa	e dira sediko go dikologa phikoko e e namagadi.
E ne e bina	le botala jwa legodimo jo bo galalelang.
E ne e ja dijo tsa yona go nna e le	ka boikgantso letsatsi le letsatsi go dikologa tshimo.

A re kwaleng

Kwala leboko la gago ka ga Phikoko. O ka dirisa mafoko le dikakanyo mo tampiritirong e.

- Leboko la gago le tshwanetse go nna boleele jwa mela e merataro.
- Mo meleng e meraro ya bofelo:
  Tlhalosa gore phikoko e lebega jang.
- Mo meleng e meraro ya bofelo:
  Tlhalosa medumo e e dirwang ke phikoko le tsela e e tsamayang ka yona.

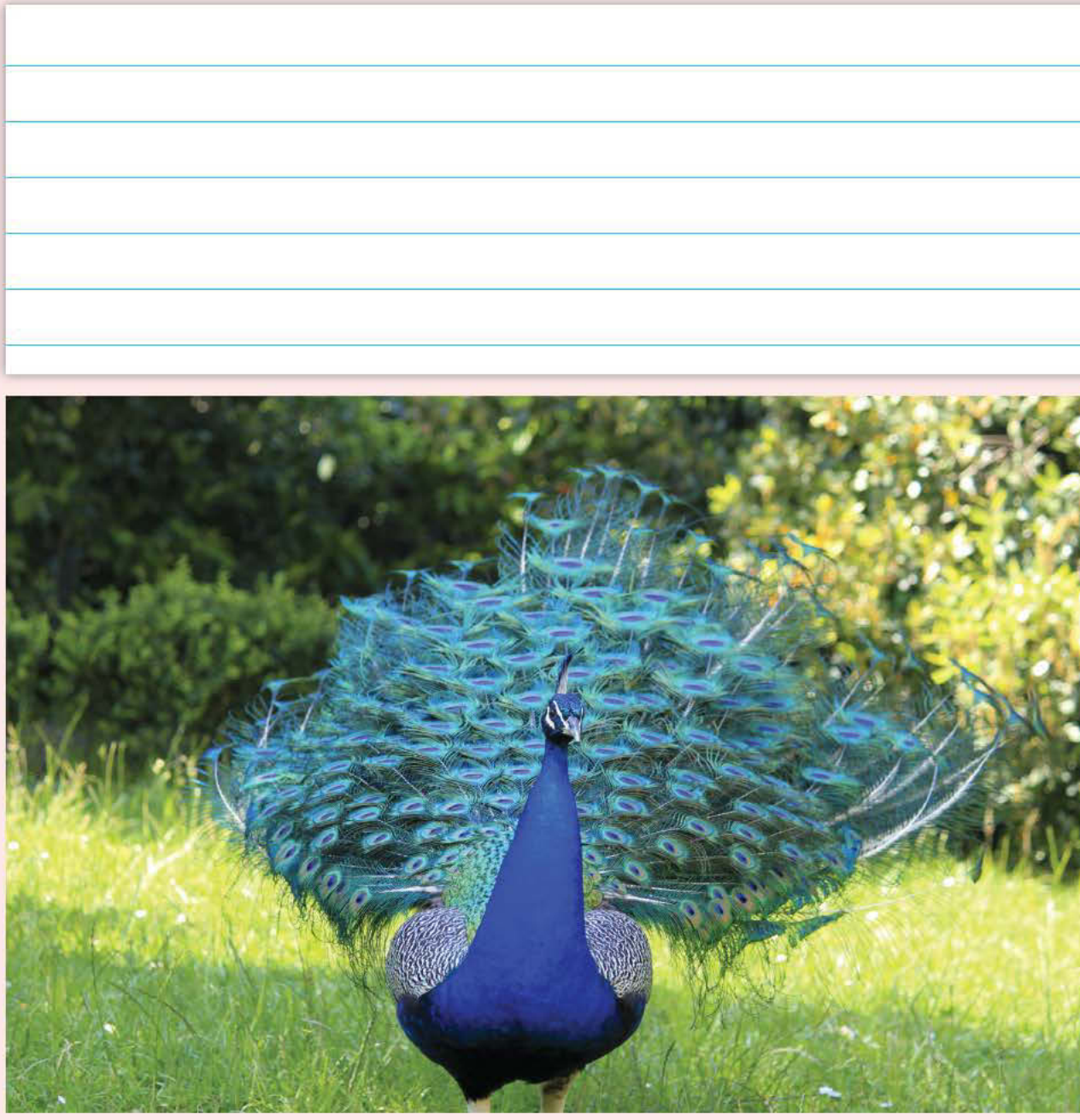

Letlha:

Go batla legae le le siameng

re kwaleng

me Nguni o rekisa phikoko ya gagwe. Go le gantsi batho ga ba nke ba rekisa diotlwana tsa bona, reia ka dinako tse dingwe ba tshwanetse. Nagana o na le seotlwana se o batlang go se rekisa. Kwala papatso ya sona.

Mo papatsong ya gago netefatsa gore o:

- Tlhalosa phologolo
- Bua gore ke eng se se e dirang go nna e e kgethegileng
- Bua gore ke bokae

Kwala leina le nomore ya mogala ya gago gore batho ba kgone go ikgolaganya le wena. Fa o batla, o ka nna wa thala setshwantsho sa phologolo ya gago.

A re kwaleng

Kopanya mafoko a a dirang (madiri)mo lebokosong fa molemeng ka mafoko a a nepagetseng a a nayang leina (maina) mo lebokosong ka fa mojeng.

e rokelele

pholitšha

mena

kgwagetsa

saena

tlatsa

tampisa

gasaganya

tšheke

jase

foromo

metsi

ditlhako

bolo

pampiri

konopo

A re bueng

…ya eng?

O buisitse kgang ka ga phikoko e e maswe e e nnileng e ntle. O nagana gore "go ikgantsha jaaka phikoko" go kaya eng?

Jaanong bua ka ga se o naganang mafoko a a se kaya:

- O kgalemiwa jaaka kgogo
- G a e ne e ya tshologa
- O tagilwe ke motshameko
- O swa senku

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Tau le legotlo

A re bueng

A nagana gore phologolo e nnye e ka thusa phologolo e kgolo? Ka tsela efe?

- A go na le kgang nngwe ya beibele e o itseng fao motho yo monnye a kgonneng go fenya motho yo mogolo?
- A o nagana gore bogolo ka gale bo botlhokwa? Naya mabaka go karabo ya gago.

re buiseng

Tsatsi lengwe,dipeba tse pedi tse di tshetllha di ne di lebeletse tau e kgolo, e e kotsi e robetse mo letsatsing. "Taboga mo godimo ga nko ya gagwe,"ga bua e nngwe. "Bona fa a ka tsoga!"

Ka jalo legotlo le le makgakga la taboga mo godimo ga nko ya tau, mme ga diragala eng? Ee, tau e ne ya tsoga le go tshwara legotlo ka maroo a yona a magolo.

Tau e kgolo go gaisa e ne e tenegile mme e ne e tlile go ja legotlo le le nnye le le setlha. "Tsweetswee tlhe, o se ka wa nja , tau," ga rapela legotlo le le thathaselang. "Tsatsi lengwe ke tlaa go thusa!"

Tau ya tshega. "Wena? O monnye thata go ka thusa mongwe, legotlwana! O ka se ka wa nthusa!" Mme, ka gonne e ne e sa tshwarwa ke tlala thata, tau e ne ya tlogela legotlo go tsamaya.

E se lobaka morago ga moo, tau e ne e taboga mo sekgweng. Ka tshoganyetso, ya wela mo seraing se banna ba se dirileng go tshwara phuduhudu. E ne e le letlowa le legolo mme tau e ne ya tshwarega ka bonako. E ne e sa kgone go tsamaya, fela e ne ya kgona go rora.

"Thuso! Thuso! Thuso!" ya rora. "Mpoloke go tswa mo seraing se."

Go ne ga feta phuduhudu . "Nka se ka ka go thusa," ga bua phuduhudu. "Beke e e fetileng o jele abuti wa me."

Mmutla wa tla o tlolatlola. "Nka se go thuse," ga bua mmutla. "Beke e e fetileng o jele mme."

Morago ga moo, legotlo le lennye le le setlha la tla. "Ga o a nja beke e e fetileng," a bua jalo. "Ke tlaa go thusa."

Jaanong legotlo le le setlha le lennye la lomaloma letlowa. La loma le go loma le go loma.
Ka thapama mosima o o mo letloweng o ne o le mogolo thata gore tau e ka tlolela kwa ntle.

"Ke a leboga, tsala e nnye. Jaanong ke a itse gore diphologolo tse dinnye di ka thusa diphologolo tse dikgolo, ga bua tau.

- A o nagana gore kgang e e ka nna ya boammaaruri? Naya mabaka go karabo ya gago.
- A o nagana gore kgang e na le thuto eo e re rutang? O nagana gore thuto ke eng?
- A o kile wa thusa mongwe kgotsa phologolo nngwe?
- Bolelela phaposi gore o thusitse mang le gore o mo thusitse jang kgotsa phologolo.

A re kwaleng

Batla mafoko mo kgannyeng a a kayang "nnye" le "kgolo".
A kwale mo diikholomong tse di nepagetseng.

nnye	kgolo

O nagana ka ga tau le legotlo

A re tlhaloganyeng

ya tau le legotlo gape. O nagana gore setlhogo sa kgang e ka nna eng?
Leinane ke kgang e e re rutang maitseo kgotsa e re naya thuto.
A o nagana gore kgang ya tau le legotlo e re ruta sengwe?
O nagana gore thuto ya yona ke eng?
Leba diane tse le go bua gore ke sefe se se tshwanelang kgang:

Tafole ke kgang e e re rutang ka botho kgotsa thuto.

	A e ne modiga.
	Mabogo dinku a thebana.
	Fa katse e se yo dipeba di itirela boithatelo.
	Tse di siameng di fela ka tshiamol.

- Goreng legotlo le tshwentse tau?
- Goreng tau e ne ya swetsa go se je legotlo?

A re kwaleng

iolaganya halofo ya ntlha ya polelo le ya bobedi. Morago o kwale polelo tse di nepagetseng mo lefelong le le neetsweng fa tlase

Tau e kgolo	gore botshelo jwa lona bo bolokwe.
Legotlo le lennye le ne la kopa le go kopa	e leng sete e e tshesane ya meno a a bogale
Tau e ne ya tsena mo seraing gonne	e ne e robetse monate mo letsatsing.
Legotlo le ne le na le sengwe se se nang le mosola	a go nna tlhogokgolo.
Tau e ne e tlhoka go kopa maitshwarelo	e ne e sa lebelela thata ka kelotlhoko .

A re kwaleng

eleletsa dipolelo mo lenaneong. Kwala dipolelo tse di feletseng fa tlase ga lenaneo.
) se ka wa lebala go simolola polelo e nngwe le e nngwe ka tlhaka e kgolo le go e feleletsa ka khutlo.

Tau e ne e tlile go ja legotlo	gonne ...
Tau e ne ya swetsa go se je legotlo	gonne ...
Tau e ka nna ya ja legotlo	gonne legotlo le ne le le lennye.
Phuduhudu e ne ya gana go thusa tau	gonne ...
Tau e ne e nagana gore e botlhokwa thata	gonne ...
	gonne legotlo le mo bolokile.

Boithabiso

Dira kgaisano le ditsala tsa gago go bona gore ke mang yo o tlaa dirang seno ka bonako.

Leba kgang ka ga tau le legotlo.

- Thalela lefoko le le kayang tenegile.
- Sekeletsa lefoko le le kayang go thathasela.
- Khalara lefoko le le kayang go tlhafuna manathwana a mannye ka nako.
- Thala X go bapa le lefoko le le kayang karolo e kgolo ya lefatshe le le se nang sepe.
- Tshwaya lefoko le le kayang go rapela.

Letlha:

Serena o sekaseka kgang ya Aforika

A re buiseng

Ditau ka nako ya dijo tsa motshegare

E kwadilwe ke Mary Pope Osborn, e bontshwa ke Sal Murdocca
E sekasekwa ke Serena

Seno ke kgang ka ga Jack le Annie bao ba etelang dinaga tsa Aforika. Kwa teng ba bona diphologolo tse di farologaneng jaaka dithutlwa, dipitse tsa nageng le dikgokong. Thamalakwane e ba tlhokang go e rarabolola mo kgannyeng e ke, "mmala wa me ke wa gauta mme ke sukiri jaaka o ka nna fela wa ela tlhoko kotsi e e ntikologileng." Ba kgona go rarabolola thamalakwane pele ba boela gae.

Karolo ya me e ke e ratang ya buka e ke fa tlou e naya Annie shawara go tswa mo selopong sa yona. Buka eno e a tshegisa gonne Annie o tsweletse go tshameka le diphologolo mme Jack ga a batle a dire jalo gonne o tshaba gore a ka tloga a bona ditau. Ke rata gape karolo ya fa Jack le Annie ba kopanang le masole a Masai fa ba arolelanang botoro ya matonkomane le bona. Ditshwantsho mo bukeng e di nkgopotsa diphologolo tse ke di boneng kwa serapeng sa diphologolo.

Ke nagana gore bana ba ka rata buka e gonne o ithuta ka ga diphologolo tse di farologaneng mo Aforika mme go a itumedisa.

A re tlhaloganyeng

- Ke mang yo o kwadileng buka?
- Ke mang yo o thaletseng buka ditshwantsho?
- Karolo ya buka e e ratwang ke Serena ke efe?
- Karabo ya thamalakwane eo Jack le Annie ba tshwanetseng go e rarabolola ke eng?
- Ke karolo efe ya Aforika eo o naganang gore ba e etetse? Fa o sa itse, batlisisa gore masole a Masai a tswa kae.
- Thala setshwantsho go tsamaya le tshekatsheko ya buka.

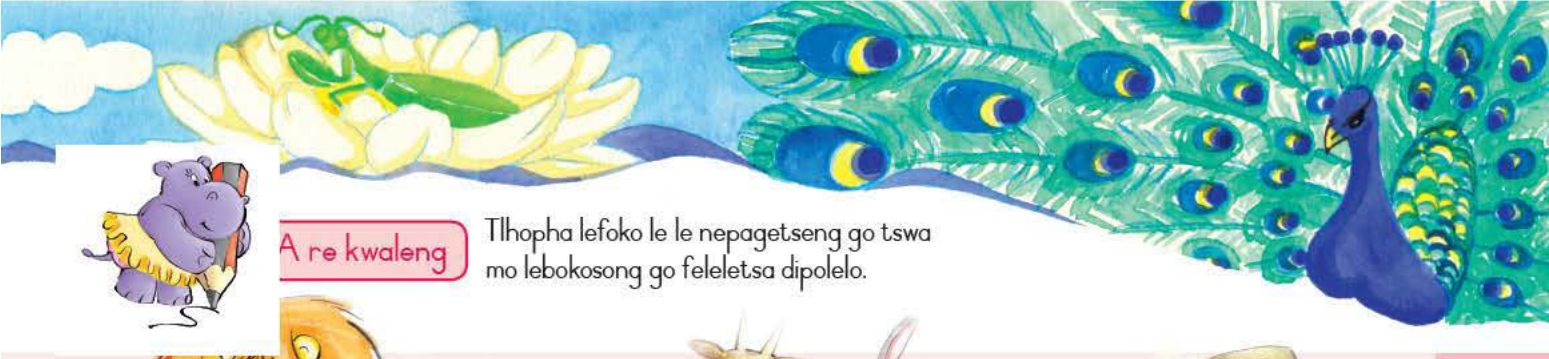

A re kwaleng

Tlhopha lefoko le le nepagetseng go tswa mo lebokosong go feleletsa dipolelo.

bonya	gaufi	fa pele	fa morago	bonako

Tau e _____ ga peba.

Peba e _____ ga tau.

Phuduhudu e _____ le mmutla.

Tau e _____ go na le mmutla.

Motsomi o _____ go tsona tsotlhe.

re kwaleng

Lebelela setshwantsho sa legotlo le ntsha tau mo seraing. Kwala mo dipuduleng tsa puo se o naganang gore yo mongwe a reng go yo mongwe.

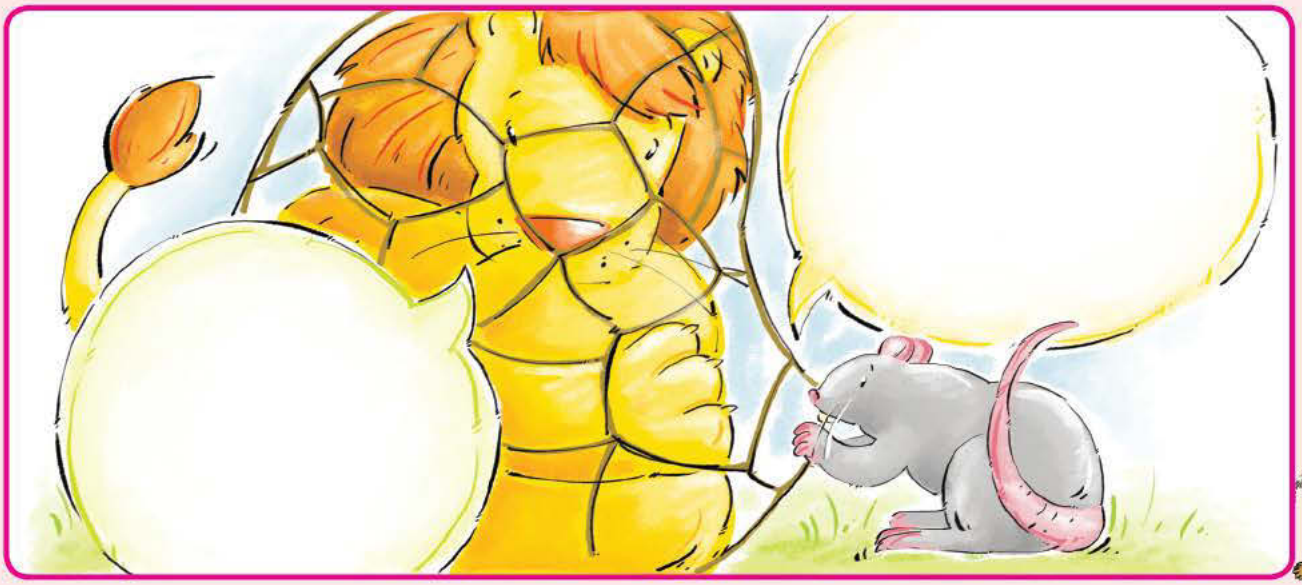

Letlha:

Dumedisa dikubu

A re kwaleng

Kwala kgang.
Lebelela ditshwantsho le mafoko a magolo go rulaganya kgang ya gago.

- Simolola ka go dira mmepe wa segokgo. Dirisa pampiri e e seng borethe go se.
- Tlatsa mafoko a magolo mo mmepeng wa segokgo.
- Tseleganya kgang ya gago go siamisa diphoso go tlhabolola kgang ya gago

Mafoko a magolo
noka e e tletseng seretse, matlhaka go bapa le noka, tlhaga ya kwa sekgweng, legae la lelapa la dikubu
o seka wa dira seo, nonyane e nnye e e nang le thuso, dintsi le dikgofa, rre le mme,
ga go thuso, pitokologa, o a tshwenya
ga ke tlhoke tsala, e rata dintsi le dikgofa
dintsi le dikgofa di a lomaloma, leka go e phepafatsa ka seretse, melomo e simolola go nna botlhoko
o a itshola, tsweetswee thusa, nka se go kgamise metsi, jaanong ke ditsala tse dikgolo

Teacher

Date:

Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

3

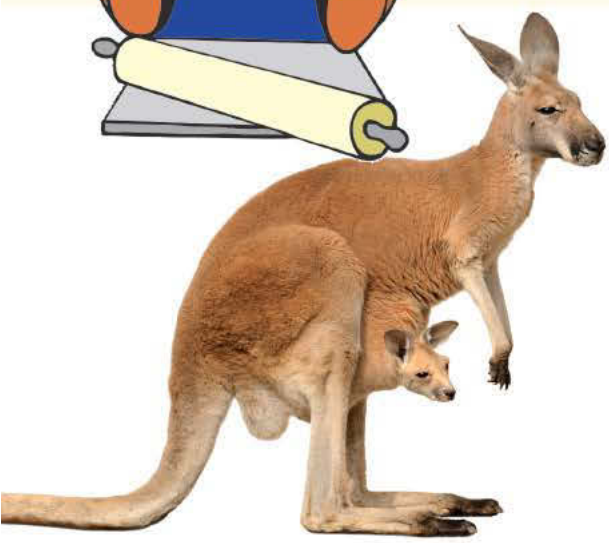

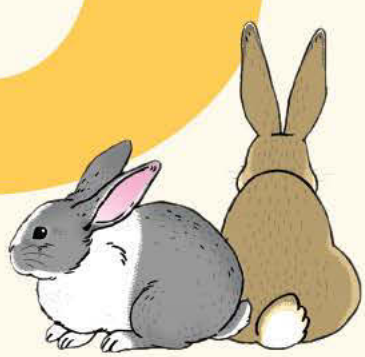

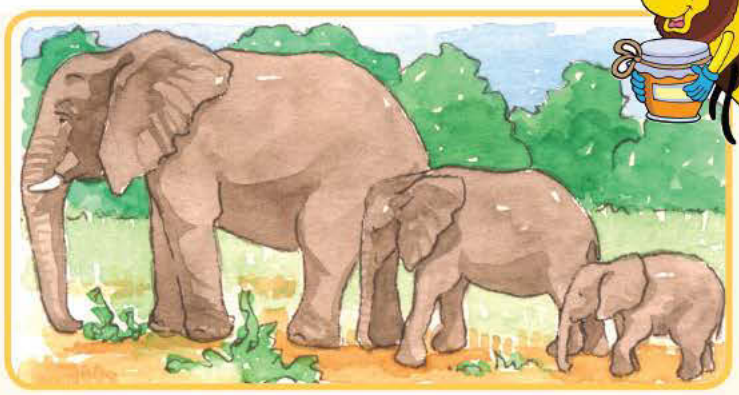

Letlha:

Mmutla o o kgethegileng thata

A re bueng

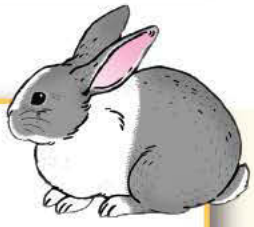

setshwantsho se se ka fa molemeng. O bona eng?

- Leba setshwantsho se se ka fa mojeng. O bona eng?
- A ditshwantsho di farologane?
- Dipharologano ke dife?

re buiseng

Go boloka mmutla wa kwa nokeng

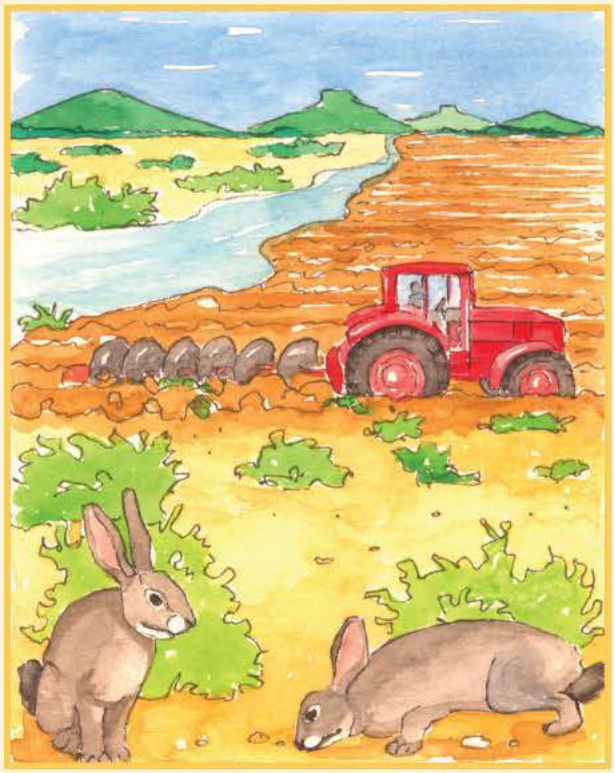

Mebutla ya kwa nokeng e fitlhelwa fela mo Aforikaborwa, kwa Karoo. Ka go tlhoka lesego ke diamusi tse di mo kotsing thata. Di mo kotsing ya go nyelela sa ruri.

Mebutla ya kwa nokeng e tshela go bapa le dinoka mo Karoo. Mmu koo o di letla go epa mesimanyana. Mebutla e tlhoka mesimanyana go godisa masea a yona ao a leng mannye fa ba tsholwa - a kgolwanyana go le gonnye go na le lebokoso la mokgwaro. Masea a bidiwa dikatsana.

Balemi ba bangwe ba lemile mmu o o gaufi le noka. Ka jalo ditlhatshana le dikgwana tse mebutla e di tlhokang di sentswe. Go na le mafelo a mannye fao mebutla e e ka tshelang le go tlhokomela dikatsana tsa yona.

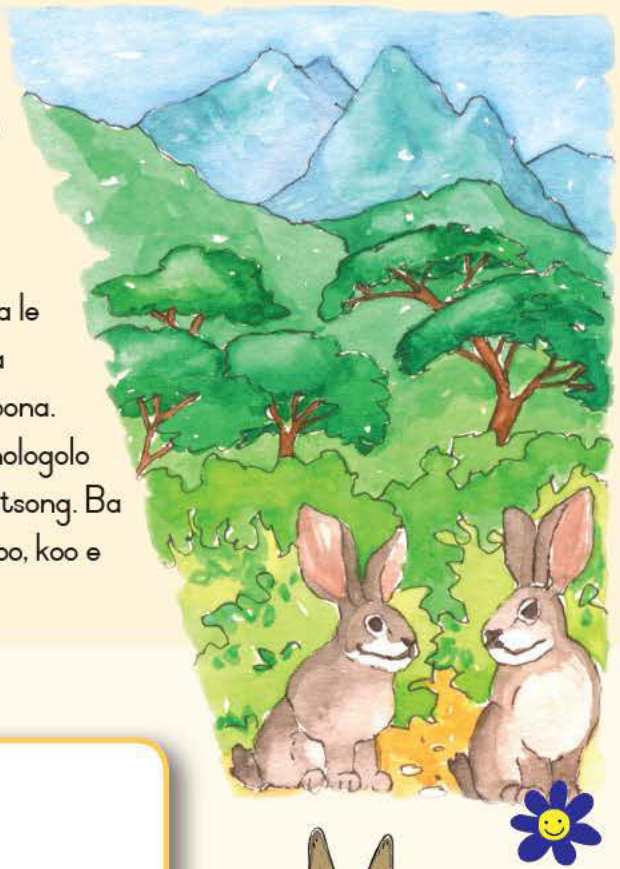

Lekgotla la Diphologolo tsa Naga la Aforikaborwa le leka go sireletsa mebutla. Bangwe ba balemirui ba dumetse go sireletsa mebutla mo dipolaseng tsa bona. Go na le lenano la go atisa kwa Serapeng sa Diphologolo sa De Wildt. Koo ba atisa mebutla e e mo tshireletsong. Ba na le tsholofelo ya go busetsa mebutla e kwa Karoo, koo e tshelang gona.

A re bueng

Kgang e ka ga eng?

- A mebutla e tshwana le mebutla e e tlwaelegileng?
- Goreng o nagana gore e bidiwa mebutla?
- A mmutla o mo kotsing? Bua gore goreng.

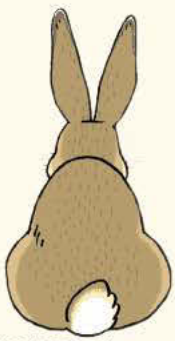

A re kwaleng

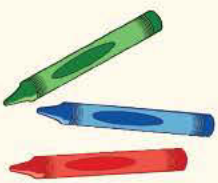

Mo moleng o mongwe le o mongwe, nyalanya lefoko la ntlha, le le ntshofaditsweng, ka bokao jwa ona go tswa mo lenaneong. Mangwe a mafoko mo lenaneong a na le bokao jo bo batlileng bo tshwana. Tlhopha lefoko le le botoka go gaisa.

Kwala mafoko a a ntshofaditsweng mo thanoding ya gago.

bona	leba	tsamaya	robala	bina
rre	motsadi	ntate	aubuti	malome
bosigo	motshegare	fifetse	letsatsi	maloba
mesima	diforo	dikhuti	diphatlha	ditlhare
latlhega	timetse	botlhoko	tsamaile	robetse

Letlha:

Go nagana ka ga mmutla wa kwa nokeng

re tlhaloganyeng

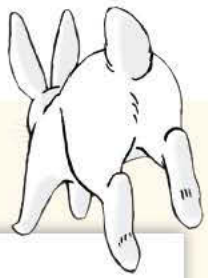

- Mmutla o o fitlhelwa kae?
- Masea a tsona a bogolo jo bo kae fa a tsalwa?

Goreng go na le mebutla e le mmalwa e e setseng? Kwala dipolelo di le pedi.

Balemirui ba dira eng go sireletsa mmutla? Kwala dilo di le pedi.

re kwaleng

Kwala maganetsi a nngwe le nngwe ya mafoko a. Tlhopha le le botoka go gaisa go tswa mo lebokosong.

[illegible]lesego	go sa dumele	go sa babalesega	tsamaisa
selemo	go siame	tshwana	mosadi
ya bonna	kotsing	farologane	dumelesega

monna _____

kotsi _____

dumetse _____

busetsa _____

farologane _____

A re kwaleng

Dipolelo tsotlhe di ka ga mmutla wa kwa nokeng, fela di le tlhano tsa tsona di ka ga setlhogo se le sosi, mme di le pedi ga se tsa fao gonne di ka ga sengwe se sele. Ke dipolelo dife tseo e seng tsa foo?

	Mebutla e tshela go bapa le dintshi tsa noka kwa Karoo.
	Mmu kwa Karoo o siametse go dira mesimanyana ya tsona.
	Di ja dimela tse di tlhogang go bapa le noka.
	Lesea ke bogolo jwa lebokoso la mokgwaro.
	Di mo kotsing ya go nyelela.
	Balemi ba lema go bapa le dinoka le go senya mesimanyana ya tsona.
	Dikatsana di dinnye thata.

A re kwaleng

Kwalolola dipolelo tse di fa tlase jaaka o ka re di dirageTse mo nakong e e fetileng.

Go na le mebutla e mentsi kwa Karoo.

Dikatsana di le dintsi tsa noka di tsalwa ngwaga le ngwaga.

Balemi ba lema masimo a a bapileng le noka.

Ba senya ditlhatshana le dijalo.

Letlha:

Dinomore di bolelela kgang e e utlwisang botlhoko

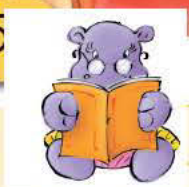

A re buiseng Leba kerafo. Buisa dinomore tse di ka fa molemeng, le matlha go bapa le kwa tlase.

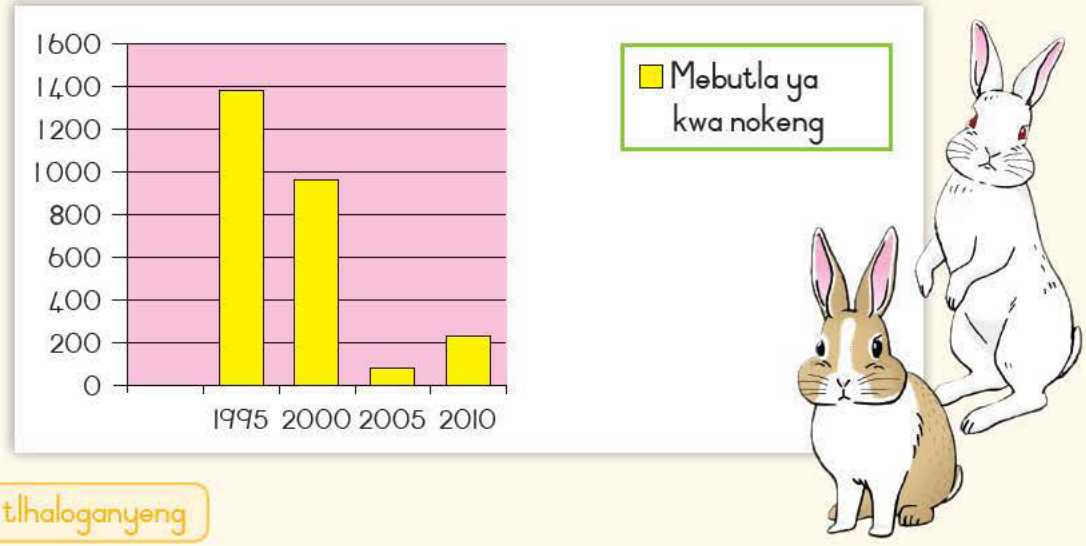

A re tlhaloganyeng

- Kerafo e bontsha eng?
- Go ne go na le mebutla e le kae ka 1995?
- Ke ka ngwaga ofe oo go neng go na le mebutla e le mennye ka palo?
- A palo ya mebutla e ne ya tlhatloga magareng ga 2005 le 2010? Goreng?

Mebutla ke diphologolotswana tse di mo kotsing. Seno se kaya eng? Tlhopha nngwe ya dikarabo di le tharo tse di fa tlase.

	1. Di mo kotsing ya go nyelela sa ruri.
	2. Di isiwa kwa karolong e nngwe ya Aforikaborwa.
	3. Di isiwa kwa dipolaseng tse dingwe tse di kwa ntle ga Karoo.

Kwala temana ka ga go fokotsega ga mebutla ya kwa nokeng magareng ga 1995 le 2010. Temana ya gago e se ka ya nna boleele jwa mela e le robedi.

A re kwaleng

Masea a diphologolo tse a bidiwa eng? Kwala lefoko le le nepagetseng mo lefelong le le neetsweng.

Go ne go na le dintšwa tse dintsi kwa phakeng.

Go ne go na le _____ tse dintsi kwa phakeng.

Dikatse di tshabile dintšwa.

_____ di tshabile dintšwa.

Mebutla e tshela go bapa le dintshi tsa noka kwa Karoo.

_____ di tshela go bapa le dintshi tsa noka kwa Karoo.

Dipidipidi di le dintsi di thuma mo dinokeng.

_____ di le dintsi di thuma mo dinokeng.

Dikgomo di ja tlhaga e tala.

_____ di ja tlhaga e tala.

A o lemogile gore mo mafokong a o a tladitseng ga go ape a a tshwanang?

Letlha:

Go tlhokomela diphologolo tsa rona

A re kwaleng

Go na le diphoso mo kitsisong e. Di baakanye. Dira sefapaano mo lefokong le le fosagetseng, thala mola go tswa mo lefokong go ya go lebokoso le le kwa ntle, mme o kwale lefoko le le nepagetseng foo.

Mebutla ya kwa nokeng

Mebutla e mo kotsing ya go nyelela go tswa kwa Karoo.

Mmasepala o kopa gore balemi mo kgaolong ba emise ka bonako go lema masimo a a bapileng le dintshi tsa noka.

Mebutla yotlhe jaanong ke diphologolo tse di sirelelitsweng. Mongwe le mongwe yo o fitlhelwang a gobatsa mebutla o tlaa bonwa RI 000.

Ka taelo ya Meiyara

A re kwaleng

Nagana fela gore dipeba tse ditshweu di mo kotsing ya go nyelela. Dirisa lebokoso le le fa tlase go kwala kitsiso go e kgomaretsa mo setlhareng mo baaging ba gago. Mo kistisong ya gago:

1. Kopa baagi ba gago go tsaya maikarabelo a dipeba di le mmalwa.
2. Tlhalosa gore goreng o batla go tshola dipeba.
3. Ba bolelele gore ba tlhoka go naya dipeba tšhisi e e kgethegileng nako le nako.

Kitsiso e tshwanetse go nna ka taelo ya Tona ya Diphologolo.

Bofelo jwa peba

A re kwaleng

Leba leboko le. Tlhaka ya ntlha ya mola o mongwe le o mongwe e dira lefoko.

Bona diphologolo tsa rona
Utlwa dilelo tsa tsona
Ka di tlhaba pelo
A re di thuseng!

Ikwalele leboko la gago ka tsela e e tshwanang. Leboko la gago le tshwanetse go nna ka ga metsi, ka jalo dirisa lefoko METSI go go naya lefoko la ntlha go mola o mongwe le o mongwe:

M

E

T

S

I

A re kwaleng

Sekeletsa lefoko le le rumang le lefoko la ntlha. Nngwe ya mela e na le mafoko a mabedi a a rumang. A o ka a bona?

noka	boka	loka	foka	mang
loma	lona	loka	legae	leoyo
tlhama	tlhala	tlhase	tlhale	tlhogo
modumo	molomo	godimo	molemo	ema
wena	kwala	kwele	kweba	leka

Boithabiso

Tlhatlhamolola khoutu. Naya lefoko le lengwe le le lengwe la alefabete nomore, o simolole ka A = 1. Jaanong:

A = 1	B = 2	C = 3	D = 4	E = 5	F = 6 jj.

Jaanong batla gore seno se a reng:

1	15	9 20 21 13 5 12 5 12 1	7 15

2 21 9 19 1

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Notshe e e binang

A re bueng

Leba ditshwantsho mme o bue ka ga tsona.

A re buiseng

Dinotshe tse di binang

Nagana ka letsatsi le le mogote la selemo. O dutse kwa ntle mo letsatsing, o nwa senotsididi. Go didimetse ntle fela le modumo o o tseremang. Motseremo o a khutla. O otlolola seatla sa gago go tsaya senotsididi sa gago mme o bo o e bona; tshenekegi e nnye e e bobowa e le thokwa e gora losi la galase ya gago. Ke notshe! Sentle sentle, ke notshe ya motsomi, eo tiro ya yona e leng go batlela dinotshe tse dingwe tse di kwa legageng la tsona dijo.

Mo motsotsong o le mongwe kgotsa e mebedi e a fofa go ya go bolelela dinotshe tse dingwe se e se boneng.

Selo sa ntlha se e se dirang fa e boela morago kwa legageng la yona ke go di itumedisa. E dira seno ka go dikologa. Fa notshe e dira motantsho wa yona, e ka tsokotsa gape le mmele wa yona. Dinotshe tsotlhe di a kgobokana go e dikologa go nkgelela matute mo notsheng ya motsomi. Di dirisa manaka a tsona go nkgelela, ka jalo di kgoma matute mo notsheng ka manaka a tsona.

Fa dinotshe di rata tatso le monko wa senotsididi ba reetsa motsomi ka tlhoafalo. Notshe ya motsomi e tswelela go bua le tsona ka go ba binela le go tsokotsa mmele wa yona. Fa e tsikinya

mmele wa yona ka bonako thata, dijo di kgakala thata. Fa e tsamaya ka bonya, dijo di gaufi. Jaanong dinotshe di a itse gore di fofa bokgakala jo bokae go ya kwa senotsididing sa gago.

Ka jalo o se ka wa tsaya lobaka o nwa senotsididi sa gago, o ka fitlhela o tshwanetse go se arogana le bonnye lekgolo la dinotshe tse di tshwerweng ke tlala!

A re bueng

- A dinotshe di dira di le tsosi kgotsa di dira le dinotshe tse dingwe?
- Goreng o nagana gore go jalo?
- Ke dikungo dife tse di leng gona tsa go dirisana mmogo?
- A o rata go dira mmogo le batho kgotsa o rata go dira o le esi? Goreng.

A re kwaleng

Mo moleng o mongwe le o mongwe, nyalanya lefoko la ntlha le bokao jwa lona go tswa mo lenaneong. A mangwe a mafoko mo lenaneong a na le bokao jo bo tshwanang. Tlhopha lefoko le le botoka go gaisa. Kwala mafoko a a ntshofaditsweng le mafoko a a nyalanang nao mo thanoding ya gago.

mokopi	molopi	mphiwa	moneedi	bopa
motswedi	molapo	noka	kgakala	naya
motsomi	sebatli	morena	phologolo	batla
letlhoo	lerato	kilo	lesego	lebati
lesole	motlhabani	molao	mogolegwa	motshubi

Thala setshwantsho go polelo e.

Notshe e fofile go feta lepatlelo go ya go mosetsanyana yo o neng a dutse ka fa tlase ga setlhare a nwa matute. O ne a leka go phaila notshe a dirisa seatla sa gagwe sa molema mme a tsholola matute a gagwe a a neng a le mo seatleng sa moja.

Letlha:

Go nagana ka ga dinotshe le mamepe

A re tlhaloganyeng

Leba gape kgang ka ga dinotshe.

- Goreng dinotshe di latswa senotsididi sa mosetsanyana?
- Goreng dinotshe di boela kwa legageng?
- Dinotshe tse dingwe tsa tiro di dira eng go bona gore a ba rata se notshe ya motsomi e se boneng?
- Mafoko a "go reetsa ka tlhoafalo" a kaya eng?

1	go leba ka tlhoafalo
2	go nna bogaufi jo bo kgonagalang le notshe
3	go nna bontsi go bapa le notshe

Dinotshe di dira eng go bontsha gore dijo di kgakala kgotsa gaufi?

A re kwaleng

Feleletsa dipolelo. Dirisa mafoko a a mo lebokosong.

nkgelela	utlwa	bona	ikutlwa	tatso

Mme wa me o dira dikuku ka go dirisa mamepe le outso.

Ke kgona go di _____ di butswa.

Fa ke leba ka kelotlhoko, nka kgona go _____ dinotshe di fofela kwa legageng la tsona.

O _____jang go kgoma nnotshe?

Tlogela senotsididi sa gago! Reetsa, ke kgona go _____ makgolo a dinotshe a lebile kwano!

A o batla go natha borothopate ba me ba mamepe?

_____ ya yona e monate.

A re kwaleng Dipolelo tse di kgaogantswe ka dikarolo di le tharo mme di tlhakantswe. Nyalanya dikarolo.

Sekao:

Morutabana wa me o ja borothopate jwa mamepe.

Dinotshe	ba lebeletse	mo legageng la tsona.
Mosetsana	lelela	borothopate ba gagwe ba mamepe.
Basimane bangwe	le dira	tami ya lona ya mamepe.
Lesea le	o ja	go bona mamepe go tswa mo legageng.
Lelapa la me	o leka	borothopate ba mamepe.
Morutabana wa me	di bobora	lenaneo la TV ka ga dinotshe.

A re kwaleng Baya dipolelo tse ka tatelano. Di fe nomore go tloga go 1 go ya go 6.

A re direng borothopate ba mamepe

	E ja ka bonako jo bo kgonagalang.
	Gasagasa mamepe mo borothong bo bo tshasitsweng botoro.
	Baya selae se sengwe sa borotho mo godimo ga se sengwe.
	Tshasa botoro mo selaeng se sengwe sa borotho, o dirisa thipa ya borotho.
	Tsaya dilae tse pedi tsa borotho.

Letlha:

Go dira ka thata le magae

A re buiseng

Go dira ka natla le magae

Ijoo, bua o re, notshe e e dirang,
O ya kae jaanong?
O ya kae jaanong,
Go dira kgotsa go tshameka?

Ke fofa mo tshimong
Fa dirose di thunyang
Gonne ke tshwanetse ka bo ke dira
Mamepe a a tswina gompieno.

A re tlhaloganyeng

- Motho o botsa potso efe?
- O bua le mang?
- Ke mang yo o arabang potso?
- E ya kae?
- E ya go dira eng?

A re kwaleng

Diphologolo di phela kae? Tlhopha mafoko a a botoka go gaisa go tswa mo lebokosong le go a tlatsa mo dipolelong.

serubeng	senthaga	magageng	mesimanyana	mongobong

Dinotshe di dira mamepe a tsona mo _____ a tsona.

Mebutla e nna mo _____ fa go le mogote thata kwa ntle.

Seroba sa ditau se ile go robala kwa _____ wa tsona morago ga go ja phuduhudu.

Ntswa e robala mo _____ sa yona bosigo.

Di _____ sa dinonyane se na le mae a mantsi a a sa tswang go beelwa.

A re kwaleng

Buisa mafoko a a mo lebokosong. Nyalanya lefoko le lengwe le lengwe mo moleng o o kwa godimo le lefoko mo moleng o o kwa tlase le le nang le bokao jo bo farologaneng.

thata	botshe	lesedi	tswaletswe	godimo	mogote
buletswe	tlase	bosula	lefifi	tsididi	bonolo

Sekao

Fa mme a dira dijo tsa maitseboa di nna mogote.
Fa ke sa je ka yona nako eo, di nna tsididi.

Letlha:

Go naya dikarolonyana tsa dinotshe maina

A re kwaleng

A o bona mabokoso a a lolea mo setshwantshong sa notshe? A teng fao gore o tle o beye maina ka go kwala lefoko le le nepagetseng mo lebokosong le lengwe le le lengwe. Dirisa mafoko a a mo lenaneong go kwala setshwantsho.

1 leleme le o kareng tšhupu
2 lefuka
3 tlhogo
4 leitlho
5 maoto
6 manaka

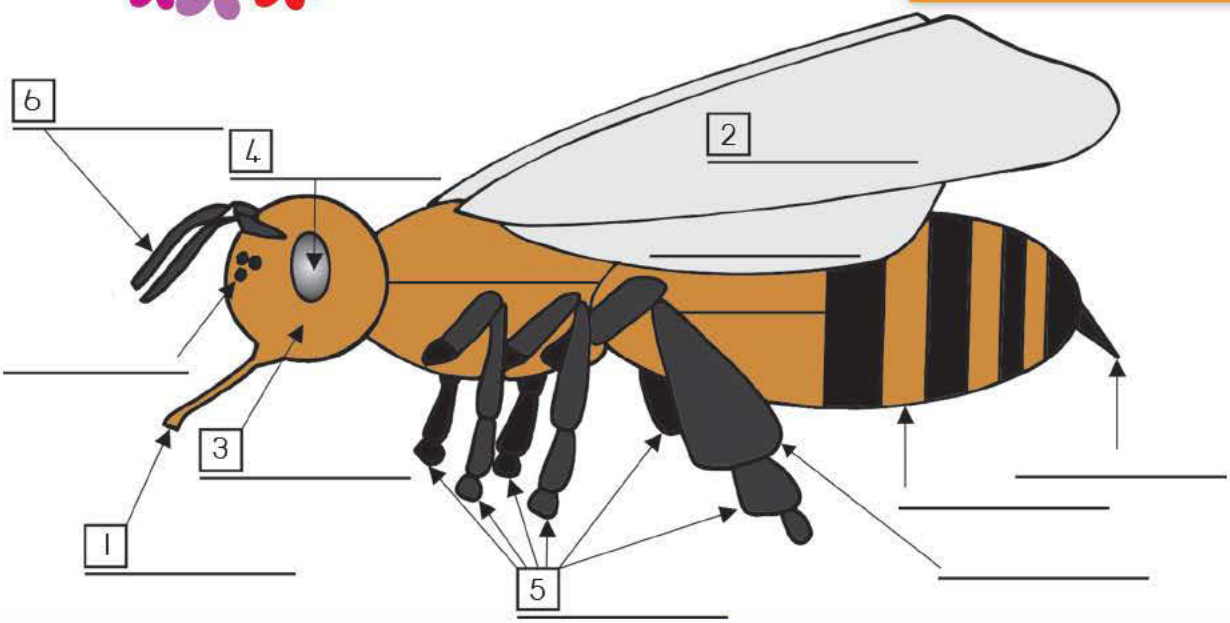

Jaanong ithalele notshe ya gago le go e kwala ka tsela e e tshwanang.

A re kwaleng

Lebelela gape kgang ka ga dinotshe kwa tshimologong ya bukatiro e. Buisa tlhaloso ya motantsho wa tsona. Nagana o le notshe ya tiro. O bone dijo tse di monate mme o ile kwa legageng go ya go bolelela dinotshe tse dingwe gore dijo di kae le gore ke eng dijo tseo. Itirele motantsho wa gago go bontsha dinotshe mo legageng la gago sengwe le sengwe se ba batlang go se itse. Morago o bo o kwala polelo ka ga se o se ba bolelelang fa o dira motsamao o mongwe le o mongwe wa notshe.

Fa ke taboga ka didiko tse dinnye, ke a re, "ke bone dijo."

A re kwaleng

O modisa wa dinotshe. Thala papatso ya mamepe a gago a a monate, go a kgomaretsa mo dibotlolong tsa mamepe jaaka leibole.

Naya mamepe a gago leina. E kwale kwa godimo ga leibole.

Kwala papatso ya mamepe mo leiboleng e e fa tlase. Bolelela batho dilo di le tlhano ka ga mamepe.

O ka dirisa dingwe tsa dikakanyo tse di fa tlase. O ka nna wa itirela mafoko a gago.

- Dinotshe di le 10 000 di kgobokane go dira mamepe.
- Mamepe a siame jaaka gauta!
- Dinotshe tsa Aforikaborwa e sa le di dira ka thata selemo sotlhe.
- Go dira kilogerama ya mamepe, dinotshe di fofa go tswa Johannesburg go ya Cape Town le go boa makgetlo a bontsi jwa makgetlo a a fetang borobedi ka palo.
- A monate mo borothong le mo teyeng ya gago.
- A monate ka boona.
- A na le tatso e e botshe.
- A dirilwe ke dinotshe tse di itekanetseng, di itumetse.

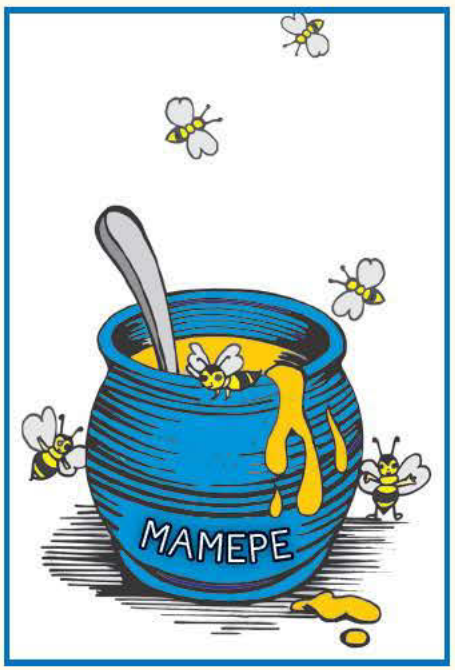

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Ntlole kgotsa kankaruu e e makatsang

A re bueng

- Dikankaruu di tshela fela kwa Australia. Ke phologolo efe e o e ithutileng ka ga yona e tshela fela mo Aforikaborwa?
- A o itse sengwe ka ga dikankaruu? Fa go le jalo, ke dife?
- Lebelela ditshwantsho tsa kankaruu. Bua ka ga ditshwantsho.

A re buiseng

Kopana le kankaruu – mme yo o siameng le ntlole wa lebelo le le kwa godimo

Fa mongwe a ka go kopa gore o nagane ka phologolo e e tshegisang, ka gongwe o ka fitlhela go le thata go nagana ka phologolo e e makatsang le go kgatlhisang go na le kankaruu.

Dikankaruu di tshela fela kwa Australia. Di ja tlhaga mme di tsamaya ka go tlolatlola. Di bonako thata mme di ka kgona go tsamaya dikilomitara di le masomeamarataro ka ura. Di ka tlola bogodimo ba dimitara di le tharo.

Kankaruu e dirisa meno a mabedi a a fa pele go tlhafuna. Fa meno ao a fedile, a kgolega. Sebedi sa meno se se latelang se tsena mo phatlheng ya a magologoolo. Ka nako e kankaruu e nang le dingwaga di le someamabedi, e dirisa meno a bofelo. Fa ano a fedile, kankaruu e tla swa ka ntlha ya tlala.

Kankaruu e na le kgetsana. E kuka ngwana wa yona, yo o bidiwang "joey", mo kgetsaneng e go fitlhela a ka itlhokomela.

Tsela e joey a golang ka yona e a kgatlhisa.

Morago ga malatsi a le masomeamararo le boraro e gola mo popelong ya mmaayona, lesea le a tsalwa. E lebega jaaka seboko se se sa boneng se se pinki. E boleele jwa disentimitara di ka nna tharo ka boleele. Maoto a yona a a kwa morago a simolola go gola.

Maoto a a kwa pele, ao a le mannye thata, a thata e e lekaneng go e thusa go tlolela mo popelong ya mmagwe. E tlaa nna mo popelong ya mmayona go feta dikgwedi di le thataro, e anya maswi go tswa go mmayona. Ka nako e, e gola go tswa go seboko se se sa boneng se se pinki go ya go kankaruu e nnye e e khurumeditsweng ke boboa. Maoto a kwa pele le a kwa morago a gola go nna le maatla. Ditsebe, matlho le nko le tsona di tlhagelela di feletse.

Kankaruu ke mme yo o kgatlhisang e le tota!

A re bueng

- A o nagana gore kankaruu ke phologolo e e lebegang e tshegisa? Goreng?
- Ke ka tsela efe e meno a kankaruu a farologaneng le a rona?
- Kankaruu e tsamaya jang?
- A o nagana gore ke bomme ba ba siameng? Goreng?

A re kwaleng

Tlhopha lefoko go tswa mo lenaneong le lengwe le lengwe le le nang le bokao jo bo gaufi le lefoko ka bontsho. Kwala mafoko a a ntshofaditsweng mo bukafokong ya gago.

mala	diretlo	dimpa	maoto	manala
bonolo	maitseo	kwana	bogale	maatla
matlhagatlhaga	bonako	bonya	botswa	mabogodika
tlhabolola	tsweletsa	atolosa	oketsa	leboga

Letlha:

Go nagana ka ga bontlole kgotsa dikankaruu

A re tlhaloganyeng

- Ntlole e tsamaya ka bonako bo bo kae?
- Ngwana wa kankaruu o bidiwa eng?
- Goreng mme a na le popelo?
- Nawana wa kankaruu o nna lobaka lo lo kae mo kgetsaneng ya mmaayona?

A re kwaleng

Dirisa tshedimosetso e e mo lenaneong go kwala temana e e nang le nnete ka ga kankaruu.

Leina:	kankaruu
Bogodimo:	0,6–1,5 m
Boima:	18–95 kg
Lobelo le le kwa godimo:	55 km/h
Di tshela lobaka lo lo kae:	dingwaga di le 4–10
Mmala:	khunou, thokwa, tshetlha
Dijo tsa mmamoratwa:	tlhaga

A re kwaleng

Mme kankaruu o ne a tshwenyegile ka ngwana wa gagwe. O a mmitsa mme o tla kwa go ena a tlolatlola. Se ke dingwe tsa se a se buileng. O tla tlatsa tse dingwe.

NTLOLE: Tlolatlola, o kae? Boela gae ka bonako!

LESEA: _____

NTLOLE: Ke go boleletse gore o boele mo kgetsaneng ya me ka halofo go feta tlhano. O a itse gore go nna lefifi ka bonako ka mariga mme ga go a sireletsega gore o bo o le kwa ntle bosigo!

LESEA: _____

NTLOLE: _____

LESEA: Ijoo mme, ke ne ke tshameka fela. A re ka ja dijo tsa maitseboa jaanong?

NTLOLE: _____

LESEA: _____

NTLOLE: _____

LESEA: Robala sentle. Ke a go rata!

A re kwaleng

Fetolela dipolelo tse go nna dipotso. Simolola potso e nngwe le e nngwe ka mafoko a a mo masakaneng. O se ka wa lebala letshwao la potso.

Sekao

Bontlole ba phela fela kwa. (A)
A bontlole ba phela fela kwa Australia?

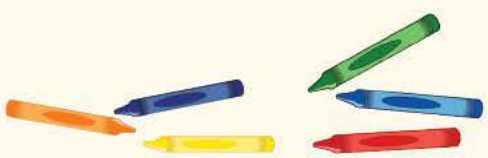

Bontlole ba ja tlhaga, maungo le matonkomane. (ke eng)

Bontlole ba tlola bogodimo jwa dimitara di le tharo. (ke bogodimo)

Bontlole ba phela kwa Australia. (ke kae)

Bontlole ke bomme ba ba siameng thata. (ba ntse jang)

Ntlole o belega ngwana wa yona mo kgetsaneng ya yona. (ke fa kae)

Letlha:

Godimo le tlase

A re buiseng

Tlhapi ya rialo go Ntlole,
"Metlholo keo! Ka moo o tlolang!
Godimo ga masimo le metsi tota,
Jaaka o ka re ga o kitla o emisa!
Botshelo jwa me bo a lapisa mo nokeng e,
Mme ke galela go tswela kwa ntle
kwa lefatsheng le go feta!
Ke eletsa o ka re nka tlola jaaka wena!"
Tlhapi ya rialo go Ntlole.

A re tlhaloganyeng

- Tlhapi e bua le mang?
- Tlhapi e ikutlwa jang ka botshelo jwa yona mo letamong?
- E ka rata go dira eng?
- E ka rata go ya kae?
- A o nagana gore tlhapi e ka rata go kgona go fofa? Bolela goreng.

A re kwaleng

Tlatsa madiri a a tlogetsweng mo dipolelong tse di latelang. O ka dirisa fela ke kgotsa di.

Mme wa kankaruu _____ mme yo o siameng.

Dijoeys _____ tsholwa di bolokesegile mo dipopelong tsa bommaatsona.

Australia _____ legae la dikankaruu.

_____ eng se? Tlhaga e e jewang ke bontlole.

Dikankaruu _____ ya kae? _____ ya gae!

A re kwaleng

Dira maganetsi go tswa mo mafokong a a mo lebokosong. Morago o bo o kwala polelo ka sebedi se sengwe le se sengwe sa mafoko.

bonako	ntsi	bontsi	molema	tshegisa	kgolo
nnye	moja	tlhoafetse	bonnye	nnye	bonya

Sekao:

A kankaruu ke seamusi se segolo mme khudu yona e nnye.

Letlha:

Fini o kwala posekarata

A re kwaleng

Thusa Fini go siamisa diphoso mo posekarateng ya gagwe pele a e romela go Fred Fliptail. Thalela phoso e nngwe le e nngwe mme o kwale lefoko le le nepagetseng ka fa tlase ya yona.

Fred yo o rategang

Lebelela fela kwa go Rre Highjump Kankaruu! Ga o elete o

ka kgna go tolel kwa dimo jaaka ena? Nagana fela gore o

ka kona go bona eng! Dikago kwa godimo, dikhaete, dintlo, le

melapo e mengwe.

Ke solofela gore o siame.
Moratiwa
Fini

Setempe

Mr Fred Fliptail
The Pond
Wetlands Farm

A re kwaleng

Nagana o le kankaruu. O tlhoka go tlolatlola go ya kwa molapong kwa go nang le dijo tse di monate tse o ka di jang. Leka go tlolatlola jaaka kankaruu.

Jaanong kwala temana ka ga dijo tsa gago tse di monate. Dirisa mafoko a go go thusa.

tshwerwe ke tlala	lefelo le le gaisang le o ka le fitlhelela		o batlana le	
monate	latswega	matonkomane	diberi	thuthuntshwane

merogo jaaka tlhaga, medi le ditlhatshana
ditshenekegi jaaka ditsie, ditshoswane le dikhukhwane
tlhafuna dijo / kometsa dijo

Boithabiso

Maele ke a, wena batla mafoko. Otlhe a simolola ka "b", mme o kgona go bona tlhaka e nngwe le e nngwe e e felelang ka yona. O tlaa tlatsa otlhe a a setseng.

O dirisa matlho a gago go	b____a
Metsi a a mo ketleleng a	b____a
Sengwe se o se buisang	b____a
Mmino o dira gore o	b____e
Fa koko e ntsha mae	b_____a
Katse e na le	b_____a

Letlha:

Kopana le ditlou tsa Aforika

A re bueng

Bua ka ga setshwantsho.

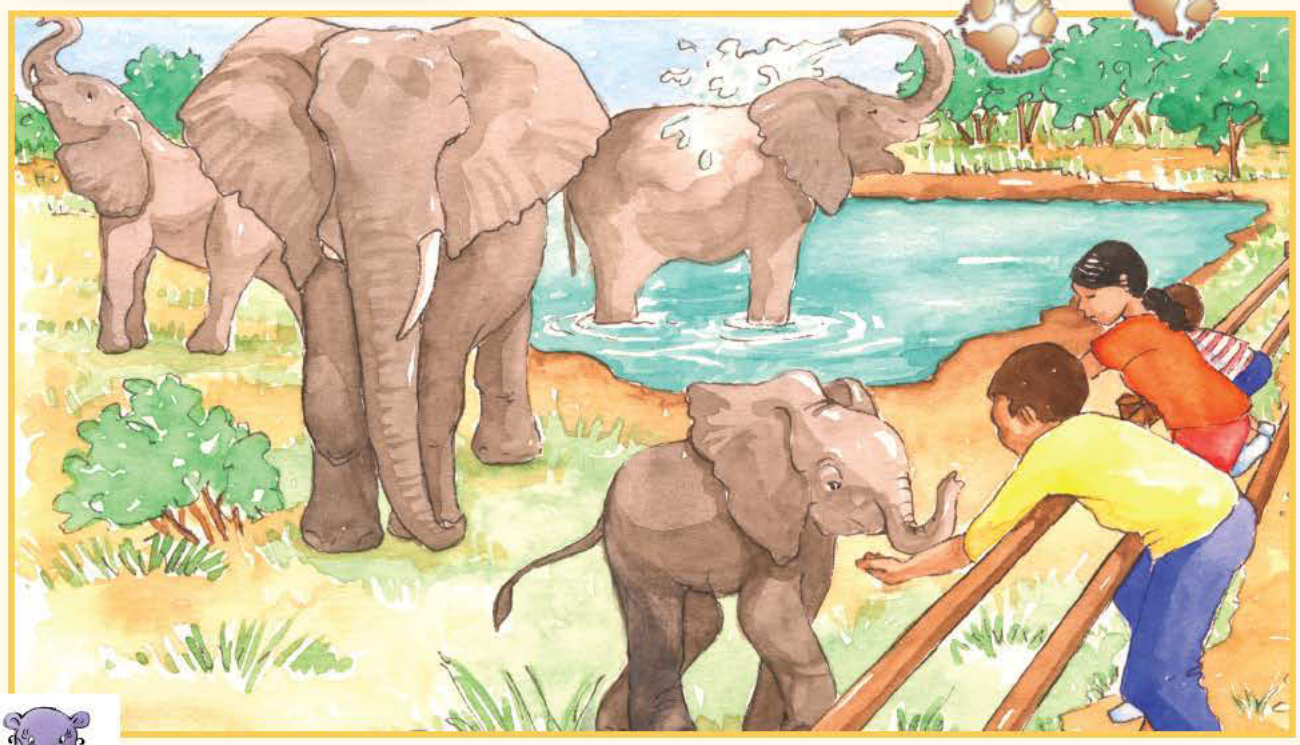

A re buiseng

Ditlou tsa rona

A o kile wa bona tlou? A o kile wa kgoma tlou? A tlou e kile ya go suna ka selopo sa yona se segolo?

Fa go se jalo, tlaya gee o tle go kopana le dingwe tsa diphologolo tse di kgethegileng tse!

Amarula

Ke poo e kgolo go gaisa kwa Legaeng la Ditlou la Hartebeespoort. O ntse bontsi jwa botshelo jwa gagwe kwa dirapeng tsa diphologolo pele a tla mo legaeng. O rata go nna le batho. O na le lonaka lo lo nosi fela– lonaka lwa gagwe lwa ka fa mojeng lo ne lwa latlhega dingwaga di le dintsi tse di fetileng.

Khumba

Khumba ke mme wa lelapa, "mme" wa setlhopha kwa legaeng. O rata go tlhola a bonwa mme ka gale o tlhokomela ditlou tse dingwe. O rata metsi mme o nna nako e ntsi mo metsing.

Masadi

Masadi o mogolwanyane go le gonnye go na le ditlou tsa dingwaga di le 15. Ke "wa bobedi ka maemo" mme o thusa go tshola lelapa le le mmogo. O rata go nna le ditlou tse dingwe mme o na le phala e e kwa godimo go na le bona. O rata go utlwa lentswe la gagwe, ka jalo fa o ka utlwa go na le modumo o mogolo wa phala go tswa mo lesakeng o ka netefatsa gore ke Masadi "o a opelang".

Temba

Temba ke "lesea" la setlhopha mme o rata lebaka la gore ditlou tsotlhe tse dingwe ka gale di a mo tlhokomela le go mo naya lerato le tlhokomelo e ntsi. O rata bana le go dirisa tlhokomelo e a e bonang go tswa mo go bona.

A re bueng

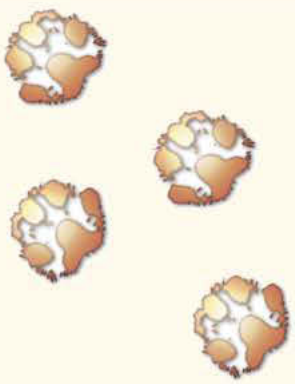

- Legae ke eng?
- Goreng o nagana gore ditlou di kwa legaeng?
- Goreng o nagana gore go na le ditlou di le tlhano fela kwa legaeng?
- A o nagana gore ditlou di rata go nna mmogo kgotsa nosi? Goreng?

A re kwaleng

Mafoko a a ntshofaditsweng a kaya eng? Sekeletsa bokao jo bo gaufi mo moleng o mongwe le o mongwe. Kwala mafoko a a ntshofaditsweng mo thanoding ya gago.

hutshe	tlhoro hutshe tlhogo tuku
mme	mosadi monna ausi bolo
tafole	lebati la bojelo kamore mojako pampiri
letlhabaphefo	phefo fensetere legae mojako tlhaga
metsi	seeledi popota thata boruma

Letlha:

Go nagana ka ga ditlou

re tlhaloganyeng

...no go tsona ke mang?

- Tlou e e tsofetseng mo go tsona ke mang?
- Yo o goelang kwa godimo go gaisa ke mang?
- Ke tlou efe e o naganang gore e sentswe thata?
- Ke mang yo o ratang go tshamekela mo metsing?

A re lebeleleng mabaka

Lenaneo le le go naya dingwe tsa dintlha ka ga Tlou ya Aforika. Kwala temana o dirisa dintlha tse.

Leina:	tlou
Boima kwa tsalong:	120 kg
Lobelo le le kwa godimo:	40 km/h
Boleele ba go phela	dingwaga di le 80
Mmala:	Kwebu
Dijo tsa mmamoratwa:	matlhare le matonkomane

A re kwaleng

ano ke maina a diphologolo tse ditonanyana. Maina a diphologolo tse di namagadi ke afe?
hopha go tswa mo mafokong a a mo lebokosong.

mme podi	koko	pidipidi	phuduhudu e namagadi	tlou ya kgomo

tlou ya poo _____

phuduhudu _____

sefudi _____

mokoko _____

podi ya phoko _____

A re kwaleng

Diphologolo di ja eng? Thala mola magareng ga phologolo e nngwe le e nngwe le se e agang e se ja.

ekao

ntšwa	marapo
tlou	nama
tau	tlhaga
katse	leungo
tshwene	matlhare
phuduhudu	maswi

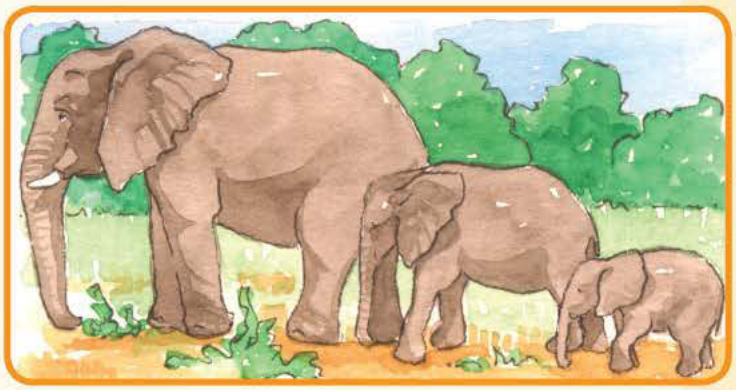

Kwala khutshwafatso ya mafoko a a fa tlase. O se ka wa lebala go tsenya letshwao la tlogelo fa tlhaka e tlhaelang.

Dikgankgolo _____

Dingwetsi _____

Ke ne ke re _____

Ga ke itse _____

Letlha:

Lelapa le tla pele

A re buiseng

A ditlou di nna mmogo?

Ditlou di nna ka lelapa le le nnye. Malapa a le mmalwa a nna mmogo ka setlhopha. Moeteledipele wa setlhopha go le gantsi ke tlou ya mosadi e e tsofetseng. Bana botlhe le basadi ba bangwe ba sala ena morago.

Ditlou di ja eng?

Ditlou di ja dimela. Gonne ke diphologolo tse dikgolo thata, di tlhoka go ja matlhare a mantsi, fela di ja gape le tlhaga le makwati – a le leungo, fa ba ka le bona! Di ka fetsa diura di le masomeamabedi di ntse di ja letsatsi lotlhe!

Dinaka

Ditlou di na le manaka a mabedi. Manaka a tlhagelela kwa matlhakoreng a melomo mme a kgona go gola boleele jwa dimitara di le thataro.

Ditsebe le dilopo

Ditsebe tsa Tlou ya Aforika e e feletseng ka kgolo di batlile di le boleele jwa dimitara di le pedi le bophara jwa disentimitara di le 120. Ka dinako tse dingwe di opa ditsebe tsa tsona go itsidifatsa. Ditlou di kgona go hema ka dilopo tsa tsona. Di kgona gape le go nkgelela le go tsholetsa dilo ka dilopo tsa tsona. Tlou e ka dirisa selopo sa yona go tsenya dijo mo molomong wa yona, mme e ka kgona gape le go gasa metsi ka sona. Selopo gape se dirisediwa go kgoma dilo.

Ka moo ditlou di itsidifatsang ka teng?

Fa go le mogote, ditlou di rata go tsena mo metsing le mo seretseng. Gape di dirisa dilopo tsa tsona go ikgasa ka metsi le lerole mo mmeleng wa tsona. Matsutsube mo letlalong la tsona a tshwara metsi le go thusa ka go itsidifatsa.

Ditlou di bua jang?

Ditlou di buisana ka go dira modumo wa "phala" go bitsana.

Ditlou di phela lobaka lo lo kae?

Ditlou di ka phela boleele jwa dingwaga di le robedi.

A re tlhaloganyeng

- Ke mang yo ka gale e leng moeteledipele wa setlhopha?
- Ditlou di ja eng?
- Ditlou di hema jang?
- Di bua jang?
- Di phela lobaka lo lo kae?

A re kwaleng

Dira polelo e le nngwe go tswa go di le pedi. Dirisa e bile, fela kgotsa gonne go tshwaraganya dipolelo tse. Kwala polelo e ntšhwa morago ga sebedi se sengwe le se sengwe sa dipolelo.

Manaka a tlou a magolo thata.	A gola 18 cm ka ngwaga.
Ditlou di ja matlhare go tswa mo ditlhareng.	Ga di je nama.
Batho ba tshwanetse go tshola ditlou ka nepagalo.	Le tsona ke karolo ya tikologo.
Go le gantsi ditlou di dirisa "seatla" sa molema kgotsa moja.	Di dirisa fela lenaka le le losi.
Ditlou di na le setšhaba.	Di a tlhokomelana le go ratana.

Letlha:

Ditsala le baagisanyi ba ditlou

A re kwaleng Tlatsa mafoko a a nepagetseng go feleletsa polelo nngwe le nngwe ya tse. Dirisa mafoko a a mo lebokosong.

bonolo	bonako	iketlo	tidimalo	godimo

Tlou e nnye e leletsa phala kwa _____.

Tlou ya mme e ema ka _____ ka fa tlase ga moriti wa setlhare.

Tlou ya poo ka _____ e latlhela metsi mo godimo ga letlalo la yona le le tsutsubaneng.

Ngwana wa tlou o tlhafuna dijo tsa gagwe ka _____.

Tlou e tsamaya ka _____ ka maoto a yona a magolo.

A re kwaleng Rre TLOU a swetsa go tsaya loeto mo serapeng sa gagwe sa diphologolo. Leba ditshwantsho tse a di tseileng. O batla go kwala polelo ka setshwantsho se sengwe le se sengwe se a se tshotseng. Mo thuse. Dirisa mafoko a a mo lebokosong gammogo le mafoko a gago.

ditshwene di akgega	ja leungo	thutlwa e e telele
matlhare a a latswegang	go tlotla	ntle

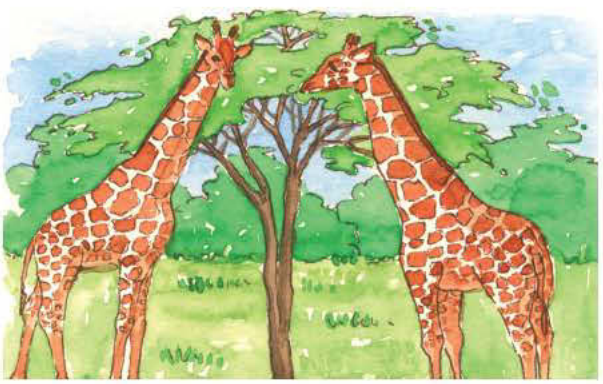

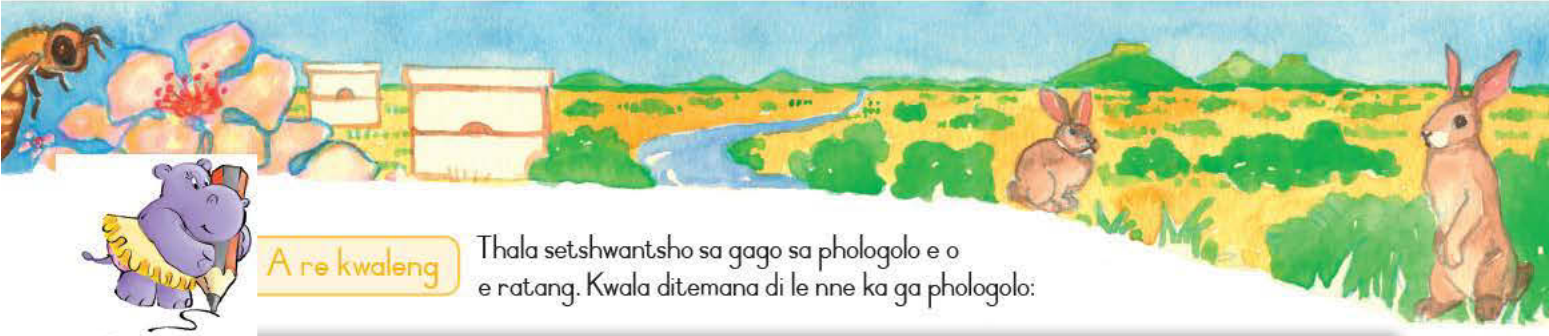

A re kwaleng

Thala setshwantsho sa gago sa phologolo e o e ratang. Kwala ditemana di le nne ka ga phologolo:

Mo temaneng ya gago ya ntlha bolela gore phologolo e phela kae le gore a e tshela e le esi kgotsa ka setlhopha.

Mo temaneng ya bobedi tlhalosa phologolo ya gago: e bogolo bo bokae, le gore e lebega jang?

Mo temaneng ya boraro tlhalosa gore phologolo ya gago e tlhaeletsana jang: e dira medumo efe.

La bofelo, bolela gore phologolo ya gago e tshela lobaka lo lo kae le gore a ke sebopiwa se se mo kotsing kgotsa nnyaya. (A o gakologelwa gore mmutla ke sebopiwa se se mo kotsing?)

Boithabiso

Buisa leboko:

Tlou e a tsamaya
jaana, jaana
O bogolo jo bo makatsang,
Le go nna bokima jo
bo makatsang.

(Tsamaya ka maoto le mangole, jaaka tlou.)

(Tsamaya ka maoto le mangole, jaaka tlou.)

(Phuthololа matsogo a gago mo matlhakoreng go bontsha gore tlou e kima jang)

Ga e na menwana,
Mme ga e na le
menwana ya maoto.

(Funa difeisi, o fitlhe menwana)

(mena menwana ya maoto)

Teacher

Date:

Sign:

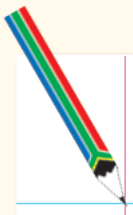

Letlha:

Go aga mmele o o itekanetseng

A re bueng

shwantsho.

- A bana ba ba lebega ba itekanetse?
- Goreng o re jalo?
- A o itekanetse? Naya mabaka go karabo ya gago.
- Ke mofuta ofe wa dijo o o siametseng boitekanelo jwa rona?

re buiseng

Mignon moaga mmele o o mesifa

Mignon Weideman ke morutabana wa sekolo yo o nang le pharologano. Fa a sa baakanyetse dithuto kgotsa go tshwaya dibuka tsa baithuti ba gagwe, o kwa boikatisong, o a ikatisa. Mignon ke mogaka wa moaga mmele. Mignon o setse a fentse dikgaisano di le mmalwa e sa le a nna moaga mmele.

Mignon o ne a tlwaetse go dira diaerobiki kwa boikatisong. Fela morago ga go bona banna ba fufudisiwa ke bokete jwa ditshipi, a fetola ntlha. Eno ke kgang ya gagwe:

Ke bone Joseph Mkhize a tsholetsa ditshipi. Ke ne ke kgatlhegile. Ke ne ke batla go dira sona seo. La ntlha ke ne ke nagana gore nka se kgone. Morago ka gakologelwa gore ga go na molao o o reng basadi ba ka se dire tsa go aga mmele.

Ke ne ka itepatepanya le Joseph. La ntlha ke ne ke nagana gore o tlile go ntshega. Fela ke ne ka makatswa ke bomolemo jwa gagwe. O ne a mpolelela gore ke je dijo dife le gore ke ikatise jang go aga mesifa.

Go aga mmele go tsenyeletsa tiro e ntsi e e boima le maikaelelo. Ke tsene mo morethethong wa motshameko o o gwetlhang o. Go bona mesifa ya me e gola go nkgotsofatsa thata. Jaanong ke nna diura di le pedi le halofo ka letsatsi kwa boikatisong, ke dira ka ditshipi.

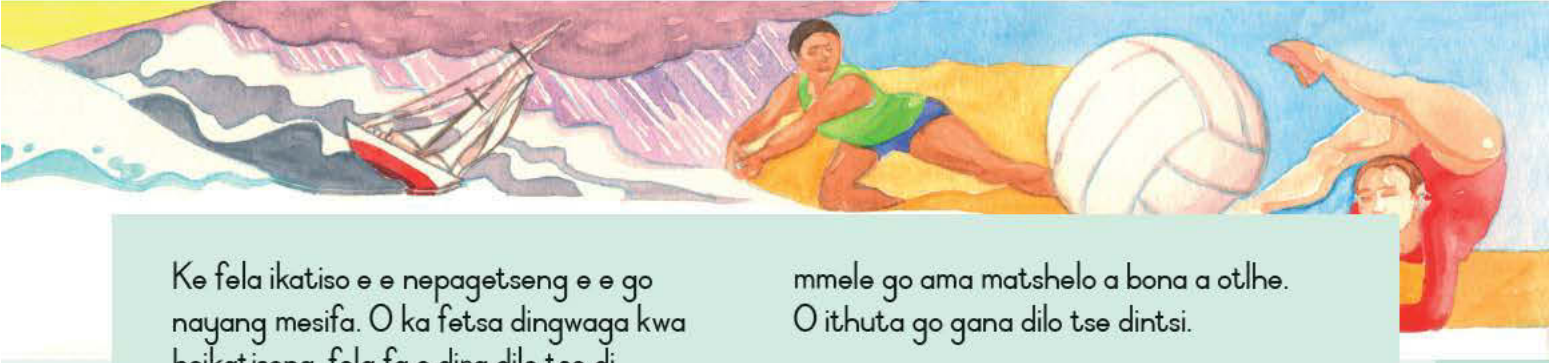

Ke fela ikatiso e e nepagetseng e e go nayang mesifa. O ka fetsa dingwaga kwa boikatisong, fela fa o dira dilo tse di fosagetseng, mmele wa gago o ka se tswelele.

Go ja sentle le gona go botlhokwa. Ke efoga dijo tse di tletseng dikhabohaetereiti, jaaka reisi le bogobe, jaaka di aga mafura mo mmeleng wa gago. Gape ke efoga sukiri le ditšhokolete. Dijo tse di mafura le tsona ga di a siama. Ka jalo ke ja nama ya kgogo e e senang letlalo, tlhapi, mae, merogo le maungo. Taolo ke lefoko le legolo mo go ageng mmele. Bašwa ba ungwa go le gontsi go tswa mo go yona. Baaga mebele ba tlotla mebele ya bona. Ka jalo go aga mmele go ama matshelo a bona a otlhe. O ithuta go gana dilo tse dintsi.

A re bueng

- A o fitlhela go makatsa go bona mosadi a dira tsa go aga mmele? Tlhalosa karabo ya gago.
- Goreng Mignon a dirile tsa go aga mmele?
- Ke mang yo o mo rotloeditseng go tsaya tsa go aga mmele?

A re kwaleng

Nyalanya mafoko a a ntshofaditsweng le bokao jwa ona. Tlhopa lefoko le le botoka go gaisa. Kwala mafoko mo thanoding ya gago.

itumedisa	tshwaregle	kgakge	phisego	ratile
boineelo	tlamego	boikanyego	ineelo	tlhokomelo
gwetlha	leka	tlhobaela	tena	topo
thupiso	molao	taolo	thuto	molawana
mosola	molemo	poelo	kgona	thuso

Letlha:

Metshameko ya gago, metshameko ya me, metshameko ya rona

A re tlhaloganyeng

- Ke ka tsela efe e Mignon e leng morutabana "yo o nang le pharologano"?
- Go aga mmele go tsenyeletsa eng?
- Joseph Mkhize o thusitse jang Mignon?
- Ke dijo dife tse o tshwanetseng go di efoga fa o dira tsa go aga mmele?

A re kwaleng

Dipuo tse di kaya eng? Nyalanya lefoko mo kholomong e e ka fa molemeng ka bokao jwa ona bo bo nepagetseng ka fa kholomong ya moja.

Go fufula	Go ikatisa ka ditshipi
Kuka ditshipi	Go dira ka thata mo go sengwe
Go tsena mo morethethong	Simolola go nnisega go dira sengwe
nnisega	Go tsamaya bonolo mo modumong o o sa fetogeng.

A re kwaleng

Dira lenaneo mo pampiring e o baakanyetsang ya metshameko yotlhe e o e itseng le go e kwala ka fa tlase ga ditlhogo tse di nepagetseng mo lenaneong.

Metshameko ya go ka kgomana	Metshameko e e dirisang bolo	Metshameko e basimane le basetsana ba ka nnang le seabe mo go yona.

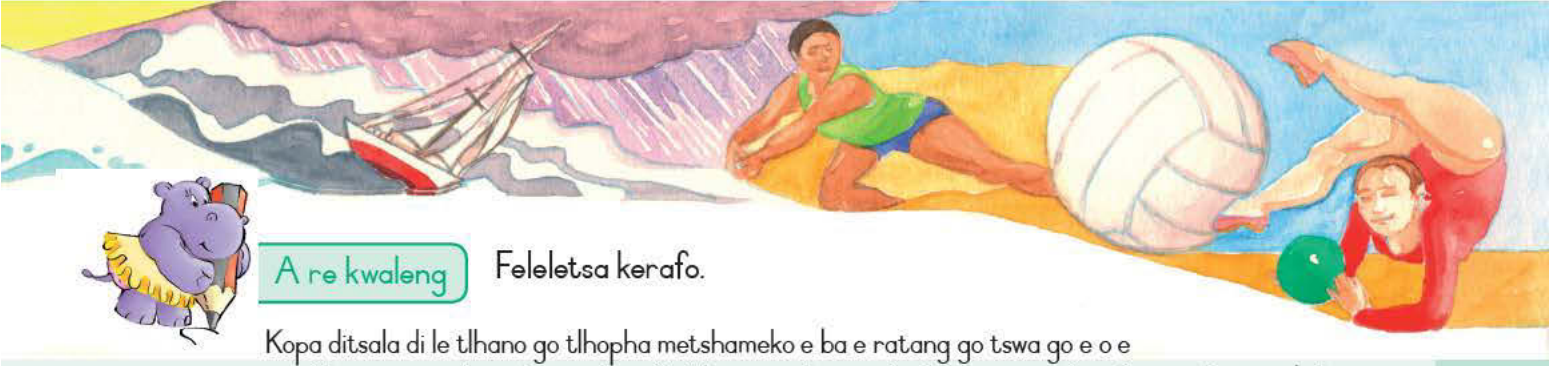

A re kwaleng

Feleletsa kerafo.

Kopa ditsala di le tlhano go tlhopha metshameko e ba e ratang go tswa go e o e umakilweng go ya kwa tlase ga kerafo. Morago o tlatse tshedimosetso mo kerafong, o dirisa mebala e e farologaneng go basimane le basetsana.

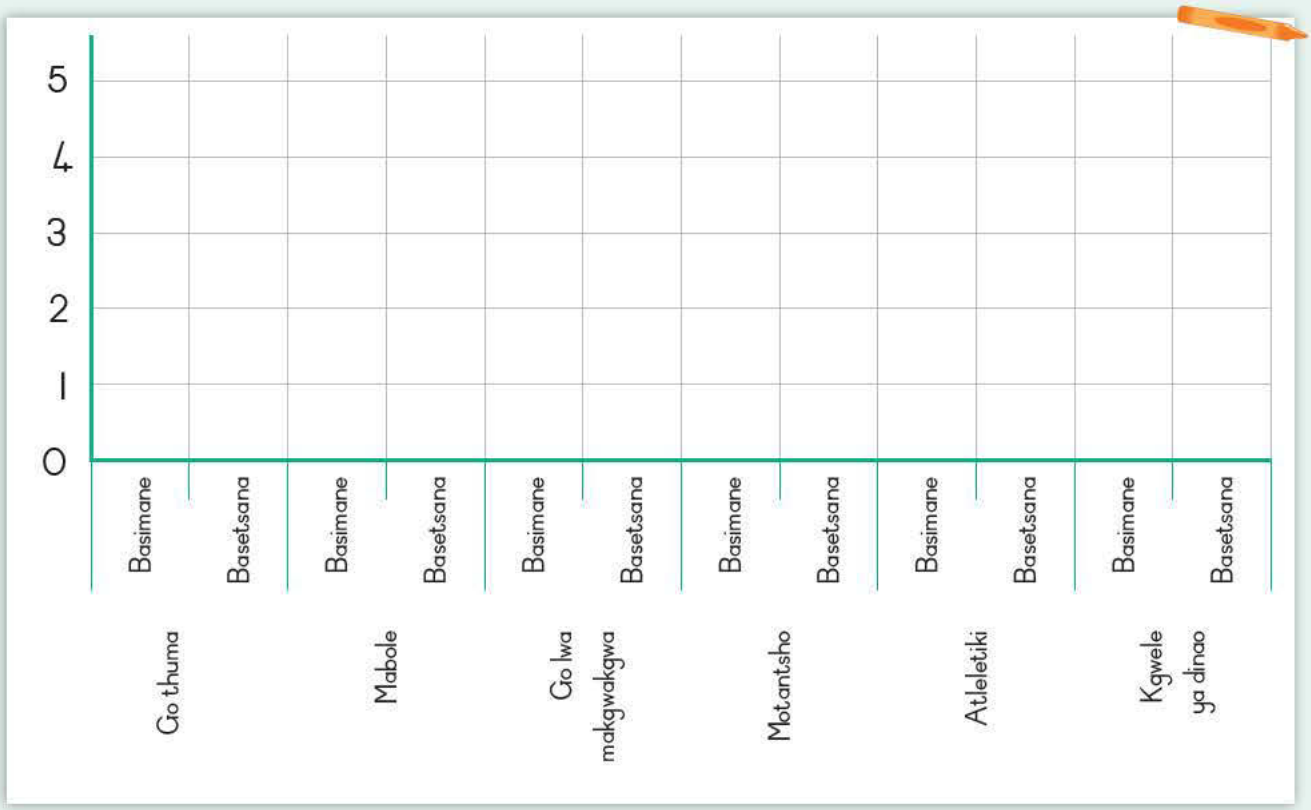

Jaanong araba dipotso tse:

Ke metshameko efe e basimane ba e ratang go gaisa?

Ke metshameko efe e basetsana ba e ratang go gaisa?

Ke metshameko efe e e itsegeng thata magareng ga basimane le basetsana?

Ke metshameko efe e e neng e le ya bofelo e e neng e itsege thata magareng ga basimane le basetsana?

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Dijo tse di monate

51

A re buiseng

Maele a go nna o itekanetse

Go ja dijo tsa mofuta o o nepagetseng ke tsela e e siameng ya go nna o itekanetse.

Dijo tse di siameng ke eng? Gakologelwa ditlhopha tse tlhano tsa dijo. Tebang le dijo tse di itekanetseng tse di maleka, o tlhoka go tlhopha sengwe go tswa mo setlhopheng se sengwe le se sengwe nako le nako fa o ja. Fa o tshwanetse go tlogela sengwe, leka go se ja ka dijo tse dingwe mo letsatsing leo. Tseno ke ditlhopha, ka dikao tsa dijo mo go tsona:

Poroteini:	kgogo, tlhapi, nama, mae, phinatebata, soya, dinawa
Dikuno tsa teri:	Maswi, tšhisi, yokate
Maungo le merogo:	Dinamune, dipanana, ditapole, sepinetšhe, ditamati
Dithoro:	Borotho, bogobe, reisi
Mafura le dioli:	Majerine, botoro, oli

Ja go le gonnye go tswa mo mafureng le dioli, ja merogo le maungo a mantsi.

Tsenya faeba mo lenaneong la gago

Batho ba le bantsi ba bua ka ga faeba. Faeba e botlhokwa mo lenanenjo la gago. Faeba e thusa mmele wa gago go sila dijo. Maswe a tswa mo mmeleng wa gago ka bonako gonne faeba e thusa go di nolofatsa. Faeba e fitlhelwa mo disireleng, borotho jo bo nang le mabele a a feletseng, digwete, selari, sepinetšhi, lephutshe, diapole, dipere, le dinawa).

Maele a gore o ka tsenya jang faeba mo lenanenjola gago

- O se ka wa obola maungo a a jaaka diapole. Ja letlapi gonne le na le faeba mo go lona.

- O se ka wa obola ditapole le dipotata. Di tlhatswe le go di ja ka matlapi a tsona.
- Ja disalate le merogo e metala e mentsi.
- Ja phaseta ya witi le borotho bo bo thokwa go na le phaseta e tshweu le reisi e tshweu.
- Bupi io bo sa silwang le bona bo tletse ka faeba.

A re tlhaloganyeng

Go ya ka tshedimosetso e e neetsweng mo pampiritirong e, ke tsela efe e e botoka go gaisa ya go nna o itekanetse? Ke ditlhopha dife tsa dijo tse di leng botlhokwa go dijo tse di itekanetseng?

Goreng faeba e le botlhokwa mo lenanenjo la gago? Naya mabaka a mabedi.
Mme wa gago o go kopile gore o ipakele lebokoso la gago la dijo tsa motshegare. Tlatsa lenaneo le go bua gore ke dijo dife di le tharo tse o tlaa di pakang le gore goreng. Dirisa tshedimosetso mo pampiritirong e go go thusa.

Mofuta wa dijo	Lebaka

A re kwaleng

Feleletsa dipolelo tse ka go dirisa **le**, kgotsa **e**:

Go botlhokwa go ja lenanenjo _____ lekaneng letsatsi le letsatsi .

Apole letsatsi le letsatsi _____ kgapela ngaka kgakala.

O tlhoka go ja lenaneo _____ le lekaneng.

Letlha:

Go le gontsi ka ga Mignon

A re kwaleng

Kwalolola temana e ka matshwao a puiso gore go tle go sale go se na diphoso.

maitseboa mangwe mignon a swetsa go dirisa nako ya tlaleleletso kwa boikatisong le joseph o ne a batla go tsholetsa ditshipi gape o ne a nagana gore 20 kg ya tlaleletso e siame joseph o ne a mo lebile o se ka wa tsholetsa boima jo bo kalo ka nako e le nngwe a rialo go ka nna bokete mo go wena go tsholetsa boima jo bo oketsegileng ka nako e le nngwe

A re kwaleng

Dira borothopate bo bo monate, jo bo itekanetseng jwa korong fela.

Didiriswa

- Dilae di le pedi tsa borotho ba korong fela.
- Majerine
- Dilae di le pedi tsa nama ya kgogo
- Komokomore
- Tamati

Jaanong kwala ditaelo tsa gore o dira jang borothopate. Netefatsa gore o naya taelo e nngwe le e nngwe nomore. Re go diretse ya ntlha. Feleletsa ditaelo tse di setseng.

1. Sega dilae di le pedi tsa borotho ba korong fela.

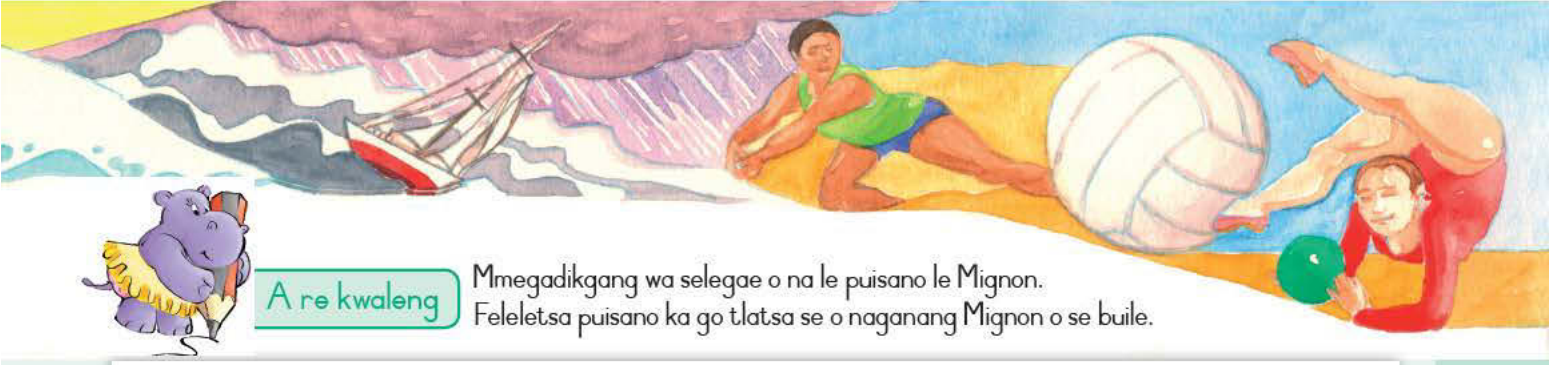

A re kwaleng

Mmegadikgang wa selegae o na le puisano le Mignon.
Feleletsa puisano ka go tlatsa se o naganang Mignon o se buile.

Mmegadikgang: Ke eng se se dirileng gore o dire tsa go aga mmele?

Mignon: _____

_____

Mmegadikgang: A o ja dijo tse di kgethegileng?

Mignon: _____

_____

Mmegadikgang: A o ka atlanegisa gore basetsana ba bannye ba dire tsa go aga mmele

Mignon: _____

_____

Mmegadikgang: Ke a leboga, Mignon. Go nnile monate go buisana le wena.

Motshameko

Thala diphologolo tse.

Letlha:

Go tsamaya mo makhubung a a bogale

A re bueng

Leba setshwantsho. Leba dintlhakgolo tsa dikgang le setshwantsho. O nagana gore athikele e tlaa nna ka ga eng?

- Bua le molekane wa gago ka ga metshameko ya ka fa gare le ya kwa ntle.
- Buisanang ka ga metshameko ya metsi le metshameko e e tshamekelwang mo mmung.
- A o ka rata go tsamaya ka sekepe? Bolela goreng.
- Ke mefuta efe ya boleng eo o naganang gore o a e tlhoka fa o batla go tsamaya mo sekepeng?

A re buiseng

Go tsamaya ka sekepe go tswa Kapa go ya RIO

Mo letsatsing le le lengwe mo dingwageng dingwe le dingwe di le tharo, batho kwa Motse Kapa ba tlogela se ba se dirang. Batho ba bangwe ba ya kwa boemelakepeng. Bangwe ba leba kwa kgogometsong kwa Signal Hill. Mongwe le mongwe o batla go bona tshimologo ya lobelo la dikepe la Kapa go ya Rio.

Monongwaga go ne go na le mokgweetsasekepe yo monnye yo o neng a sa lebelela lobelo. Mo boemong jwa gone, o ne a le mo nngweng ya dikepe. Carven Dickson o dirile hisetori. E ne e le mongwe wa batho ba bannye e sa le go tsamaya mo lobelong le.

"Ntatemogolo e ne e le motshwaraditlhapi. Mme ntate ke moaga dikepe. Ka jalo dikepe e sa le e le karolo ya botshelo jwa me. Re ne re na le sekepe mme ntate o ne a tlhola a re isa kwa Zeekoeivlei," ga rialo Carven. "Tsatsi lengwe ka bona bana ba bangwe ba tsamaya ka dikepe ka bobona. Ke ne ka nagana ka re fa ba kgona go kgweetsa, le nna nka kgona!"

Carven o ne a itse go tsamaya ka sekepe ka bonako. Ka bonako o ne a gaisana mo dikgaisanong le go di fenya tsotlhe. Fela ntlhakgolo ya botshelo jwa gago e sa le e le lobelo lwa Kapa go ya Rio.

"Fa mokapoteine wa sekepe a nteletsa mogala le go mpotsa gore a ke batla go tsamaya, ke ne ke sa dumele," Ga rialo Carven. "Mme lobelo le ne le kgatlhisa!" tsatsi le letsatsi go ne go na le sengwe se se itumedisang. Re bone kgadimo e e botala jwa tlhaga maitseboa mangwe fela fa letsatsi le sena go dikela. Re bone bana ba ditolifini le ditlhapi tse di fofang tse dintsi. Nako e nngwe bosigo di ne di re thula – thuu!"

Nako e le nosi e a neng a tshogile e ne e le ka nako ya diphefo. "Go ne go na le makhubu a magolo – a a bogolo jwa meago ya metlhatlhagano e mebedi. Mme ke ne

ke na le bolwetse jwa lewatle gangwe – ka letsatsi la ntlha! Monko wa jenereitara o ne o dira tlhogo ya me e dikologe le mala a me a menoge."

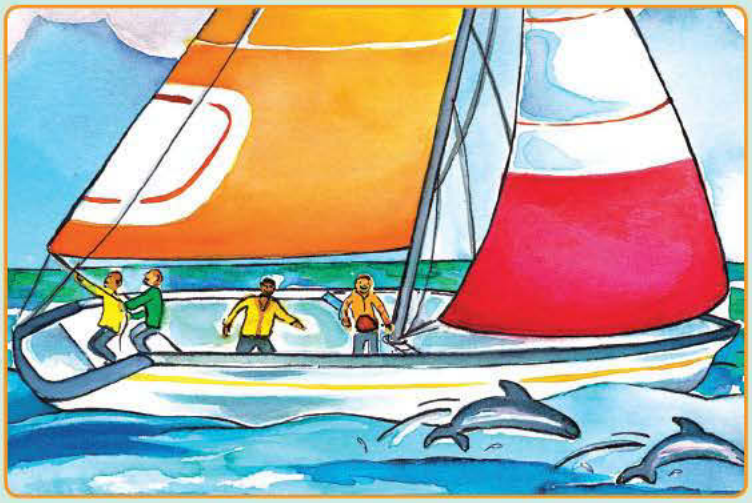

Sekepe se Carven a neng a le mo go sona e ne e le sekepe sa bobedi go fitlha kwa Rio de Janeiro kwa lebopong la Brazil. Badirimmogo ba ga Carven ba kgabagantse Lewatle la Atlantic mo malatsing a le sometlhano. "Ke ne ka utlwa botlhoko fa re goroga," ga rialo Carven a tshega. "E ne e le bofelo jwa nako e e monate. Fela ke ne ke itumetse go bona mmu gape."

Jaanong Carven o ne a tshwaragane le go ipaakanyetsa Makgaolakgang a Lefatshe.

A re bueng

- Lebelo la Kapa go ya Rio le tshwarwa makgetlo a le makae?
- A lobelo le a itsegale? Naya mabaka go karabo ya gago.
- Goreng Carven a tlhophile go tsamaya ka sekepe?
- Temana ga e bue sepe ka ga gore Carven o ne a na le dingwaga di le kae fa a tsaya karolo mo leetong. O nagana gore o ne a na le dingwaga di le kae?

A re kwaleng

Mafoko a le mantsi a ka dirisiwa ka ditsela tse di farologaneng go kaya dilo tse di farologaneng. Nyalanya mafoko a a ntshofaditsweng ka bokao jaaka a a dirisitsweng mo athikeleng ka ga Carven. Kwala mafoko a a ntshofaditsweng mo thanoding ya gago.

ntlhakgolo	thalela go batla kitso karolo e e botoka go gaisa gatelela
godimo	tlhatloga ruruga wela godimo makhubu
jenereitara	mokwadi motlhami karolo ya motšhini koloi
feroga dibete	siame batla go tlhatsa sa itumela lwala
gaisana	kganetso gwetlhang nna le seabe kgatlhanong

Letlha:

Go tlotla ka kgang ya ga Carven

A re kwaleng

A Carven o siame go ka tsamaya ka sekepe? Naya mabaka go karabo ya gago.

Ke leeto lefe leo e nnileng ntlhakgolo ya botshelo jwa gagwe?

Ke dilo dife tse pedi tse di diragetseng mo sekepeng?

A re bueng

Ke modumo ofe o lefoko "thuu!" o le tlhalosang?
Ke medumo efe e mafoko a a latelang a a tlhalosang?

sssss	
phaa	
zzzz	

Fa lefoko le utlwala ka go tshwana le modumo o le o tlhalosang, go itsege e le onomatopia. (bua o re: on/o /mat/o/peela.)

re buiseng

Buisa se Carven a se buang. Jaanong buisa se ausi wa gagwe a se boleletseng mmegadikgang.

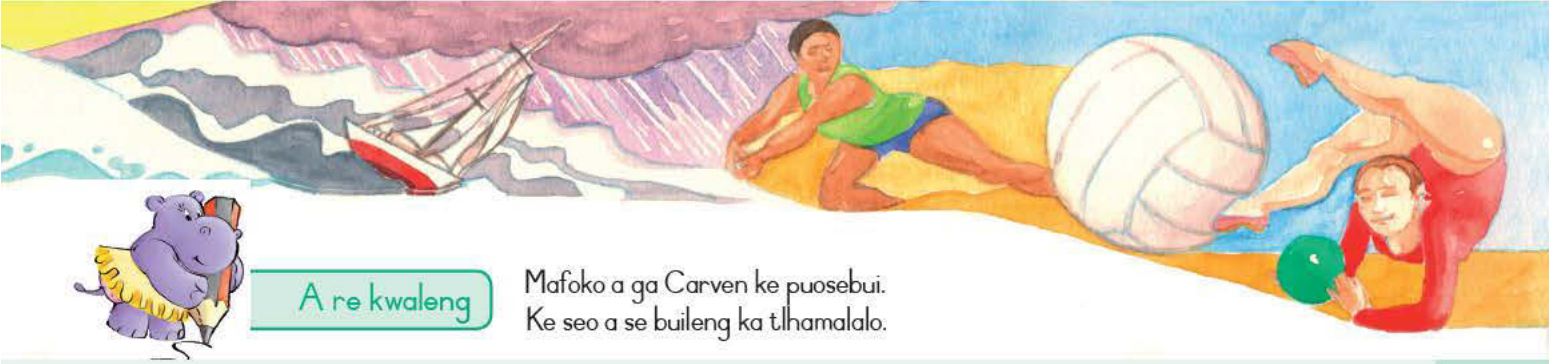

A re kwaleng

Mafoko a ga Carven ke puosebui.
Ke seo a se buileng ka tlhamalalo.

Mafoko a ga ausi wa gagwe ke puopegelo. O bua ka se mongwe a se buileng, fela ga a dirise mafoko a gagwe ka tlhamalalo.

Fa o fetola puosebui go ya go puopegelo mafoko a a latelang a fetoga:

Nna	ena
Nna	ena
ya	ya
ka	ya

rona	bona
rona	bona
tsa rona	tsa bona

Madiri a pakajaanong a ya go pakaphethi.
Pakajaanong: jaanong (sekao, ke)
Pakapheti: morago (sekao, e ne e)

Jaanong fetolela tse go puo ya pegelo.

Fa mokapotene wa sekepe a nteletsa mogala le go mpotsa gore a ke batla go tsamaya, ke ne ke sa dumele.

Carven o ne a re

Nako e le nngwe e ke neng ke tshogile e ne e le ka nako ya diphefo. Mme ke ne ke na le bolwetse jwa lewatle gangwe!

Carven o ne a re

Letlha:

Letsatsi le letsatsi

A re buiseng

Dikwadiso tsa mo bukatsatsing

Mosupologo 12 Seetebosigo

Ke jele sefitlholo, fela ke ne ka ikutlwa ke tsewa ke sedidinyana. Morago ka ithuta go bofa mafuto (sengwe se se leng botlhokwa fa o batla go tsamaya ka sekepe). Diphefo tsa matlakadibe di tlile thari mo letsatsing ka diphefo tse di maatla le makhubu a magolo. Go ne go tshosa le monko wa jenereitara o ne wa ntwatsa. Re bone sekolo sa ditlhapi le ditlhapi tse di fofang tse dintsi tseo di wetseng mo boemawatleng ka modumo o mogolo. La ntlha go ne go itumedisa, fela ra o tlwaela. Tsala ya me Samson o ne a relela mo boemawatleng le go batla a wela mo lewatleng.

Labobedi 13 Seetebosigo

Ke tsogile mo mosong. Dinonyane tsa lewatle di ne di goeleditse. Di ne di batla go ja ditlhapi tse di tlogetsweng mo tekeng. Samson o ne a di koba ka legong le le tsamaisang sekepe. Mokapotene Petersen o mpoleletse gore ke bofe seile e kgolwane le go netefatsa gore ditswalo tsotlhe di tswaletswe gonne diphefo tse dingwe tsa matlakadibe di etla. Re ne ra leta le go leta fela ga se diragale sepe, le fa e le gore go ne go na le diphefo tse di maatla. Morago ga dijo tsa motshegare re ne ra pholitšha ditshipi tsotlhe gonne mokapoteine o ne a re re ne re atamela gaufi le Rio.

Laboraro 14 Seetebosigo

Mokapotene o a bo a ne a tshwanetse a bo a dira motlae gonne ga re gope gaufi le Rio. Lewatle le sephaphathi jaaka seipone mme ga go na le fa e le phefo. E ne e le nako ya me ya go dira kwa ntloboapeelong, fela Samson o ne a re o tlaa dira tiro ya me fa ke ka mo naya ka kepese ya me. Ke ne ke na le kepese tse pedi, ka jalo ka mo naya e le nngwe. Fela o ne a fetola mogopolo wa gagwe ka jalo ka tshwanela ke go tlhatswa dijana. Fa letsatsi le phirima ke ne ka bona nonyane e kgolo e tshweu Ke nagana gore e ne e le legakabe.

A re tlhaloganyeng

- Ke mang yo o kwadileng bukatsatsi e?
- Bukatsatsi e tsentse malatsi a le makae?

Leba dintlhana ka ga gore goreng bukatsatsi e farologane go kgang mme o bo o araba dipotso.

Bukatsatsi e farologane jang go tswa go kgang e e tlwaelesegileng?

Ka gale e kwadilwe ka motho wa ntlha (e dirisa ke, nna).

E bua ka ga ditiragalo tse di diragetseng mo letsatsing.

Dibukatsatsi di re bolelela ka moo batho ba ikutlwang ka teng ka ga se se diragalang le se se tlaa diragalang.

A re kwaleng

Kwalolola dipolelo tse. Baya leemedi le le nepagetseng mo boemong jwa lefoko le le thaletsweng. Dirisa mafoko a a mo lebokosong.

ena	ena	rona	ona	ena

Leemedi ke lefoko le le dirisiwang go na le leina.
Sekao:
Tafole e kwa ntloboapeelo le lesela.
ditsala tsa ga Kaela di a tla go mo etela. Ena o itumeletse gore ena o tlile go bona bona.

Mokapotene Petersen o ne a nagana gore MokapotenePetersen a ka fenya lobelo lwa Cape go ya Rio

Ke phimotse matshwaro a mabati gore matshwaro a mabati a phatsime.

Ke kopane le Samson mo sekepeng mme Samson ya nna yo ke mo ratang.

Nna le Samson re ne ra tlhatswa dijana gonne nna le Samson re ne re le mo tirong ya go dira kwa ntloboapeelo.

Ke ne ka ikgolaganya le mme gore mme a se ka a tshwenyega ka nna.

A re kwaleng

Bothata kwa lewatleng!

Letlha:

Molaetsa wa sephiri

Mo tseleng ya go ya Rio, badiri ba fetile mo gare ga matlakadibe a a maatla. Nngwe ya dikepe se ne se le mo mathateng a mantsi gonne thobane ya sekepe e ne e senyegile. Mokapotene o rometse molaetsa kwa sekepeng sa gago.

Dirisa alefabete ya Morse code go bona se a se kwadileng.

Morse code ke alefabete e e kgethegileng e e tlhamilweng go kgontsha go romela melaetsa fa o sa kgone go dirisa ditlhaka tse di tlwaelesegileng kgotsa go bua le mongwe. E romelwa ka radio. Tlhaka e nngwe le e nngwe e dirilwe ke dikhutlo le dithaladi (medumo e mekhutshwane le e meleele).

Alefabete ya ga Morse Codet

A	• -	N	- •	0	- _ - --
B	- • • •	O	- _ -	I	• _ - --
C	- • _ •	P	• _ - •	2	• • _ - -
D	- • •	Q	- _ • -	3	• • • _ -
E	•	R	• _ •	4	• • • • -
F	• • _ •	S	• • •	5	• • • • •
G	- _ •	T	-	6	- • • • •
H	• • • •	U	• • -	7	- _ • • •
I	• •	V	• • • -	8	- _ - • •
J	• _ - -	W	• _ -	9	- _ - _ •
K	- • -	X	- • • -	•	• _ • _ • -
L	• _ • •	Y	- • _ -	,	- _ • • _ -
M	- -	Z	- _ • •	?	• • _ - • •

Boloka monna wa rona!

- • • • - _ - • _ • • - _ - - • - • -

- - - _ - - • - • • -

• _ - • -

• _ • - _ - - • • -

A re kwaleng Nagana gore o mo sekepeng se se menogileng mme wena le badiri ba bangwe le ne la pholoswa ke Mokapotene Petersen le setlhopha sa gagwe. Kwala ka maitemogelo a gago mo bukatsatsing ya gago.

Laboraro 14 Seetebosigo

Boithabiso Ke didiko dife tse di nang le paterone e e tshwanang mo go tsona?

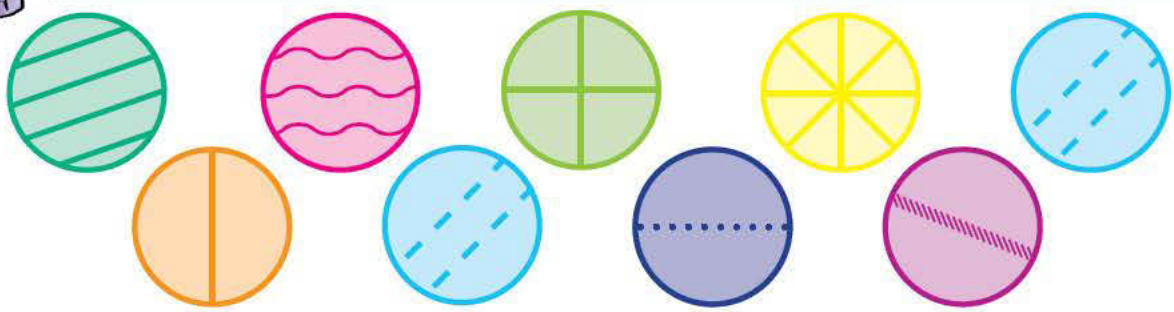

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Monate wa bolotloa

A re bueng

Leba setshwantsho.

- Bua ka ga ditiragalo tse di mo setshwantshong.
- Ditiragalo tse di farologana jang le tse ditirwana tsa gago tsa tsatsi le letsatsi tsa metshameko ya kwa sekolong?
- A o ka rata go dira nngwe ya metshameko e?
- Pharologano magareng ga metshameko e e makgwakgwa le metshameko e mengwe ke efe?
- Ke dikarolo dife tse o naganang gore o tlhoka go nna le tsona fa o batla go dira motshameko o o makgwakgwa?

A re buiseng

Dinaledi tsa Hout Bay tsa bolotloa

Lebala la bolotloa kwa Hout Bay le tletse botshelo ka basimane le basetsana ba tshameka. Ke eng se se ba tlisang mmogo go motshameko o?

Kitsiso mo pampiring

Mo sebakeng sa dingwaga di le pedi tse di fetileng mapodisi a ne a tsenya kitsiso mo lokwalodikgannyeng. Ba ne ba tshwenyegile ka ga ditsotsi mo kgaolong mme ba ne ba batla mongwe yo o ka katisang baswa motshameko.

Amanda Coetzee o ne a bona kitsiso mme a founa. "Ke rakgadi wa motho mosweu yo o neng a tshameka bolotloa," a bolelela mapodisi. "Go siame," ba rialo "A re simolole." mme jalo mokatisi a simolola.

Go tswa go mo bodutung go ya go bolotloa

Letsatsi la ntlha mo holong ya sekolo basimane ba ba tseneng ba nyonyoba ba ne ba lebega ba se na kgatlhego. Fela bangwe ba ne ba nna le kgatlhego le go bolelela ba bangwe go tla go tshameka. Amanda o ne a bona dikhampani go etleetsa didiriswa. Kwa bofelong go ne go na le ditlhopha di le pedi mme ba simolola go tshameka kgatlhanong le ditlhopha go tswa Muizenberg, Cape Flats le Khayelitsha.

Naledi e e tlhatlhogang

Mokatisi a re naledi e ntšhwa e e atlegileng ke Thandi Nkomo. O na le dingwaga di le 11 mme o setse a tshameketse setlhopha sa porofense sa ba ba kwa tlase ga dingwaga di le 14. Setlhopha gape se ne se le mo makgaolakgannyeng a porofense, fela se ne sa fenngwa ke setlhopha sa Algoa Bay.

E bonako, e monate e bile e a itumedisa

Thandi o fetogile go tswa go hoki go ya go bolotloa. A re, "Bolotloa e bonako e bile e monate mme e itumedisa thata. E a itumedisa."

Ditlhopha tsa Hout Bay di ikatisa gabedi kgotsa gararo ka beke. Fela ka gale Thandi o kwa lebaleng o a ikatisa go fitlhela letsatsi le dikela. O dira jalo gonne a e rata mme o na le maikaelelo olo a isago.

A re bueng

- eng bolotloa e simolotse kwa Hout Bay?
- A ditlhopha di kile tsa atlega? Naya mabaka go karabo ya gago.
- A bana botlhe ba rata kakanyo ya go tshameka bolotloa? Naya ka mabaka go karabo ya gago.
- Ke sebaka se se kae ba ntse ba tshameka bolotloa?

A re kwaleng

Nyalanya mafoko le bokao jwa ona. Thala mola go tswa go lefoko le lengwe le lengwe ka fa molemeng go bokao jwa lona. Kwala mafoko o a ntshofaditsweng mo thanoding ya gago.

boikobo	itumetse thata
ditsotsi	dilo tse di tlhokegang go maikaelelo a a rileng kgotsa tiragalo
moetletsi	ditokololo tsa mophato wa mo mebileng kgotsa setlhopha sa barukhutlhi ba ba tiriso dikgoka
didiriswa	go duela ditshenyegelo tsa lenaneo le le rileng kgotsa porojeke
kgotsofetse	a se mogolo thata kgotsa botlhokwa

Letlha:

Go le gontsi ka ga bolotloa ya Hout Bay

A re tlhaloganyeng

- Leba kgang ya bolotloa gape.
- Ke eng se se rotloeditseng bana go tshameka bolotloa?
- Mapodisi a ne a dira eng go tokafatsa metshameko mo setšhabeng? Goreng?
- Mokatisi o kgonne go simolola ditlhopha tsa bolotloa jang?
- Mafoko kgotsa mela e e latelang e kaya eng?

Tshela le bana ba ba ikatisang	
Go ikutswa	
Naledi e e golang	
Maanomagolo	

A re kwaleng

Feleletsa temana ya bofelo, o bue gore o nagana gore Thandi o na le maano afe. Kwala bonnye mela e le meraro.

A re kwaleng

Buisa gore Amanda a reng ka bolotloa le motshameko. Tsenya se a se buang mo puopegelong.

Ke tshamekile bolotloa thata fa ke ne ke le monnye.

O rile

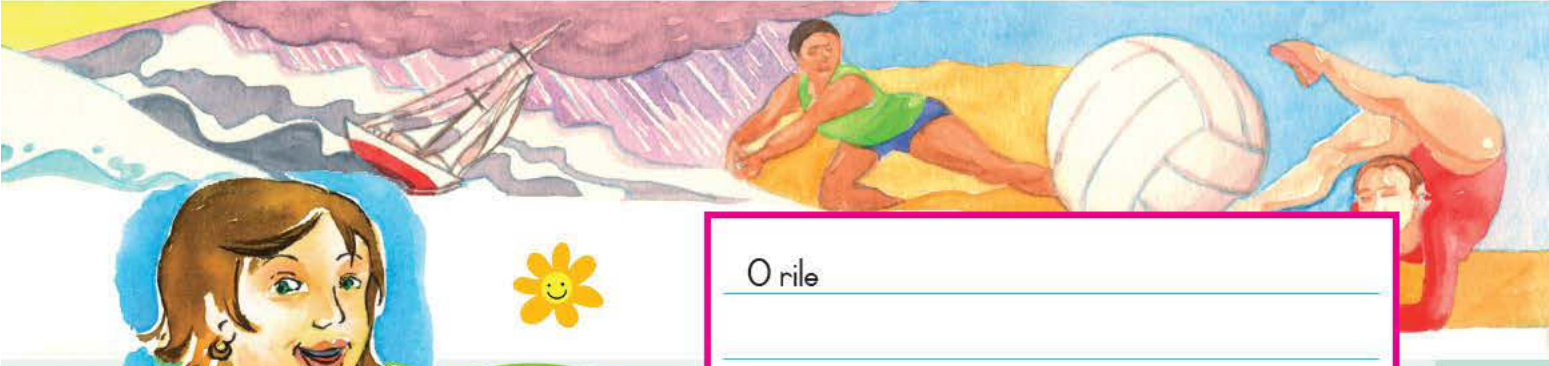

Re tlhoka go tsenya bašwa ba rona mo go kgatlhegeleng motshameko gore ba nne ba itekanetse le go nonofa.

O rile

A re kwaleng

nagane o le tokololo ya Mapodisi a Hout Bay.

Kwalela tsiboso go mongwe go thusa go katisa bašwa ba Hout Bay.

MOKATISI O A TLHOKEGA

A re kwaleng

laleletsa lenaneo. Dirisa ditshwantsho tse di mo bukatirong go go thusa. Kwala ka ga mefuta e mebedi e e farologaneng ya ditirwana tsa metshameko. O ka tlhopha motshameko mongwe le mongwe o o o ratang.

Leina la motshameko	
Palo e e tlhokegang ya batho go tshameka	
Didiriswa tse di tlhokegang	
Boemo jwa bopopota: bonolo, popota, popota go feta	
Molao o le mongwe wa motshameko	

Leina la motshameko	
Palo e e tlhokegang ya batho go tshameka	
Didiriswa tse di tlhokegang	
Boemo jwa bopopota: bonolo, popota, popota go feta	
Molao o le mongwe wa motshameko	

Go ithuta ka ga bolotloa

re buiseng

Bolotloa e ratwa ke basimane le basetsana mmogo. Ke motshameko o o bonako mme o itumedisa e bile ga o tlhoke didiriswa go o tshameka. Tsotlhe tse o di tlhokang ke bolo le nnete.

Kakanyomotheo ya bolotloa ke e:

Ditlhopha di le pedi di tshameka kgatlhanong mme sengwe le sengwe se le ka fa letlhakoreng le lengwe la nnete. Ba beletsa bolo go mongwe le mongwe mme fa letlhakore lengwe le letla bolo go wela fa fatshe, setlhopha se sengwe se bona ntlha. Bolo ga e a tshwanela go isiwa kwa ntlheng e nngwe ya letlha kore nako le nako. Setlhopha sengwe le sengwe se ka e betsa gararo pele se ka e beletsa kwa letlhakoreng le lengwe.

Melao

- Bolo e ka kgoma karolo nngwe le nngwe ya mmele, mme e tshwanetse go itewa kgotsa go tloswa mo mmeleng.
- Motshameki ga a tshwanela go tshwara kgotsa go latlhela kgotsa go tshola bolo mo diatleng tsa gagwe.
- Bolo ga e a tshwanela go wela fa fatshe mme motshameki a le mongwe ga a tshwanela go kgoma bolo gabedi ka tatelano.
- Setlhopha se le sengwe se ka kgoma bolo gararo fela. Ba tshwanetse go e tlodisa nnete fa ba e kgoma la boraro. Setlhopha se sengwe se nosa ntlha fa:
  - Mongwe a tshwara le go tshola bolo
  - Mongwe a letla bolo go wela fa fatshe
  - Mongwe a kgoma bolo gabedi ka tatelano
  - Setlhopha ga se kgone go tlodisa bolo nnete mme ba e kgoma go feta gararo.

Motshameko o o tshamekwa ka disete di le tharo kgotsa di le tlhano. Setlhopha se se fenyang bontsi ba disete ke sona se fenyang. Sete ke bonnye dintlha di le 14, mme o fenya fa go na le pharologanyo ya dintlha di le pedi, sekao 14 – 12.

A re tlhaloganyeng

O nagana gore dikgannyana tse di tswa kae? Tlhopha nngwe ya tse di latelang mme o tshegetse karabo ya gago ka mabaka.

1. Kgang	2. Motshameko	3. Makasine wa metshameko

- Naya kgang e setlhogo.
- Goreng bolotloa e le motshameko o o ratiwang?
- Setlhopha se nosa leng?
- Ke disete di le kae tse di dirang motshameko wa bolotloa?

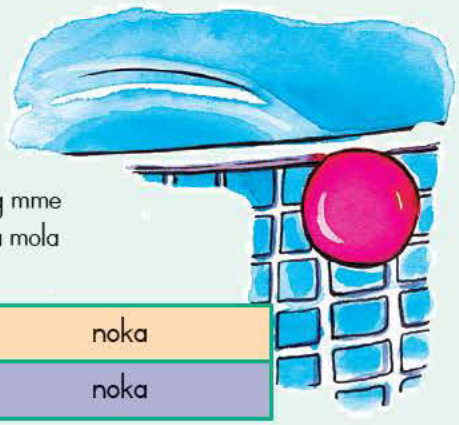

A re kwaleng

Fano ke mafoko mangwe a a tshwanang mme a na le bokao jo bo farologaneng. Kwala mola go lefoko lengwe le lengwe.

bona	thari	noka
bona	thari	noka

A re kwaleng

Inagane o buisana le Thandi go direla makasine wa sekolo sa gago. Feleletsa puisano:

Mmegadikgang: Ke dumela gore o mongwe wa dinaledi mo setlhopheng sa gago sa bolotloa. Sephiri sa gago sa katlego ke eng?

Thandi: _____

Mmegadikgang: O ikaelela go dira eng mo isagong?

Thandi: _____

Letlha:

Go ikitse

A re kwaleng

O ikitse jang? Inagane o le mmegadikgang wa makasine. A o ka kwala pegelo ka ga gago? O ka reng? E ke tsela e o ikitseng ka yona. Fa tlase ga setlhogo sengwe le sengwe kwala dikgatlhegelo, boleng, bokgoni le botlhokwa jwa gago.

Dikgatlhegelo tsa gago

Sekao: go tshameka bolotloa, go rala, go apaya

Bokgoni le talente ya me

Dikao: letlhakore le le botswerere, ke kgona go dira metlae, go ithuta ka ga dikhomphiutara

Boleng jwa me

Dikao: go tlhokomela, go ikentsha, didimala, matlhagatlhaga

Botlhokwa jwa me

Dikao: botshephegi, boikanyego, dira ka thata

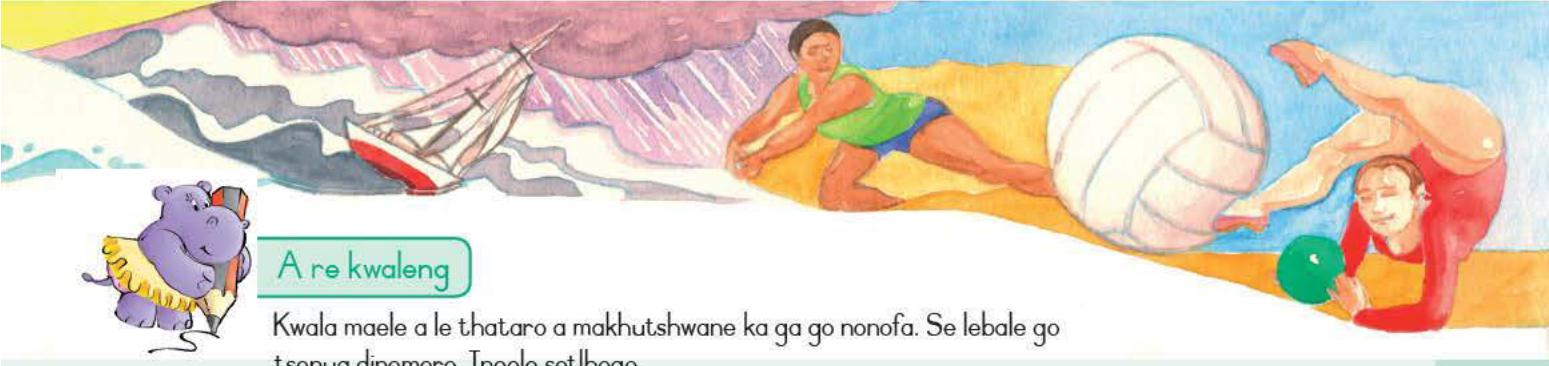

A re kwaleng

Kwala maele a le thataro a makhutshwane ka ga go nonofa. Se lebale go tsenya dinomoro. Ineele setlhogo.

Motshameko

Setlhopha sa bolotloa.

Basetsana ba le bane ke maloko a setlhopha sa baseketebolo sa Hout Bay: Sheena, Debra, Olivia le Nathi. Dirisa dintlha tse di fa tlase fa go sweetsa gore mang ke mang le gore mongwe le mongwe o apere eng. Tsenya mmala mo setshwantshong o dirisa mebala e e mo tlhalosang. Kwala leina la mosetsana mongwe le mongwe fa thoko ga setshwantsho sa gagwe.

- Sheena o moleele go feta Nathi. Debra o mokhutshwanyane mo go Nathi mme Olivia o moleele go ba feta botlhe.
- Sheena o apere bokhathe e e pududu, hempe e tshweu le berethe e khibidu.
- Debra o apere bokhathe e phepole, sekipa le dibutshe tse di botala jo bo tseneletseng.
- Olivia o apere bokhathe e tshweu, sekipa se se serolwana le mmofolara yo motala jwa tlhaga.
- Nathi o apere mosese o mosweu le bontsho ka ditlhako tse dintsho.

Sheena o na moriri o montsho o o logilweng, moriri wa ga Debra o mohibidu o mokhutshwane, moriri o o bothokwa wa ga Olivia o fitlha mo magetleng mme o sidulotswe, mme moriri o mokhutshwane wa ga Nathi o na o logilwe ka dibaga tse dinnye.

O fofa go ralala lefaufau

A re buiseng

Edith Moetsi – jimonasetiki le mopitikologi

Ka Dani Moeng

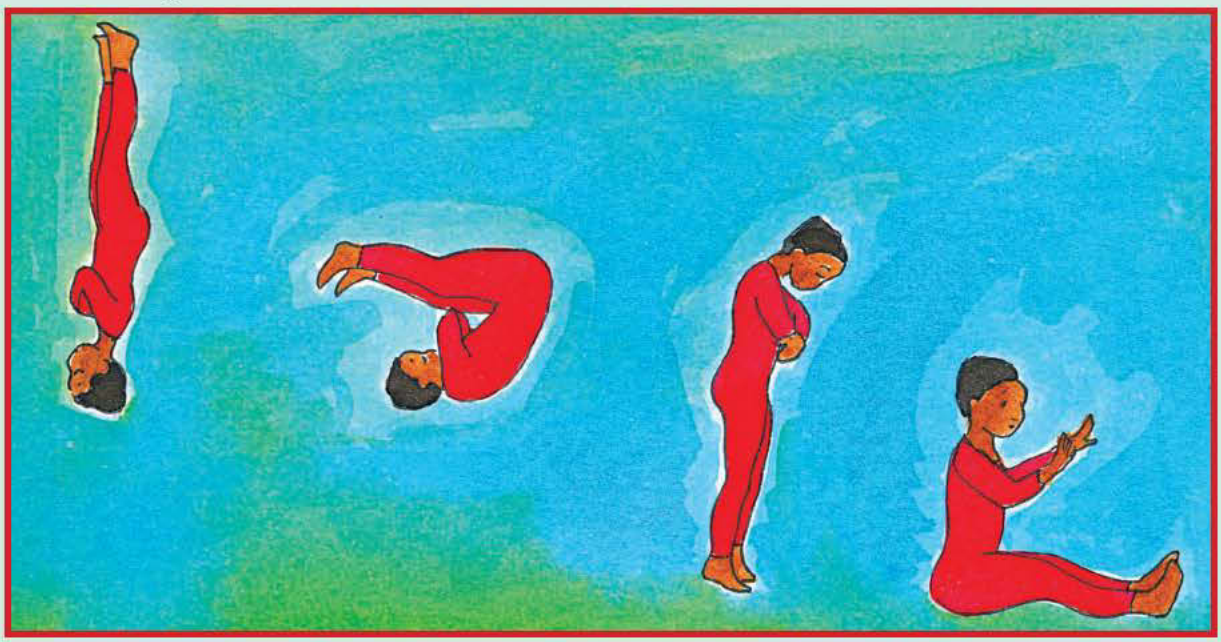

Go adilwe dimmetshe mo dintshing tsa jiminasiamo kwa Sentareng ya Setso ya Polokwane. Kwa karolong e nngwe ya boalo ke bara e e kwa godimo. Boroto le pitse e e tlolang kwa ntlheng e nngwe. Kwa godimo mo lefaufaung go dikologa mosetsanyana mo moweng. Leina la gagwe ke Edith Moetsi.

Ikatiso e ke karolo ya botshelo jwa ga Edith go tloga ka 2001. O fetogile go tswa go mosetsanyana wa mengwaga e le 11 ka ditoro le go senang katiso go nna mojimonasitiki le mopitikologi yo o tsayang karolo mo dikgaisanong tsa boditšhabatšhaba.

"Ke simolotse go ikatisa dibeke di le mmalwa morago ga go bulwa ga ikatiso kwa Polokwane," go rialo Edith. "Ke ne ke batla go ikatisa ka ke setse ke lapisitswe ke go nna fela ke sa dire sepe."

Mokatisi wa ga Edith o simolotse ikatiso ya gagwe ka go mo dira gore a dikologe sekaleotwana la kariki le go tlola mo terampolining. Mme ka bonako ke fa a fetela kwa go menaganeng le go phetoganeng. Edith ga a ise a ke a tlhokege mo ikatisong ntle fela le fa a ipaakanyetsa ditlhatlhobo.

Gompieno, Edith o gaisana mo lefatsheng lotlhe – kwa Hungary, New Zealand le Holland.

Edith gape ke moatlhodi wa go pitikologa wa Bosetšhaba le jaaka moatlhodi wa jimonasitiki wa Basadi kwa porofenseng ya Limpopo.

O digetse kereiti ya lesomepedi ka 2008 mme a ya go ithutela botaki (go taka dikago) kwa yunibesithing. "mme bokamoso jwa me mo go pitikologeng bo atlegile tota mo go bontshang gore

ke tlaa tshwanela go ema go le gonnye pele ke ya kwa yunibesithi," go rialo ene.

Edith ke motaki le seopedi se se tshepisang. O gapile dikgele mo diralweng tsa gagwe le go letsa mo setlhopheng sa sekolo se segolwane sa gagwe.

"Go kgona go dira se ke se batlang go dira gore ke ikutlwe sentle tota," a rialo. "Ga ise ke nagane gore nka fitlha fa. Ke simolotse dijiminasiamo go iitumedisa fela. Katlego e rotloeditswe ke go dira ka thata."

A re bueng

elo jwa ga Edith bo fetogile jang fa e sa le ka ikatiso?

- Goreng a simolotse ikatiso?
- Ntle le go nna mojiminasitiki yo o tlhotlhwa, o na le ditalente dife gape?
- O nagana gore lebaka legolo la katlego ya gagwe ke eng?

A re kwaleng

Rulaganya mafoko a go ya ka tlhaka ya ntlha.

Isenya nomoro mo kholomong ya ntlha go tloga go 1 go ya go 6, kholomo ya bobedi go tloga go 7 go ya go 12, mme kholomo ya boraro go tloga go 13 go ya go 18.

(O ka kgona go rulaganya mafoko otlhe a le 18 ka thulaganyo ya ditlhaka ka mokgwa o. Mme fa o ne o ka fetola dikholomo go ne go ka se kgonege. A o itse gore ke goreng?)

	bonolo
	bana
	batshameki
	botaki
	bokgoni
	bakatisi

	mokatisi
	moruti
	moriti
	monna
	manno
	maruru

	phensele
	pente
	pene
	polanka
	paterone
	pharologanyo

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Letlha:

Metshameko mo dikgannyeng

A re tlhaloganyeng

- Leba kgannyana ya ga Edith gape. Goreng setlhogo se kwadilwe ka ditlhaka tse di kgolo ka bontsho jo bo tseneletseng?
- Tiro ya mokwalo wa bontsho jo bo tseneletseng fela fa tlase ga setlhogo ke eng?
- O nagana gore goreng leina la ga Edith le tlhagelela kwa bokhutlong jwa temana ya bofelo mme e seng kwa tshimologong?
- Ke mang a kwadileng athikele?
- O nagana gore o ka fitlhela mofuta o wa athikele kae? Goreng o rialo?

1. Kuranta	2. Buka ya kgannyana	3. Buka ya poko

Kwala temana go bontsha gore Edith o godile go tloga ka nako eo a neng a simolola dijiminasiamo go fitlha ka nako e a neng a nna moatlhodi. Kwala mela e le meraro.

A re kwaleng

Feleletsa ditshwantshanyo.

Sekao:

Brenda o tlolela kwa godimo kwa lefaufaung.
Ee, mme Dudu ena o tlolela kwa godingwana.
Le Edith o tlolela kwa godimodimo.

me le a phatsima.	Lebone la gagwe	Lebone la Rapula
Enver o a bobola.	Annie	James
Sbu o moleele.	Thabo	Nomsa
Jan o mokhutshwane.	Reza	Bongi
Sekgwa se se tala.	Setlhare	Tlhaga

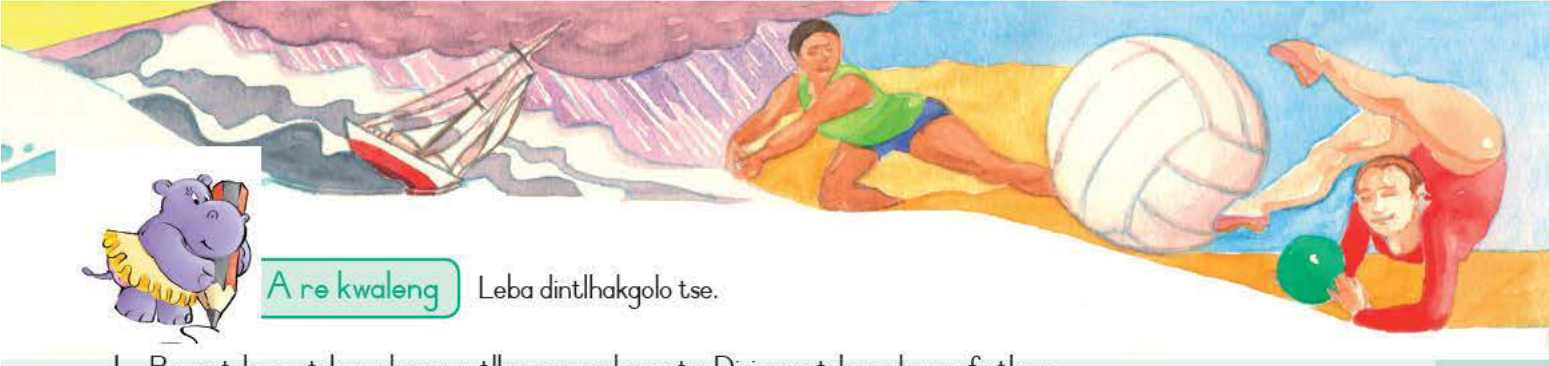

A re kwaleng Leba dintlhakgolo tse.

1. Bapantsha motshameko mo setlhogong sa kuranta. Dirisa metshameko e e fa tlase:

bolo	kherikete	go tlolatlola	rakebii	go fofa

2. Inagane o kopilwe go kwalela kuranta athikele ka nngwe le nngwe ya dintlhakgolo. Kwala molamogolo go athikele nngwe le nngwe. Molamogolo o go bolelela gore athikele e ka ga eng. E neelana ka dintlhakgolo.

Sekao:

Kgankgolo: MTHEMBU O ROBA REKOTO YA MABELO

Motshameko: Diatletiki

Molamogolo: Ramabelo Speedy Mthembu o robile rekoto ya Aforikaborwa ya tsa mabelo ya 100-m kwa Bagakeng ba Aforikaborwa kwa Port Elizabeth maabane bosigo.

DIWIKETE DI TSWA MO LETSATSING LA NTLHA

Motshameko:

Molamogolo:

RACHEL O TSENA MO DIKAMAKGAOLAKGANNYE TSA WIMBLEDON

Motshameko:

Molamogolo:

GO TLOLA GO TSWA MO LEBOROGONG KE REKOTO

Motshameko:

Molamogolo:

A re kwaleng Thalela madiri otlhe a a mo dintlhakgolong fa godimo. Jaanong kwala mela e e kgaoganeng o dirisa madiri a.

Letlha:

Ke sebaka sa gago go nna mmegi

A re buiseng

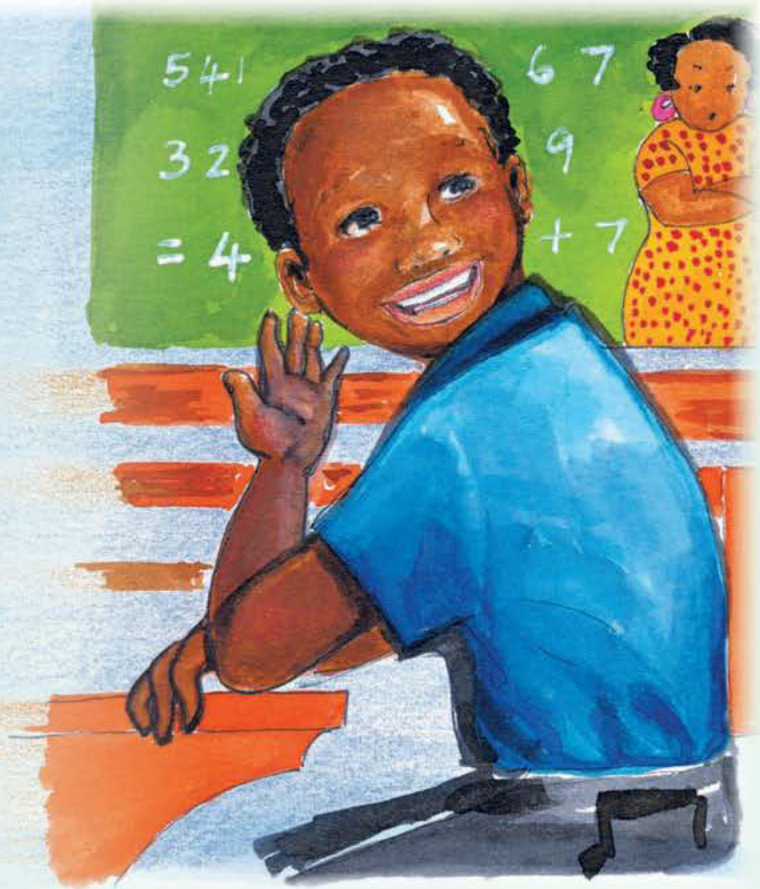

Talente

Tshamekile kwa sekolong
Buisitse tota, mme re paletswe
Ra tshameka bolo, mme ra palelwa
Go tshwanetse ga latela eng?

Ke e lekile yotlhe metshameko
Ka palelwa
Ditirwana tsa metshameko
Ijoo! Talente ya me e itsiwe ke
Baithutimmogo.

Morutabana wa me a re
Ke a balabala
Modumo ke talente ya me
Wa bona, ga go yo o se nang talente!

Ben Mnguni

A re tlhaloganyeng

- A mmoki o atlegile mo go tshamekeng? Naya mabaka go tshegetsa karabo ya gago.
- A o atlegile mo phaposing? Naya mabaka go tshegetsa karabo ya gago.
- O na le talente efe?
- A morutabana wa gago o tla dumela gore Ben o na le talente? Naya mabaka go tshegetsa karabo.
- A baithutimmogo ba nagana gore o na le talente? Naya mabaka go tshegetsa karabo ya gago.

A re kwaleng

Fa go na le mafoko a mangwe a a bitswang ka go tshwana mme a na le bokao jo bo farologaneng.
Kwala mola o mokhutshwane go lengwe le lengwe la bobedi jo jwa mafoko.

noka	metsi	banka
noka	metse	panka

A re kwaleng

Kwalela kuranta ya sekolo sa gago athikele ka ga tiragalo ya motshameko o o neng o ile go o lebelela.

Netefatsa gore athikele e na le:

- Setlhogo ka ditlhakakgolo
- Tlhaloso e khutshwane ka ga tiragalo ya motshameko.

Kwala mola kwa bofelong o bua gore o ikutlwile jang ka tiragalo.

E tshwanetse go neelana ka tshedimosetso e:
Tiragalo ke eng
Ke mang yo o neng a tshameka
Ba ne ba tshameka leng
Ba ne ba tshamekela kae
Ba tshamekile jang
Dipoelo ke dife

Letlha:

Thusa Edith go kgobokanyetsa bana tšhelete

A re kwaleng Ikatise go dira puiso ka go tlatsa malea.

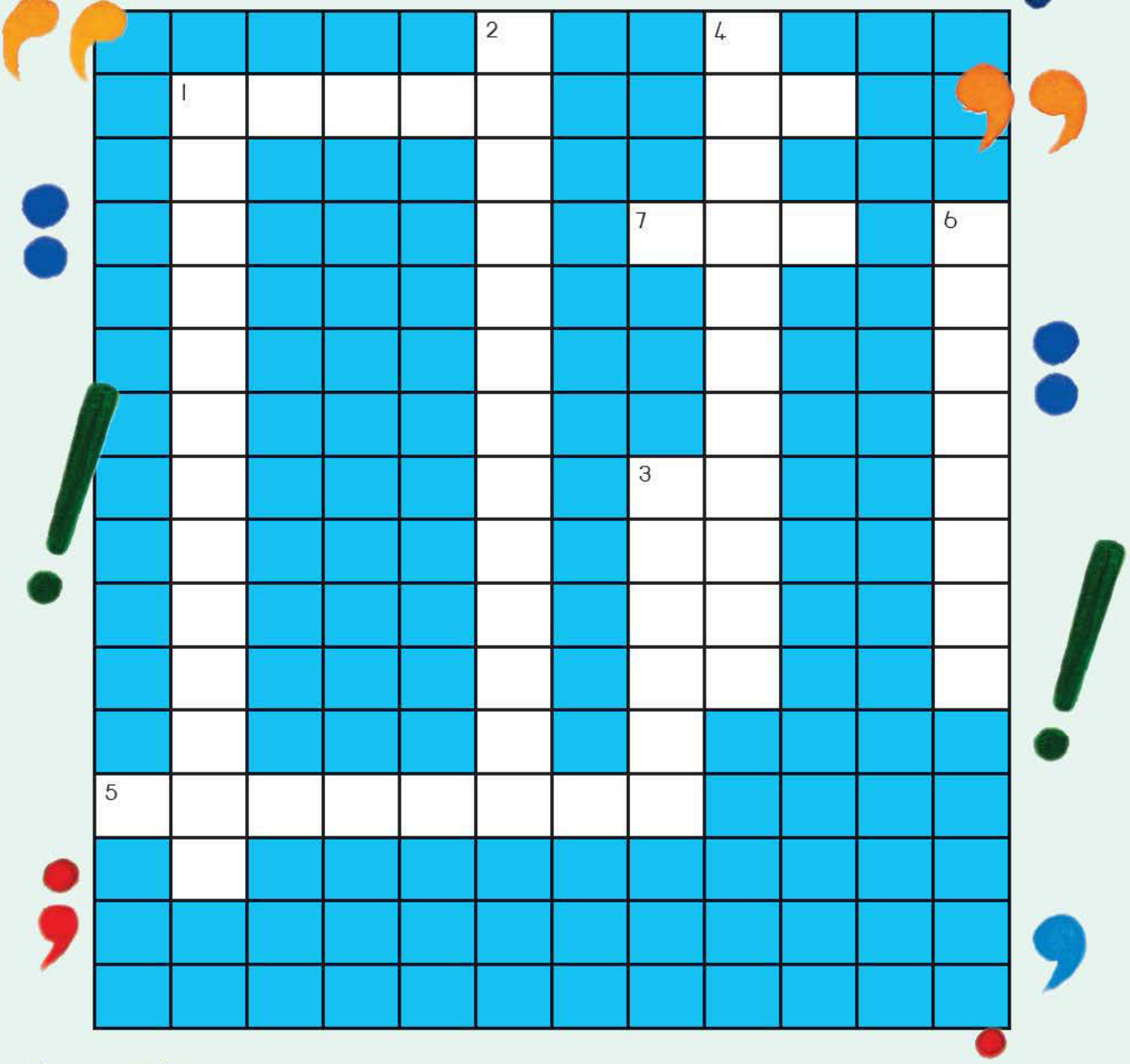

Thuso go ralala

1. Leadingwa le le kayang go tla thari.
5. Leina le le tswang mo lediring "go sokola".
7. Ke tlaa _____ mo malatsing a boikhutso.

Thuso go ya tlase:

1. Dipotso, dipotso, dipotso – ke tsotlhe tse ke di dirang.
2. Re tshwanetse go nna teng kwa tshimologong ya mola mongwe le mongwe.
3. Ga go a siama, ke tla kwa bofelong ka metlha.
4. Ke bidiwa "agenda" ka Seesimane..
5. ...go bontsha gore tlhaka mo lefokong e tlogetswe.

A re kwaleng

Edith Moetsi ga se fela mmadijiminasetiki le mmakarate, ke motaki. O sweditse go bontsha tiro ya gagwe ya botaki kwa sekolong sa gago go direla Legae la bana la Happy Days madi. O go kopile go dira phousetara.

Leba maano le dikao tsa phousetara ya nngwe ya konsarata tsa go Edith, mme o mo ralele phousetara ya gago ka ga tiro ya gagwe ya botaki mo pampiring e kgolo kgotsa mo lebokosong le le sweu.

Maano go dira phousetara

- Dira phousetara e bogolo jo bo kgonegang.
- Tshola mokwalo o mogolo gore batho ba kgone go e buisa bonolo.
- Dirisa mafoko a mannye mo go kgonagalang – se dirise mela e e tletseng.
- Tsenya mmala mo phousetareng go ngoka kgatlhegelo.
- Se tsenye mafoko a le mantsi.

Motshameko

Leba ditshwantsho. Go na le dipharologanyo di le lesome magareng ga tsona. Di batle mme o di sekeletse mo setshwantshong se se mo mojeng

Dikarabo tse di kgabagantang: 1. leiti; 5. tshokolo; 7. eta/tla

Dikarabo tse di yang tlase: 1. letshwaopotso; 2. ditlhakakgolo; 3. khutlo; 4. lenaneotema; 6. lendlana

Teacher

Date:

Sign:

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Thanodi ya me

A a

B b

C c

D d

Thanodi ya me

E e

F f

G g

H h

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Thanodi ya me

I

i

J

j

K

k

L

l

Thanodi ya me

M m

N n

O o

P p

Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Thanodi ya me

Q q

R r

S s

T t

Thanodi ya me

U u

V v

W w

X x

Thanodi ya me

Y y

Z z

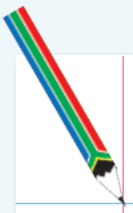

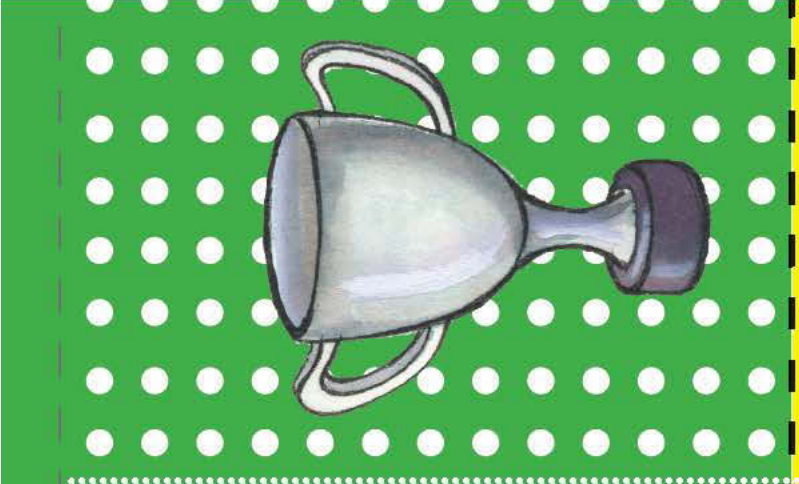

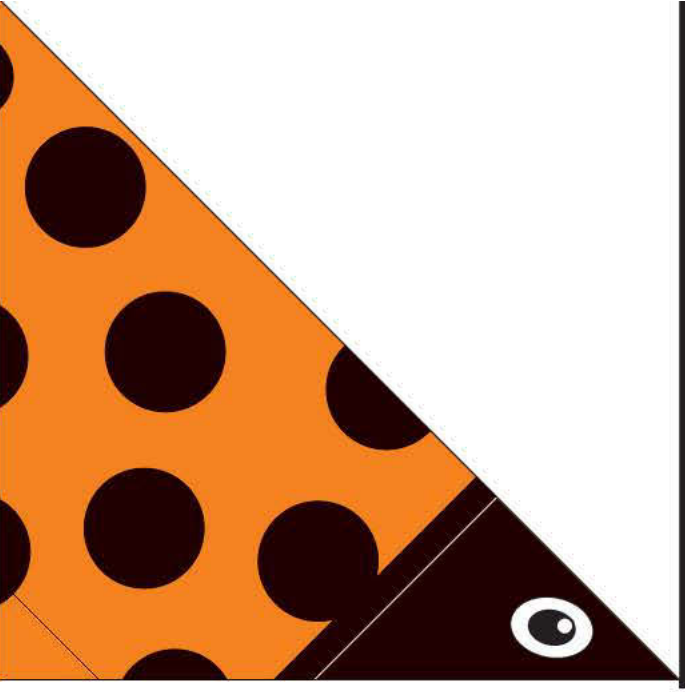

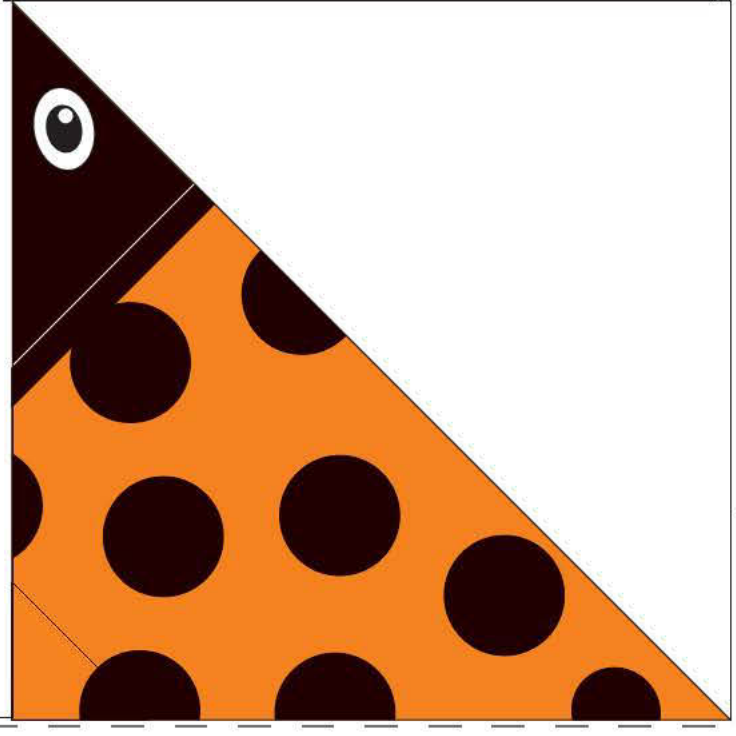

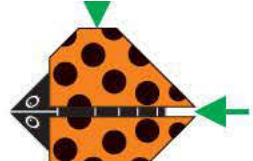

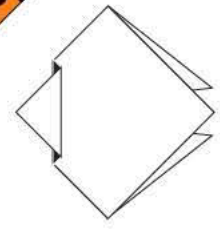

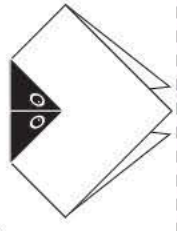

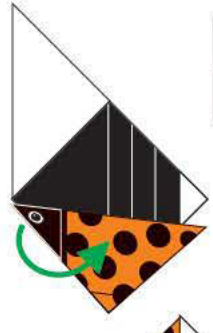

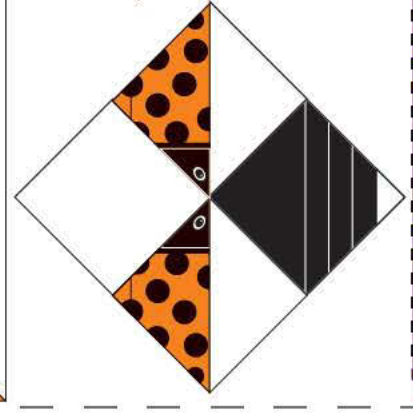

name:

book 1:

book 2:

book 3:

book 4:

book 5:

book 6:

book 7:

name:

ook 1:

ook 2:

ook 3:

ook 4:

ook 5:

ook 6:

ook 7: